IX 16-

[illegible]

10 [illegible]

Napoli (1535 – [illegible])

[illegible]

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/coelestisphysiog00port

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE

LIBRI SEX.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE
NEAPOLITANI.

Vnde quis facile ex humani vultus extima inſpectione, poterit ex coniectura futura præſagire.

In quibus etiam Aſtrologia refellitur, & inanis, & imaginaria demonſtratur.

NEAPOLI, Ex Typographia Io. Baptiſtæ Subtilis. M. DC III.

ILLVRISS. AC REVERENDISS.

IO. ANDREAE PRÒCHNICIO,

PROTHONOTARIO APOSTOLICO,

Præpoſito Cracouienſi,

SERENISS. POLONIAE ET SVECIAE
Regis in Regno Neapolitano Nuncio.

Ioan. Baptiſta Porta, S.

AMICITIA & conſuetudine multorum nationis Polonæ, quæ mihi iucundiſſima ſemper fuêre; illectus, tuam quoque Illlſtriſs. Pròchnici, ſtatim ab aduentu huc tuo, vltro expetere, ad eamque me admitti, cupere non deſtiti. Volebam nimirum continuatam eam mihi cum Polonis eſſe: præterea tua quoque frui, quam mihi non minus gratam fore, tuiipſius mores, illuſtrium natalium ſane indices pollicebantur ſeriò. Ac dum præſtarent, (non me enim meum de te fefellit iudicium,) cœpi cum meo voluere animo, quanam potiſsimum ratione meum in te amorem ac obſeruantiam declararem, totique ſi illud fieri vnquam poſſet, orbi teſtata facerem. Quare ad perficiendum propoſitum non incommoda ſanè obtulit ſeſe occaſio. Sub prælum dandus & euulgandus mihi erat liber hic Phyſiognomiæ Cœleſtis, non minus vtilis, quàm curioſus, & cui ex ſe apud eruditiſſimum quemq; ſat ſpero fore commendationis. Eum ſub tuo nomine emittendum decreui, æqua lance, vti illum à te illuſtratum iri, ita viciſſim ad te quoq; ab eo aliquid honoris redditurum, certo perſuaſus. Et licet tuarummet laudum ingens ſit cumulus, in iis

præcipuè, quæ ab ætatis noſtræ memoria remota: Sed quæ tu pro modeſtia innata, diſſimulata velis, & quorum cognitio aliunde nobis habenda fuit. Nam Gentilitiæ tuæ nobilitatis primordia ſi in memoriam reuocanda ſunt, ea fuere apud veſtrates Ruthenos ſemper illuſtria, antiquiſsima. Ruſſia etenim prius habuit ſuos Reges quàm Polonia, adeò, vt etiam ante Chriſtum natum. Maiores verò tuos, Duces de Bibel, maximo illic inter ſuos loco fuiſſe, nec recenter, vt ſic dicam, enatos, facilè videre eſt, tam ex ampliſsimis bonis hæreditariis, quæ in terris Præmislienſi & Leopolīēſi poſſederunt ſemper, quam ex rebus præclarè geſtis. Nec deeſſe ibidem plurimos audio, qui exactam, & quaſi per manus traditam, ea de re habeant notitiam, ac ſi quis volet vberiorem; habiturus eam facile ex actis inſcriptionum, & variarum bonorum hæreditariorum diſpoſitionum olim factarum, quæ ibidem Præmisliæ, ac Præuorſcij aſſeruantur nunc quoque. Maiori tamen illud argumento eſt, maximum fuiſſe proſapiæ iſtius etiam apud exter nos celebritatem, quòd Bonfinio rerum Pānonicarum ſcriptore luculentiſſimo teſte, vnus ex illis Ducibus in Regem Vngariæ ante ſexcentos annos fuerit electus. Qui tamen partis & factionis aduerſæ perfidia haud diu viuere permiſſus, ſed in ſpacio paucorum dierum ab iiſdem trucidatus eſt. Cumq; ob facinus tam atrox ad arma vtrinq; concurreretur, illinc ad vindicandam Regis ſui mortem, hinc vero ad ſeſe tutandum: aſſeueratione iſtius partis, canem ſe non Regem è medio ſuſtuliſſe, (medium ſiquidem canem, ſupra inſignia trium fluminum & ſupra Galeam in Scypho tua defert familia.) Sic eluſa omnia, vt etiam fuerint pacata. Sed tempus rerum edax, qui nihil ſinit eodem permanere ſtatu, eodemue ſubſiſtere loco, immutauit omnia. Diuina factum prouidentia, quod Ruſsia in ditionem ceſſerit Polonorum, atq; ea occaſione fidem Catholicam Romanam tota ferè nobilitas nobiliſsimæ illius Prouinciæ ſit amplexa. Maiores tui pertinacius aliquanto in ſuo Schyſmate Græco perſtitere, indignum fortè, ſi non magnitudine, at ſaltem conſtantia ſua rati, qui in re tam ſeria faciliores ſeſe, quam par erat exhiberent. Ceſsêre tamē & illi voluntati Diuinæ, aliorumq; exemplo de obſtinatione ſua deceſſere, auita religione ſua relicta, & fide Catholica à ducentis ferè annis recepta. Sed & alia tuam non minus opibus, quàm antiquitate generis illuſtrem familiam inceſsit mutatio. Crebris bonorum ſtabilium in ſtirpes primum, demum in capita diuiſionibus: tum & fœminarum, quæ aliquibus fuere vnigenitæ in hæreditate ſucceſsionibus; factum, vt præcipuis ex iis quaſi è manibus elapſis; Prochnicum Oppidum cum Caſtello, & non paucis villis tantùm in ſtirpem propriè ceſſerit tuam, & à quo iam tua nunc tuorumq; denominatio. At hic quoq; iterum, multas eædem, quas enumeraui cauſæ, nec minores aui tui paterni in curia, intulere progreſſu temporis mutationes. Illuſtri tamen loco etiam ex eo, vt ſic dicam, nido, tuos maiores fuiſſe apud ſuos ſemper, vel ipſe Martinus Cromerus annalium Polonicorum ſcriptor accuratiſsimus, Bernardus demum Vapouius eiuſdem Chronicæ cum ſuo fragmento adiunctus, ſanè mihi & toti orbi teſtis luculentiſsimus. Egregiam facit vterq; multis in locis mentionem Prochniciorum, Nicolai videlicet Epiſcopi Camenecenſis

cenſis prudentiſsimi, cuius opera Rex ſuus in multis legationibus per id temporis vſus. Nicolai item Caſtellani Præmiſsienſis, Regni Conſiliarij, & Senatoris magnæ ob vſum rerum autoritatis, demum & Petri, militia tum clari, vt reliquos taceam, cum mihi digitto hæc commonſtraſſe intento ſit ſatis. Et iam ad tuam ipſius perſonam dirigenda mihi eſset oratio, deq; tuis laudibus dicendum aliquid. Sed ne, vel ego non ſim enumerandis illis ſufficiens, vel tua modeſtia non eas velit reſpuere, ſilentio potius te veneror, & meum cultum vnicè tibi ſanè dibitum ex animo defero. Non, niſi magno tibi debet eſſe honori, & apud tuos Polonos, quum tu præ cæteris Sereniſſimus, & prudentiſsimus Rex tuus negocijs hoc loci ſuis deſtinauerit, & apud noſtrates hic, qui tuam in tractandis illis dexteritatem, ac ſolertem diligentiam ſuſpiciunt omnes. Quamuis & multa ſint alia, quæ tui memoriam haud facile hic è memoria euelli patiantur multorum. Amabilis omnibus es, miſericordia in pauperes, benignitate in religioſos, liberalitate in egntes, magnanimitate in pares, hoſpitalitate, candore, humanitate in omnes: adeò optimè tui cum virtutibus ac pietate contemperati mores, vt vel primo aſpectu quilibet te iudicauerit, & nobiliſsimo natum loco, & bonum ſacerdotem. Seruet te diu incolumen Dominus, loco etiam in Eccleſia ſua nobiliori, quo maior, & tibi exercendarum virtutum tuarum ſit opportunitas, & in te viciſsim ex ijſdem redundet honor.

QVANTVM apud omnes gentes, omnibuſq; temporibus diuinationum artes ſemper præſtiterint, argumento ſunt tot libri à præſtantiſsimis vndequaq; viris, tum antiquis, tum recentioribus, Græcis, Latinis, & Arabibus deſcripti: Inter quas ars, quæ ex ſyderum natura, poſituque futurarum præſcientiam rerum ſortitur. præfulſit, vtpote, quæ certioribus demonſtrationibus præ omnibus ſubnixa videretur. Ipſe ab ineunte pueritia adeo feruenti deſiderio ad eam perdiſcendam ferebar, ſatis enixè, curioſeq; eius ſecreta perueſtigando, vt huic ſcientiæ me totum emanciparem. At poſtquam ſummorum procerum iuſſu è catholicorum ſcientijs ſublata eſt, quanto eam prius ardore conquiſieram, tanto poſtea toto animo exhorrui, & ex mente eliminaui. Cumq; alio iudicio examinarem, quàm prius didiceram, tandem comperi Aſtrologiam non niſi fictam, & imaginariam eſſe ſcientiam, & quicquid veri in ea eſſet, non niſi ex ſola & mera Phyſiognomonia eſſet, ſed ab eius ſcriptoribus vt eam magnifacerent, & hominibus gratificarentur, inter ſydera centuriata eſt, vtpote ad cœleſtes influxus, & nobiliores cauſas ſublata, cœleſtior, & diuinior ſcientia cenſeretur. Contrà hanc Aſtrologiam multi non dilutæ, aut vulgaris authoritatis viri inceſſerunt, ſuaſq; ingenij vires exacuerunt, ſed meo quidem iudicio ſupiniori diligentia & perſpicacitate, quippe minime ſcopum attigerunt, nam dum cœlorum influxus auellere conantur, non diuinationis cauſas, ſed cęleſtium orbium motus, & ſyderum progreſſus ignorantiam aſtruunt, ob id à præſtantiſſimis mathematicis, & philoſophis ſatis euigilatè reſponſum eſt. Nos verò Aſtrologiæ inanitatem alio modo deſtruere conati ſumus: nam quod ipſi nil eſſe dicant, quòd planetariæ

non

non ſubijcerent poteſtati, nos elementarijs qualitatibus, quibus hominis corpus conſtituitur, famulari dicimus. Aiunt enim, qui iouiam præfecturam ſortiti ſunt, ſunt albi, cum quadam coloris commendatione, capillicij mediocris, nigris oculis, ac bene magnis, ac venerabilis formæ, moribus decorati, magno animo, magnaque appetentes, & qui ad magnos actus ſemper inflentur, nobilis, glorioſus, & in geſtis imperioſus, lætus, & ſimilia. Sed quæ ipſi ſyderibus, quibus vnumquemq; noſtrum emancipari dicunt, & inde formæ, morum, & fortunæ benignitatem, nos ę qualitatibus euenire dicimus: nam imperat ei qualitas calida, & humida, veluti aerea & ſanguinea, & qui huiuſmodi temperaturam ſortiuntur, & ſimilem formam & mores conſequuntur, vt in noſtra humana Phyſiognomonia ſatis dilucide diſputatum eſt. Mitto quod ſi hominum mores, & formas veſtigentur, ex quibus formentur, clariſsimè eorum coarguitur fallacia: nam ex parentum ſanguinis qualitate, quæ ſeminiò præeſt, concipitur fætus in materno aluo, & poſt quadraginta dies aduenit ſpiritus, taleſque mores ſortietur homo, quales embrionis temperies largitur. Quid igitur genitalis hora cum fœtu, ſi mores octo ferè menſibus prius cõtracti erant? Et quia id tempus ignotum, neſcio quid de analogia & conuenientia blacterant inter ſeminis caſum, & è materna aluo egreſſum, cum nulla inter hæc tempora intercedat ſymboleitas. Addidimus præterea non inutilem doctrinam, quomodo Aſtrologi id, quod longis temporum curriculis, varijſque experimentis didicerint, vnico intuitu, oculos in cęlum ſuſtollendo, ſyderaq; contemplando addiſcere poterant: quippe ex eorum Phyſiognomonia, colore, motu, quantitate, pulchritudine & deformitate dilucide cognoſcuntur. Iouium, ac Venereum ſydus peramœno, ac iucundo fulgore coruſcans, cęleſti claritate adeo præcellit, vt naturæ maieſtatem quandam præſignet, perſimiles effectus ſpondet, venuſtos & auguſtos homines reddit, vitam glorio-

ſam,

ſam, ſplendorem, & perennes opes largitur, & ob id ſalutare ſydus dictum. Contra Saturnium, quia fædo, luridoque pallore liueſcit, quaſi oculos lancinans, melancholicos, eiuſq; morbi alumnis obnoxios viros reddit. Martium, horrificum ſydus & minax, rubentes homines, iracundos, ſanguinarios, prælia, lepram, & feros lichenes pollicetur, aduerſa, infæliciaque dicta, quæ omnia latius vniuerſo opere demonſtrabuntur. Nos primo hoc libro planetarum phyſiognomoniam deſcribemus, & quos mores, morbos, magiſtratus, & fortunas præſtent: & quomodo ex eorum aſpectibus cognoſci poſsint, & hæc omnia non ſyderum influxu, ſed ex ipſis elementorum qualitatibus manare.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE

LIBER PRIMVS.

Quid indoles, vel aſpectus dignitas ſit.

CAPVT PRIMVM.

*DICABIMVS hunc librum hominum indoli, ſiue characteri, vel aſpectus dignitati, vulgus (*ariam*) vocat, quam è materna ſecum deuehunt aluo, vt auguſta, ſpectataeq; maieſtatis, ſic ſeruilis, abiecta, anguſtaque: ex his enim velut è fonte quodam coeleſtis noſtrae Phyſiognomoniae praeſagia pendent: vnde lectores rogatos velim, vt toto ingenii conatu, quae ſcribimus animaduertant, nam potius mentis acie, obtutuq; compraehenduntur, quàm verbis deſcribi queant. Multi ſunt, qui haec nulla arte didicerunt, ſed ab incunabulis ſecum attulerunt, vt in euentibus praeſagiendis ex aſpectu hominum mentes in admirationem conuerterint. Ex his vnum noſtro aeuo cognouimus Matthaeum Tafurium de Soleto, virum in omni doctrinarum genere extra aleam poſitum, qui inter alias, adeò in hac arte celebriter eminebat, vt ſolo aſpectu mortes, vitae diſcrimina, & euentuum tempora, extemplo tam veraciter pronunciaret, vt in ſtuporem potius, quàm in ſuae portentoſae artis aemula-*

mulationem mortales conuerſerit. Et quia multa, & propemodum infinita adhuc ſuperſunt teſtimonia, ideò huic ſermoni ſuperſedimus. Dicimus igitur formam hanc, characterem, animi indolem, aſpectus dignitatem, eſſe lumen, vel ſplendorem admirabilem, regia quadam maieſtate, delectatione praefulgentem, qui primo intuitu ita oculos ferit, vt aſpicientes tanta vi trahat, alliciat, & delectet, vt eos in ſui amorem, & reuerentiam conciliet, quamquam eos, qui fuerint ignorent. Dinocrates Architectus, vt à Vitruuio traditur, vt ad Alexandrum Magnum faciliores aditus haberet, ſuae formae confiſus, cum ampla ſtatura, facie grata, forma, dignitateque ſumma contra Alexandrum inceſſit: is ſuae formae delectatus, iuſsit ei locum dari, vt accederet: ſic à facie & corporis dignitate ſui voti compos factus eſt. Verſatur ea dignitas circa faciem, veluti inſignis naturae pictura, vt altera facies videatur, aut tranſparens perſona à vera facie inſeparabilis, praecipuè in oculis latet, quorum radiorum viuacitas imperio, & tyrannide plena eſt, diuinitatem ſpirans, vt homines in ſeruitutem cogat, vt ipſi quaſi exuta humanitate ad ſupra mortalem gloriam anhelent. Sunt duo ludentes, vel aliud quidpiam facientes, nobis natura comparatum eſt, vt quos videamus eiuſmodi indole praeditos, victores exoptemus, noſtriſque viribus auxiliari nitemur, ac ſi ſecus eueniat contriſtemur, vt nobiſmet, non illis contraria ſors obuenerit: contra ſi qui deſpicabili indole, contemptui nobis ſint, victos & infoelicia deprecemur. Huic contraria altera eſt indoles ſeruilis, tetrica, lugubris, & neſcio quid ſecum noxii, miſerabilis, & horrifici afferens, vt qui in eos conuerterint oculos, aliorſum vertant, aſpectum horreant, tanquam aliquod malum, & infauſtum aſpexerint, vnde odio habeant, mala, infoelicitatem & mortem imprecentur. Hi omnes miſeriarum, & infoelicitatum pleni, nil eorum, quae concupierint, adipiſcentes, ſed aerumnarum & paupertatum haeredes. Hac arte quamplurimos noſtros familiares iuuimus, vt pericula

diuer-

diuerterent & ad dignitates aſcenderent. Paulo ante quàm haec ſcriberem, amicum admonui, vt infoelicis cuiuſdam, & tetrici hominis ſocietatem vitaret, renuit ipſe, cum ſe ab eo ditari promiſſum eſſet, accidit, vt cũ in ſpelunca à Gubernatore pecuniã adulterare reperti eſſent, paulo poſt ambo è cruce laqueo pependerint.

Sacrorum Scriptorum ſententia de eiuſmodi charactere.

CAPVT II.

Operepraetium nobis videtur, antequam noſtram ſententiam de eiuſmodi charactere proferamus, ita cognitu, relatuq; difficili, antiquorum opiniones veſtigemus, quid de eo ſenſerint, & initium à ſacris ſcriptoribus, & vetuſtioribus, vt decet, auſpicemur. Inquiunt enim hanc formam eſſe munus coelitus datum, non coelitus, quaſi ab ipſis planetis, fixis ſtellis, aut eorum aſpectibus, ſed ab ipſo creatore Deo, qui hoc charactere quoſdam praeſignat, & decorat. Eſt enim hic character pulchritudo, ſplendor, maieſtas, paradiſi, angelorum, ac denique ipſius Dei ſimulacrum, in quo pulchritudinis, ſplendoris, & maieſtatis ſumma eſt. Boetius Romanae eloquentiae lumen, de eo ſic cecinit.

Pulchrum, pulcherrimus ipſe
Mundum mente gerens.

Et ob id retinet, moraturq; aſpicientium oculos: quia pulchritudo eſt viſiuae obiectum conueniens potentiaè, & oculi pulchritudine delectantur. Sic contra aliò conuertuntur, & rem viſam horrent, vbi Naturae defectum, & malè concinnatam proportionem aſpiciunt. Et turpitudo eſt inferni, vel potius ipſorum Daemonum imago, in quibus omnium turpitudinum, & miſeriarum ſumma eſt. Nam & Porphyrius Daemones, quorum animi iniqui ſunt, corpora item deformia habere dicit. Fuitq; veterum Philoſophorum vulgatum elogium, quod Deus animam in corpus miſſurus,

tan-

tanquam in ſuum hoſpitium, primo & dignum praeparat, & animae, quam ornandam virtutibus prouidet, ſpecioſiſsimum corpus ſaepius concinnat, quaſi exuta humanitate penitus ad diuinam gloriam anhelet, veluti à Deo data. Legimus in epiſtola Lentuli ad populum Romanum de Chriſto Seruatore noſtro, ſerenam frontem habuiſſe, diuina quadam maieſtate plenam, vultum venerabilem, quem intuentes poſſent & diligere, & formidare. Et tradit Nicephorus in hiſtoria Eccleſiaſtica, quod Augurus eximium pictorem ad Ieſum miſerit, vt accuratè eius faciem delinearet, quã cum pingere multum ille conaretur, voto fruſtratus eſt, diuinitus quippe ſplendor, & gratia in eius vultu commorans erat impedimento. Idem de ſanctiſsima Maria virgine eius matre ſcribit: nam eam in ſuo oratorio Dionyſius Areopagita gratiam videndi nactus, contuens oculorum ſuorum ſplendorem, & ſui vultus maieſtatem, dixit. Si ignorarem Deum eſſe purum ſpiritum, non alium, quàm hanc Virginem Deum eſſe praedicarem, & niſi fide roborarer, non putarem Deum eſſe formoſiorem. Tantamq; inſuper puritatem, & caſtitatem ſuo vultu, & oculis demonſtrabat, vt quicunq; eam aſpexerint, carnis deſideria illico in illis retunderet. Et Ieſephus libro De antiquitatibus, ſcripſit, quod Deus tanto fauore Moſem proſecutus eſt, quod puer viſus à Thermute Pharaonis filia, non minus pulchritudine, quàm diuina forma excellentem, vt ſcirpeo lectulo è fluente rapto, eum exceperit, & per adoptionem ſuum filium fecerit. Dauidem multa per Deum facturum decoraſſe, legitur primo Regum, decora facie, & omnibus virtutum ornamentis. Ecce vidi filium Iſai Bethlehemitem, bellicoſum, prudentem verbis, aſpectu pulchrum, decoraq; facie. Et Ioſeph ea corporis pulchritudine, & decoro aſpectu fuit, vt mulier ad inſaniam eum videns peruenerit. Ipſe etiam Deus Diuo Bernardo Abbati peculiari gratia corpus aptauerat, vt in eius carne ſpiritalis quaedam maieſtas videretur, & in eius vultu claritas quaedam non vtiq; terrena, ſed coeleſtis praefulgebat,

in

in oculis quaedam angelica puritas, & columbina ſimplicitas radiabat, tantaque erat interioris hominis pulchritudo, vt quibuſdam inditiis foras erumperet, & de cumulo in terrae puritatis, & gratiae copiosè perfuſus homo quoque exterior videretur: Et ne longius euagemur, poterit quiſq; ex ſacris libris quamplurima de ſanctis viris teſtimonia conſpicari.

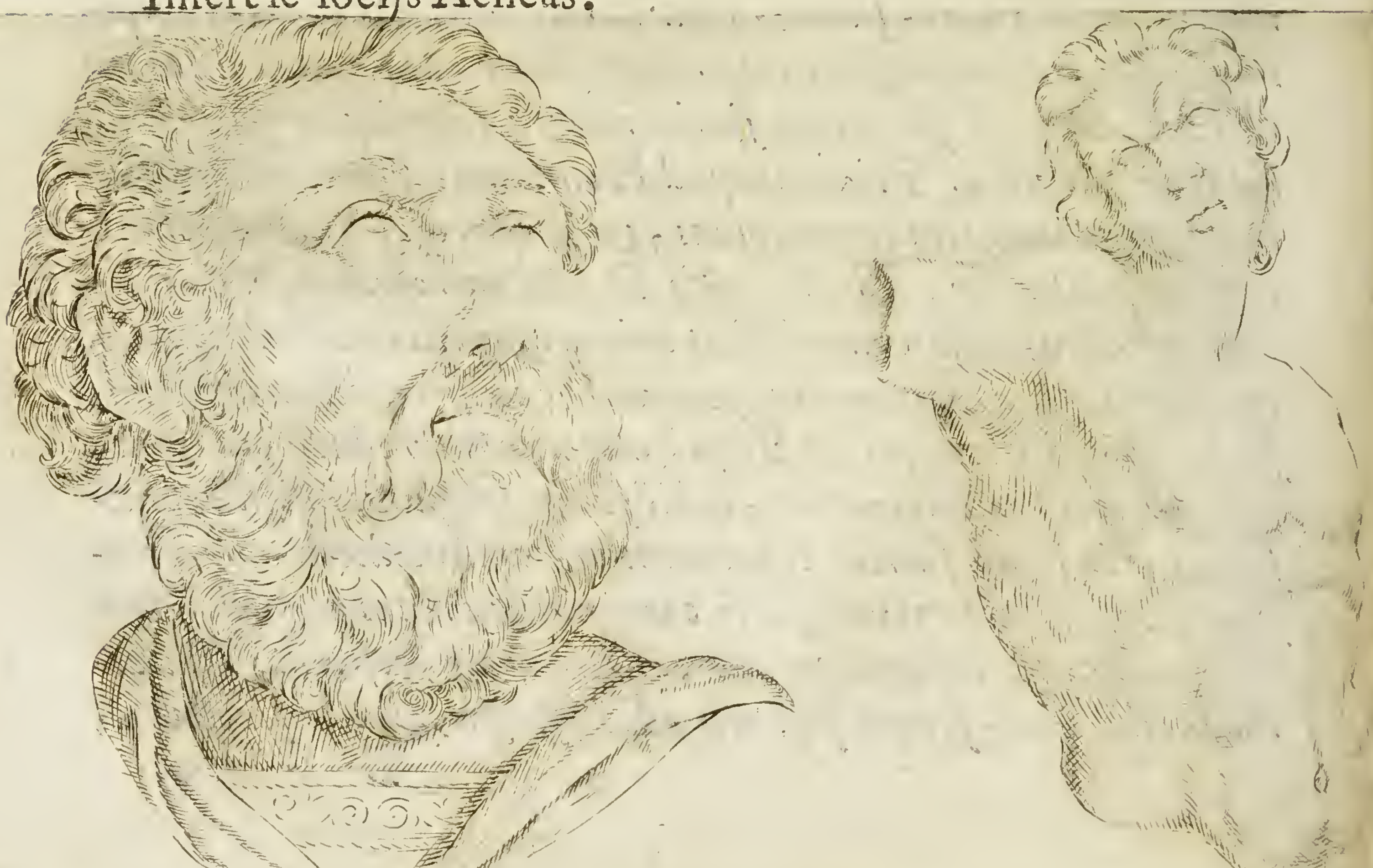
Philoſophorum de charactere opiniones.

CAPVT III.

N*Vnc videamus, ecquid Philoſophi, Mediciq; de eiuſmodi referant indole. Inquiunt enim; formam hanc nobilitare, & decore plenam à puriſsimo, & ſubtiliſsimo nobilium ſanguine prouenire: ſcilicet Regum, Procerumq;, adeò, vt ſi aliquem inſigni hoc charactere indicare vellent inſignitum, regia forma praeditum dicant. Themiſtius Euphrada in oratione de clementia Theodoſii Imperatoris inquit. Naſcitur Rex inter homines, ſed tam raro, & poſt longa annorum interualla tunc, ſcilicet, cum animi pulchritudo cum corporis excellentia coniungitur, & commiſcetur, atq; is certè magnus eſt Rex, cuius eſt forma & ſpecies integra, omniq; ex parte abſoluta, & perfecta. Priamus apud Homerum Agamemnonis formam & maieſtatem contemplans, & ſi quis eſſet ignoraret, ſimilem regi confitetur. Hector, vt à Darete memoratur, regis filius dicitur vultu fuiſſe venerabili, et animo magnus, ciuibus clemens, & dignus. Sed argumenta, quae ad hoc confirmandum afferunt, ſunt. Quod Principes & Reges è materna aluo educti, in cunis, & militum brachiis iacentes, nobiliſsima ſanguinis inſignia praeferunt, vt ſi qui fuerint ignorarentur, vultus decor, & praeſtantiſsimi ſplendoris imago, ſe è magnatibus natos confitebuntur. Argumenta ex hiſtoriis petunt. Demetrius, referente Plutarcho in eius vita, forma fuit oris adeo egregia, adeoq; praeſtanti,*

vt pictorum, aut ſculptorum nemo ſimilem vnquam potuerit effingere: nam gratiam ſimul & terrorem, tum grauitatem & manſuetudinem quandam praeſeferre videretur. Aſpectus admirabilis ſplendor, regia quadam maieſtate coniunctus, vt ad ſtuporem ſimul & gratiam hominum concitandam natus eſſe videretur. Scribit Ioſephus libro De bello Iudaico, Iudaeus quidam formae ſimilitudine ſe Alexandrum eſſe mentiebatur, ſic multos fefellit, multisq; muneribus à Iudaeis donatus, tantaque erat aſpectus ſimilitudo, vt qui eum puerum viderant, illum eſſe iurarent. Sed Caeſar, qui eum prius viderat, & ſi is plane ſine dubio videretur, ex corporis duritia, & ſeruili forma commentum deprehendit. Romulus & Remus in Tyberim proiecti, à lupa, & demum à paſtoribus educati, vbi ad viriles annos peruenerunt, non ſubulcis, bubulciſue ſimiles erant, cum quibus educati erant, ſed (vt par erat) formae dignitate, & animi magnitudine viros Regum, & numinum ſatu aeditos referebant. Aeneam formae dignitate, & pulchritudine commendat Virgilius.

Ipſe ante alios pulcherrimos omnes
Infert ſe ſocijs Aeneas.

Alexander Magnus ſuam imaginem ab aliis contaminari noluit, ſed vniuerſo orbi edixit, ne quis ſuam effigiem temere effigiaret aere, colore, aut celamine, quippe tantùm Polycletus *aere, duceret, ſolus Apelles coloribus delinearet, ſolus* Pyrgoteles *celamine excluderet, vt in toreumatis, ſtatuis & tabulis idem vigor animi bellatoris, & immenſa ſui excelſi animi indoles, idem ingenium maximi honoris, eadem gloria relicinae frontis videretur. Idem eueniſſe memini in Aloyſiii Eſtenſis Cardinalis vultu, oberrabat enim circa eius vultum regalis indoles, & maieſtatis plena, fortaſſe à* Regio *ſanguine Ludouici vndecimi aui ſui Gallorum Regis.*

Medicorum de indole opiniones.

CAPVT IIII.

AT *Medici penitius rem inſpicientes, in aduerſum clamitant, inquientes. Si ex natalibus, & cunis hanc indolem Magnates praeſeferunt, non ex hoc cauſas exponunt, debent enim cauſam veſtigare, vnde id eueniat. Sed Medici cauſam explicantes, dicunt id ex cibis, quibus veſcuntur euenire, quippe delicati, & facile coctioni parentes, optime digeruntur, ſanguinemque gignunt clarum, purum, & ſubtiliſsimum, qui per venas dilabens, mollem carnem, delicatulam & coloratam creant. Praeterea otio indulgentes, ac domi viuentes, aegerrimeq; labores ſubeuntes, ſpectatae pulchritudinis facies, ac roſeo decore renidentes habent. Contra verò ſubulci, ruſtici, & paſtores, continuo porris, caepis, alliis, & radiculis veſaentes, aliisq; craſsioribus eduliis, quae durae coctionis, craſſaeq; compactionis, humores craſſos, ac foeculentum gignunt ſanguinem. His additur, quod ſunt montium accolae, ſub dio degentes aſperis in coeli regionibus, & temporibus, frigoris & caloris concontrarias tempeſtates tolerantes, ſic etiam vigilias & ſummos*

labores, tetrici, ſeueriq; vultus, & horridi euadunt, dura, ſicca, & ferina cute obducuntur, hiſpidaq;, ſic vt agreſti foris indole, ſic intus rudibus moribus contaminatur. His cauſis ſuperadditur, quod qui tenui, & delicato victu vtuntur, ac otio indulgent, temperie calida, humidaq; mediocri conſtant, & hoc temperamentum eſt illud, quod ſpectatae pulchritudinis formas creat, in quibus haec indoles nidulatur: contra qui agreſti cibo, vigiliis & laboribus ſtudioſius ſe dedunt, ſicca ſunt cute, deformes, & horrido fiunt oris ductu. Calidum enim & ſiccum, innata reluctante duritia, ac naturae inobediens, obſtat. Natura enim omnia numero, proportione, & ordine abſoluit, & ſi ipſa ad abſolutam formam, & dignitatis ſpecimen anhelet, à duritie prohibetur. Contra humor, & calor à duritia alieni, Naturae ſuae molliciei obedientes; egregiam formam, & auguſta indole renidentem largiuntur, vt ipſa ſuum opus abſoluat. Vnde liquido deprehendi poteſt, nullam ferè, aut raram in calido, & ſicco decoram, & conſpicuam faciem poſſe conſpici. Arridet ad hanc doctrinam inſigne Ariſtotelis problema. Cur efferis moribus ſint, qui nimio vel aeſtu, vel frigore colunt? optima enim temperies non modo corpori, ſed intelligentiae homini prodeſt, exceſſus autem omnes diuertunt, vt corporis & mentis temperamentum peruertant.

Aſtrologorum de indole opinio.

CAPVT V.

SEd formam, vel indolem à coelo fixis ſcilicet, vagiſq; ſtellis manare, inter Genethliacorum placita ſancitum eſt, ac eorum facies maiori decore, & maieſtate coruſcare, quorum in ortu per eorum curſus, recurſuſque beneficarum ſtellarum fuerit interuentus: immò ab omnium principe Ptolemaeo teſtatum eſt; Munus eſſe Iouis venerabilem formam largiri, ac maieſtate plenam. Eandemque ſortiri poteſta-

tem

tem Venerem, niſi quod fœminæ molliciei, & pulchritudini accommodatior eſſet. Iulius verò Maternus à Sole, quod luminum praerogatiua caeteris praecedat, quaſi luminis fonte, formam ſplendore plenã donari. Hali verò ſplendidiorem, & quod ſint Planetae, qui corpora diſtorta, vilia, & miſerrima forment. Et Auguſtum Caeſarem ſcribunt, non quod Accia noctu Apollinis templum ingreſſam, ac ſomno ſopitam draco compreſſerit, ac decimo menſe natum peperiſſe, & Apollinis filium vocatum, ſed quia in eius natalitio Solis aſtrum maximè praeſtiterit. Vnde oculos habuit claros, & nitidos, quibus exiſtimari volebat ineſſe aliquid diuini ſplendoris: gaudebatq; ſi quis acrius contuenti, quaſi ad Solis fulgorem vultum ſubmitteret, vt ſcripſit Suetonius, Et Alexandrum Macedonem, quod Sole Leonem ingrediente, & Saturno Taurum conceptus eſſet, capillorum criſpitudinem, citrinũ colorem, & oculos claros retinuiſſe, & vt Sol prae coeteris clarus in Leone, ſic vniuerſo dominatus eſt. Ex Tauro frontem, & ferociam, toruum aſpectum, & multam iram, & robur habuiſſe. Itemque ex horum benignitate proſpera, & ſalutaria praeſagiri dicunt, veluti ad ſublimia magiſteria, ad magnos honoris gradus, diuitias, famam, & ingentem gloriam euehi. Contra autem deformis, moeſta & infoelix indoles ex maleficis ſtellis euenit, veluti Saturno, & Marte, & ex eiſdem aduerſa, & terribilia minantur, & qui tales ſortiti fuerint ortus, ad miſerabilem ſortem peruenturos.

Medicorum, Philoſophorum, & Aſtrologorum opiniones refelluntur, & authoris ponitur de Indole.

CAPVT VI.

SEd quod Philoſophi & Medici dicunt ex nobiliſſimo Magnatum ſanguine eiuſmodi indolem prouenire, clariſſime redarguitur. nam pleroſq; legimus ex infima hominum plebe, veluti ruſti-

ruſticorum, & paſtorum, & tandem indolem hanc, decore, & dignitate plenam ſecum è materna aluo detuliſſe, ac denique ad ſummos apices, ac rerum faſtigia decurriſſe.

Tamerlanus ex humili loco natus, humillimis parentibus, regiam tamen indolem praeſeferebat, adeò fuit ingentibus praeliis, & victoriis fortunatus, vt maximus Scitharum Imperator euaſerit. Carmagnola agreſtis viri filius, & ſubulcus adhuc puer, in eo viuacis ingenii & bellici Ducis indoles praefulgebat, qua à praetereunte milite animaduerſa, pro armigero puero ſecum adduxit, per varias victorias ad claros militiae gradus euectus eſt, & eiuſmodi exemplis iam hiſtoriae plenae ſunt. Sed quam Aſtrologi dicunt ex ſtellis euenire formam, nos ab ipſo temperamento, ac characterem illum, regiamq; indolem non aliò euenire, quam ex elementorum temperata qualitate, & optima earum proportione, & potiſſimum in ſanguinis temperamento, quaſi naturae aſpirantis donum, vt quibus eam dederit, cumulatè bona mul-

ta

ta contulerit. Plotinus id videtur ſenſiſſe. Eſſe naturaliter intus bona, quaecunq; ſic extrinſecus verè pulchra, quippe quod ex interioris formae petfectione, atq; ſeminariae rationis victoria ſuper miſeriam proueniat externa formoſitas. Contra ſeruilis, abiecta, & miſerabilis in phlegmatica, & melancholica ſaepiſſimè viſitur. Dixi indolem illam imperio dignam, qua quicunque caruerit, neque regendis populis, neq; ducendis exercitibus valet. Eſt enim illa maximum animorum conciliabulum, vt facile à ciuibus, & aduenis obediatur, ſuoq; pareant imperio. Contra illa ſeruilis indoles operatur, vt dedignetur homo, animal ſuperbum, deformi, ac ſeruilis vultus homini ſeruire & uti à natura male formato, ità à ſubditis ſpreto. Alexander Magnus faciem maieſtatis plenam & diuinitatis à coelo ſortitus, in Indiae vrbem è muro ſe deiecit, ſolus in medio inimicorum perſiſtit, Barbari territi à bellatoris vultus maieſtate, non proprius pedem ferre audebant, ſed circumfuſum telis eminus potebant. Sed quod eius formae docor ex optimo prouenerit temperamento, inditio erant eius membra & os, ità ſuauiſsimum odorem oxhalaſſe, vt interiores tunicae mirabili fragrantia complerentur. Theofraſtus plantarum libro optimum odorem ex temperata ſiccitate prouenire ſentiebat. Non igitur faciei decor ex coelo, ſed ex ipſo prouenit temperamento.

Aſtrologorum opinio, de orientali, & occidentali charactere.

CAPVT VII.

SEd ut ad Aſtrologorum commenta rodeamus, inquiunt: Regias Stellas coelo fixas, regium maieſtatis fulgorem praeſtare, & ſingulares planetas & ſimul commixtes, ſigna Zodiaci, imagines & fortunata geniturae loca regium characterem largiri poſſe. Sed Orientales planetas,

& ſy-

& ſydera dubia, & fortunas dixere, contra autem occidentales infortunas, & inſalubres, ac orientales formam dare claram, coruſcam, ſcintillantem, coloratiorem, maiorem, & tandem pulchriorem, & ex inde fortunatos, & virtuoſos dici. Contra occidentales, obſcuram, excoloratam, fuſcam, minorem, & tandem turpiorem, & exinde infortunatos & inſignis gloriae expertes et non virtutes, ſed vitia uirtutibus proximiora ſortiri. Vt ſi ſolaris indoles orientalis liberalem hominem faciebat, eadem occidentalis faciat prodigum, vitium liberalitati proximum. Orientalis & fortunatus Saturnus parcum facit natum, occidentalis, infortunatuſque auariſsimum & ſordidum. Idem quoque diſpoſitor orientalis hominem mellini coloris reddit, ideſt aurei clari, mediocris craſsitiei, & aptae corporis conſtitutionis, at occidentalis obſcurioris, vel nigri coloris, corporis macilentioris, ac deniq; turpioris, idq; longa obſeruatione, multorumque curriculis annorum obſeruaſſe, & poſteritati mandaſſe tradiderunt. Eſt enim Oriens dextera, ideo ſigna in dextra corporis parte foeliciora, in ſiniſtra prodigioſa: vt latius in ſequentibus. Quod & ſi oculos in coelum ſubſtuliſſent, ex planetarum ipſorum aſpectibus cognoſcere potuiſſent citius, rectiuſque quod longa, & diuturna obſeruatione didicerunt: nam ſi quis diluculo ante Solis iubar exortum, aſcendentes ſupra horiZontem planetas contemplabitur, eos ipſos longe maiores, coloratiores, luminis maieſtate praecellentes, ſplendorem vndiq; iaculantes, veluti ſcintillantes, & tandem omninò pulchriores: quorum rationes in noſtra perſpectiua adduximus. In crepuſculo enim aer, ex praecedentis noctis humilitate vaporibus plenus, & adhuc roſcidus, aſpicientium acies deducit, vt qui per interpoſitos vapores inſpiciantur, vnde maiores, fulgidioresq; comprehenduntur. Contra autem cum occidunt, quia omnes vapores amoti, ac diurni caloris vi, in tenues auras deducti planetae ſine vlla ſplendoris praerogatiua, omni prorſus ornamento carentes conuiſuntur. Vnde ex eorum fulgore, ex quo videntur

dentur

dentur luminum maieſtate praecellere , proſpera , & ſalutaria ſpondere videantur. Sic occidentales ex eorum excoloratis aſpectibus, languidiſq; , aduerſa , maeſta , & terribilia praeſagire.

Qnod non ex orientalibus , occidentalibuſque planetis , ſed ſed ex puriſsimis , fæculentiſque humoribus proſpera , & aduerſa proueniunt.

CAPVT VIII.

SEd vt veritatis ratio liquere poſsit , commentum aperiamus. Res enim ſe aliter habet , quàm iſti putant , & id non à ſyderibus , ſed è naturae humoribus , & purioribus , foeculentioribus eueniunt. Sunt enim in aliquibus viris humores adeò tenues , lucidi , defaecati , delicati , & clari , vt faciem candidam reddant , roſeo colore coruſcam , viuidam, venuſtamque, vt maxima iucunditate aſpicientium oculos alliciat , & in ſui contemplationem remorentur , & hi ſunt , qui honoribus elati , magiſtratus , principum familiaritates , & & imperium voluntatum conſequantur , cum quibus familiaritates inierint. Ex optimis enim humorum qualitatibus , optimi plerumque proueniunt mores , vt ab omnibus amentur , deſiderenturque. Sunt enim honeſti, fideles , beneuoli , amici , obſequentes , prudentes , animi regalis , periculorum contemptores , ſecreti , & tandem quicquid ex heroicis moribus poteſt prouenire : ob id Principibus & Regibus cari , à quibus quaecunque poſcunt , obtinent , honores , magiſtratus , & his inſtrumentis omnes infortunas euadunt. Sed cur id eueniat , ratio in promptu eſt. Prudentia , & animi virtute pericula euitant : magnanimitate & liberalitate ſubditorum animos deuinciunt , honeſtate , fide , & obſequio à proceribus amore proſequuntur , ſedulitate acquirunt diuitias ; parcitate conſeruant , nullis obnoxii , ob id iis

nullae parantur inſidiae. Vnde mores potius à temperamento, quam à ſtellis eueniunt. Contra autem ſunt homines adeò faeculentis, impuris, atris, turbulentis, noxiis, putridis, & atra bile combuſtis humoribus vt eorum aſpectus reddat obſoleti coloris, ſqualidos, tetros, horribiles, deformatos lugentes, moerentes & melancholicos, vt tacita, & noxia quadam triſtitia horribilitateque aſpicientium oculos ſauciet, & conturbet, vt aliorſum vertant. Hiſq; humoribus ſubſequuntur ferini barbari, ſylueſtres, ſtolidi, & macilenti mores, fraudulenti, vt eorum peſsimis moribus odio habeantur & inſidientur, in bonis damna patiuntur, infortunati, infoelices & miſerabiles. Continuò infirmitates perpetiantur inſanabiles & pernitioſas, quia corruptis & noxiis humoribus ſcatent. Vnde non à ſtellis, ſed à peſsimis humoribus euenire nullo dubio opinantur. Socrates Alcibiadem Phaedrum, & poſt Phaedrum Carmidem adamauit, quos comae decor, carnium laeuitas, & formae venuſtas exornabat. Theaetetum non amauit, quod ſimo naſo, & turpis eſſet. Cherephontem etiam ſpreuit, quod pallidus, & fuſcus eſſet. Vt ex Maximo Tyrio habetur. alii autem, quia ſeruili & abiecta indole dehoneſtabantur, nil ferè boni ex eis ſperabat, illos autem ſanguinis nitore, carnium ſplendore puriſsimis humoribus conſtare coniiciebat, & ob id optime moratos, vt cum illis conuerſans, optimo eorum genio frueretur. Theaetetus & Cherephon, quia diro pallore ſquallidi, veluti faeculentis humoribus, & intemperata temperie conſtantes, eos non niſi doloſos, inuidos, veneficos, homicidas futuros iudicabat, & ex eorum familiaritate non niſi exilia, peregrinationes, paupertates, & diros ſortiri exitus, & id optimo conſilio factum putatur. Nec opinionem ſuam fruſtrauit euentus: nam Alcibiades ad ſummum Reipublicae gradum peruenit, & ſuae patriae tyrannus euaſit. Si Caeſaris indolem cognouiſſet Cicero ei potius, quàm ſuis inimicis haeſiſſet, nec capite & manu poenas dediſſet. Habebam amicum, cui moeſta, lugubris, & moerens facies

cies erat, in riſu eam ita contorquebat, & oculos deformabat, vt potius lugere, quàm ridere videretur: communibus amicis praedixi, fore enim infoelicem: cumq; ex agnatorum morte haereditatibus cumulatus diues euaſiſſet, irridentes familiares meum vaticinium, mihi conuitiabantur, quod homini contraria praedixiſſem, reſpondi, ſuae fortunae incapacem futurum, nam aut bona amiſſurum, aut breui interiturum, quod paucis poſt diebus euenit, vix enim elapſo menſe interiit, quod ſi talem fortunam nactus non eſſet, fortaſſe diutius ſuperuixiſſet.

Quatuordecim eſſe ſimplices hominum indoles, & Aſtrologorum ſententiæ.

CAPVT VIII.

S*ed vt videre videtur penitius Aſtrologorum placita perſpicienti, non ſolum Iouem vidimus venerabilem formam largiri, ſed vnumquemq; planetarum duplicem largiri, fortunatam vnam, infortunatam alteram. Fortunatam ſcilicet orientalis, diurnus, lumine auctus, & tandem bene diſpoſitus; infortunatam occidentalis, nocturnus, lumine diminutus, retrogradus, deiectus, maleq; locatus, vnde faelicem planetam faelicem dare & conſpiciendam, ſic infoelicem horribilem, ſpernibilemq;, vnde cum ſeptem errones ab eis numerentur, quatuordecim dari characteres pronunciamus. Vt Iuppiter bene diſpoſitus, imperio dignam faciem condonare, maieſtate plenam, & conſpicuam, ſic malè locatus, deiectam, & ſine decore, ſic mores, euenta, magiſteria, & morbos. Saturnus foelix fuſcā, ſed conſpicuam indolem, infortunatus, nigrā & ſqualidā, moerentem, & miſerabilē: faelix contemplationē, religionē, doctrinam, & prouidentiam, infoelix melancholiam, inſaniam, auaritiā, & peruerſam ſententiam de caeteris ſcientiis. Mars foelix praeclaram Ducis, & Imperatoris dat indolem, ſed deiectus, temerarium, prae-*

cipitoſum, iracundum, ac violenta morte moriturum facit. Idem de reliquis ſentiendum. Nos autem haec non planetis, ſed qualitatibus aſcribimus, & Saturnium dicimus frigidum & ſiccum intenſe, cum remiſſus agitur, Mercurialem, & quem illi Martium, nos intensè calidum et ſiccum, ſed calidum ſiccumque remiſſe Solarem: Eodemq; modo Iouium calidum, et humidum intenſe, remiſſe verò Venerium, et ob id magis ad foemineam mollitiem accedentem: nam pulchritudinem diximus in humido potius, quàm in ſicco reperiri. Nos totidem indòles confirmamus ex calidi, ſicci, humidi, et frigidi combinationibus, et aliquando intentius, aliquandò remiſsius agi, et quam ipſi fortunam dicunt, nos puris humoribus, infortunam illi, nos foeculentis et impuris damus.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOLIT.

COELESTIS PHISIOGNOMONIAE

LIBER SECVNDVS.

PROOEMIVM.

NVnc formas conſcribemus, quas Aſtrologi dicunt à planetis ſimplicibus, & mixtis euenire fortunatas, & infoelices, poſtea de reliquis. Veteres Philoſophi has ſecundas ſtellas vocabant, noſtris corporibus à ſuperioribus impreſſas: quorum opiniones paſsim coarguemus, ac noſtras ſemper aſsignabimus. Conabimur in ſequentibus, fixarum ſtellarum tradere, & quæ in Zodiaco, & quæ extra fuerint, ac ſignorum, & planetarum mixturas.

Quam formam Saturnus largiatur, ex Genethliacis.

CAPVT PRIMVM.

VT à Saturno incipiamus, Ptolemaeus de eius forma loquitur hoc modo. Quando Saturnus ſolus fuerit diſpoſitor orientalis, hominem facit mellei coloris, mediocris craſsitiei, pulchrorum, & nigrorum capillorum, et in pectore ſpiſſorum, mediocrium oculorum, et aptae corporis magnitudinis. Sed poſtquam à Ptolemaeo facilè Aſtrologorum principe initium duximus, pergamus et breuiter caeterorum ſcita percurrere. Iulius Maternus. Hominem facit extenuati corporis, pallidi, languidique coloris. Meſſabala hominem formare dicit coloris inter nigrum et croceum, qui ambulando terram aſpiciat, tardus et ponderoſus, paruis oculis, et curuis pedibus praeditus, neruoſa, et ſicca cute obductus, raram in maxillis barbam habens, et labia craſſa, et depreſsis naribus. Leupoldus. Huc afferre licet Caſſandrae formam, quae ex Darete Phrygio candida fuit, et rufa, ore rotundo mediocri ſtatura, oculis micantibus, futurorum praeſcia.

Non membris egreſſa modum, non cæca futuri
Fulta gena tereti, ſuſpecto crine cruorem
Mentitur, flagratque acie Caſſandra micanti.

Saturnus ſi fuerit orientalis, et ſolus diſpoſitor, natus erit coloris mellei, mediocriter craſſus, pili in capite nigri erunt, et criſpi, in pectore ſpiſsi, oculi mediocres, corpus temperate magnum.

Quod

Quod rectius hominum formas ex planetarum aſpectibus inueſtigare potuiſſent.

CAPVT II.

Sed id aptius inueſtigare potuiſſent, oculos in coelum vtiq; ſurrigendo, nam planetas ipſos contemplando, voci compotes redderentur. Maximus ille rerum conditor rerum conditarum formas, veluti oculata pictura, occultas vires, & proprietates effigiauit, vt vnaquaeque ſuas vires, & proprietates aptiſsimè indigitaret, ſolus, idemque conditor in omnibus ferè ſuis operibus eundem ordinem ſeruauit. Sed quia de his latius in noſtris Phytognomonicis tractauimus, illuc lectorem remittimus. Contuendo igitur, cunctatiusque contemplando planetarum, aliarumque ſtellarum aſpectus, figuras, magnitudines, colores, motus, aliaque accidentia, poterit verius, & conuenientius hominum figuras, magnitudines, colores, motus, & alia coniectari. Si igitur in Saturni ſydus aciē dirigent, illud luridi palloris, vel cuiuſdam fuſcedinis coloratum videbunt, quaſi terreſtrem proprietatem indicantis, vel plumbei coloris, languidi, vel potius obtuſioris luminis inter errones, veluti atrae bili valdè congruentis: vnde homines colore fuſcos & pallidos procreat, nigrorum pilorum, veluti atrae bili obnoxios. Et fuſcedo in ſtella demonſtrat eos nigris indumentis, & nigris cubiculorum ornamentis delectari. Sic pilorum, oculorum, & cutis color, ſtellae colorem imitatur: deiectiones alui ſubatrae, ſomnia terribilia, obſcura, cadauera, ſepulchra, tenebras, cruciatus daemonum, & res nigras. Eius magnitudo mediocris, vel a planetis minor, praeter Mercurium, ob id paruae magnitudinis natos procreat, & paruorum oculorum. In tantae ſuae ſphaerae vaſtitate tardiſsimus, triginta enim annis ſuum motum abſoluit, ob id inceſſu tardos, & cunctabundos producit, nec leniter ſurſum aſcendentes, pulſum

dat

dat tardum, ſudorem acidum, & grauem. Eius magiſteria ſunt tardarum, grauiumque rerum, ob id non nare, non ſaltare, non currere diſcent, nec vbi leuitas, & corporis agilitas requiritur, ſed res tardas & ſtabiles, uti aedificia conſtruere, agros plantare, & his ſimilia. Et quia motus velocitas ſonum ſequitur, tarditas ſilentium, erunt homines paucorum verborum, patientes in operibus, & laboribus. Sphaera eius proxima primo motui rapidiſsimo, qui ab oriente in occidentem rapitur, ipſa in aduerſum nititur, & contrariatur, quippe ex Occidente in Orientem voluitur, ideo amatores rixarum, diſcordiarumq;, rebellionum, & contrarietatum, & cum magis propinquus ſit contrarietati; prae caeteris planetis magis id ſignificabit, & quanto magis quis ab eo remotus fuerit, eò magis quietus & pacificus. Et tandem quod eius aſpectus teter, & faedus ſit, ideo infortuna dictus, & nobis aduerſus.

Quod hominum formæ ex temperamentis, non ex ſtellis eueniunt.

CAPVT III.

NOs eorum placita recenſuimus, non quod ea probemus, ſed tanquam aniles fabellas reiiciamus: nam ipſi eorum fallaciam cohoneſtantes, & res magnificas & prodigioſas tanquam è coelo & ſyderibus prouenire confirmantes, tanquam numina hominum mentibus infigunt, quae è Naturae fontibus eueniunt. Diximus Saturnios melancholicos, frigidos, & ſiccos dici, & ſi Medicorum placita recenſemus, Galenus frigidis & ſiccis & melancholicis corpus durum & fragile tribuit: capillos aſpectos, humidum, vel liuidum colorem, melancholicis nigros & hirſutos capillos, hirſuta & coniuncta ſupercilia, craſſa labia, & compreſſas nares. Alii tribuunt eis dentes male ordinatos, et pectus auguſtum: vnde haec non ex ſtellis, ſed ex ipſa proueniunt temperie, vt dogmata Medicorum ſanciunt.

De moribus, quos fęlici Saturno aſcripſerunt Aſtrologi.

CAPVT IIII.

A Scribens Saturniis ſuos mores Ptolemaeus, ait. Saturnus orientalis frigidam & ſiccam largitur complexionem. Maternus frigidae naturae dicit. At ſi geniturae dominus opportunè locatus ſit, & ei dominium creſcens Luna decreuerit, facit homines inflatos ſpiritu, ſublatos honoribus, bonos, boniq; conſilii, & quorum fides bono ſemper conſilio comprobetur, & qui negotia omnia recti iudicii rationibus compleat, ab vxoribus & filiis alienos, ſed ſibi ſolùm vacantes, circa aquas, vel in aquoſis locis habentes vitae ſubſidia, modicum ſumentes cibum, & potione nulla gaudentes. Vita eorum erit laborioſa, ſollicita, & aſſiduis animi doloribus implicata. Et alibi. Iſte, qui naſcitur erit prior omnibus fratribus, aut ſi quis ante eum natus fuerit, à parentibus ſeparābitur. Stabilis amicitia, longa prouidentia, regale conſilium, longas in homine cogitationes ſecretarum rerum, altum intellectum, ac profundam rerum ſcientiam. Hali dicit. Si orientalis fuerit, vincet in eius complexione frigiditas: & humiditas. Abdila. Saturnus ſi erit optime conſtitutus largitur ſcientiae profunditatem & conſilium adeò perfectum, vt meliorari non poſſit. Eorum magiſteria erunt laborioſa, & aquoſa, vt pontes, piſcinae, & emiſſaria. Alchabitius. Quem amare coeperint, perfecta, & vera dilectione amabunt; & quem ediſſe coeperint, quod ſaepius contingit, maxime, & diu odio habebunt. Hali. Si Saturnus fuerit dominus ſignificationis ſpiritus, per ſe, & ſeparatim, & in bono coeli ſtatu, ſicut in angulis: producit morigeratum natum, boni conſilii, profundi intellectus, vt qui a ſe ipſo ſuis in rebus conſilium inierit, diuitem, Regibus carum, & claris hominibus, theſaurorum dominus, compoſitus, non ridens, non triſtis, nec inuidus. Meſſabala. Callidus, ingenioſus, occiſor clandeſtinus.

Satur-

Saturniorum mores aptius ex temperamenti proprietate prouenire.

CAPVT V.

AT ſi nobis libeat Medicorum dogmata conſulere, demonſtrationibus ſancitum videbimus, huiuſmodi qualitates ex temperamentis potius prouenire: nam qui ſicca, frigidaq; conſtant temperie, vel melancholico humore, moerentes ſemper ſunt, imbecilles, & timidi. Melancholiae comes ſemper timor. Hippocrates Melancholicorum ſymptomata in duo collegit, metum & moeſtitiā, moeſtitia proſecuntur omnes quotquot viderint, & timidi, quia ſicut externae tenebrae omnibus pauorem inducunt, ſic atrae bilis color, mentis ſedem inuadens, tenebris opplet, ac timore afficit. Ex melancholico ſanguine fumi, & vapores cerebrum petunt, ſpiritumq; animalem ibi remiſſum obturbant, ideo varias imaginationes, apprehenſiones, cogitationes, ſtudia, & phantaſmata cient. Vnde ex atra bile, velut ex quodam ſeminario pullulant ſimulachrorum, & cogitationum germina. Nigris indumentis veſtiuntur, non, vt Meſſahala dicit, propter religionem (quia tunc temporis ſacerdotes nigris veſtibus induebantur,) ſed quia atro humore referti, non niſi atra, & obſcura videre ſemper concupiſcunt, & laeta & ſplendida odio habent, ideo obſcura, & ſubterranea loca proſequuntur, & libenter in eis verſantur. Sunt prudentes, optimiq; conſilii: nam atra bilis naturalis iudicium confouet, prudentiamq; largitur, vnde qui ingenio, ſapientia, & conſilio claruerunt, melancholicos fuiſſe tradit Ariſtoteles Problematum libro. Et quia minime iracundi, & voluptatibus ſe abſtinentes, etiam prudentes habiti ſunt. Et quia daliberando tardi, & ſegnes in omnibus actibus, optimi conſilii exiſtimantur, Quia frigidi & ſicci, inepti ſunt circa Veneris commercia, ob id moroſi, coelibes; alicui ab

amoribus filiorum, & ſine filiis. Erunt diuites, quia parci & auari; auaritia enim in ſenibus ex ſiccitate prouenit, & maiores noſtri Saturnum impium; auarum, oſorem vxoris & filiorum finxerunt, vt ex Diodoro Siculo habetur. Sunt laborioſi, quia non gaudent voluptatibus, ſunt conſtantes & patientis animi, quia tardi motus corporis & animi. Sunt agricolae & aedificantes, quia his artibus; quibus ſe exercent, labor & tarditas requiritur. Aquoſa, & paludoſa diligunt, & ſatis bibunt, quia ſicci.

De infælici Saturniorum indole.

CAPVT VI.

D*Iximus de iis, qui ſub Saturno imperitantem geneſim habuerint, nunc ſub aegreſcenti planeta. At Saturnus, ſi occidentalis fuerit, inquit Ptolemaeus, natum ſubnigri coloris facit, macilenti, parui corporis, planorum, rarorumq; capillorum, & magnorum oculorum. Hali autem. Saturnus ſi male fuerit affectus, facit natum turpem, & infirmum, erit incuruus: magnorum oculorum, habebitq; in altero maculam, & alter altero minor videbitur, criſpus, magnae faciei, foedi aſpectus: dentium diuerſorum: Pectus ſubtile, vilia veſtimenta & nigra habebit; erit grauis, piger, & nunquam ridet. Abdila. Criſporum capillorum, & multorum, anguſti pectoris, & fuſci aſpectus. Dorotheus. Homo valde piloſus in corpore, et ſuperciliis adprimè ſimul coniunctis. Leupoldus. Si Saturnus fuerit occidentalis, erit natus ſubniger, macilentus, parui corporis, planis et raris capillis, aptae coadunationis, et uincet in eo ſiccitas. Si infoelicem Saturni figuram antiquorũ cuipiam conferre licuerit, apte Aiaci Telamonio quadrabit, fuit enim ex Darete Phrygio.*

Aiacem Telamone ſatum coma pulla venuſtat.
In torquem collecta leuem modulata ſerenis,
Lingua ſonis, mens fraudis hebes, ſed ſtrenua bellis.

Dares

Dares verò criſpa coma dixit, qui ex nimia melancholia in maniam deuentus, ſe ipſum trucidauit. Ptolemaeus aſcribens ei qualitatem, dicit occidentalem Saturnum eſſe frigidum, ſiccioremq;, Alchabitius frigidum et humidum diſtemperatum ex humoris melancholici cum phlegmatis aduſtione, Hali, ſi fuerit occidentalis vincet in eius complexione frigiditas et ſiccitas: nam orientalis humidus erat. Homines facit paruae exiſtimationis, ſeſe abiicientes, incognitos, conſulentes ſibi ipſis per ſe ipſos, inuidos: timidos, ſoliuagos, deceptores, moeſta loca habitantes, laborioſos, inuerecundos, mendicos, amicorum proditores, moroſos, auſteros, ſodalium, amicorumque conſpectum ſubtrahentes. Abdila. At ſi erit male affectus, vilia proſequetur loca, cloacarum foſsiones, ſubterranea, foetida, et paludoſa, vitam ducentes in anguſtiis, paupertatibus, et laboribus, atratis veſtimentis induentes, comedentes cibaria mala, vt carnes, et piſces foetidos, erunt deiecti, ſqualore et ſitu oppletis, luctuoſi, afflicti, moerentes, ſuſpicioſi malorum, inertes, et imbecilles. Maternus. Aſper, foetidus, vorax, tenax. In eis ſemper egeſtas, exilium, nequitiae, ſolitudo, captiuitas, damnatio, pertinacia, perfidia: anguſtia, dolor, funera, luctus, orbitas, malefici, fures, veſpillones, & tragici. Alii. Facit inuidos, pauci ſermonis, infidos, querulos, odioſos, infoelices, deiectos, & mala audientes. Naturalis harum inclinationum ratio, atrabilis eſt. Sunt infidi & ſuſpicioſi, quia timidi, & cauti, quia decipi timent, inuidi et malicioſi. Galeno aſcriptus liber De ordine vtriuſq; ordinis. Nigrae colerae, ait, mores eſſe furibundos cum iracundia, auaros, timidos, triſtes, ſeditioſos, inuidos, habentes ſaepius cicatrices nigras in pedibus, vel aliis membris. Sunt doloſi, humor enim melancholicus, facit, ut his impenſius, quàm par ſit, delectentur.

De

De Saturninis morbis, & eorum naturalibus cauſis.

CAPVT VII.

SAturnus ſcribit. Saturninos ſemper malignus humor impugnat, eoſq; intrinſecus dolor collectus aſsidua eructatione diſcutit. Hali, pedum rupturis & fixuris obnoxios fore; id tamen habet in ſe boni, quod longae vitae largitor eſt, polliceturq; divitias in ſenectute ex cognatorum haereditate. Sed quod hi morbi non ex Saturni ſtella, ſed ex melancholica complexione eueniant, teſtes ſunt Medici. Quod hircino, et foedo odore uitientur. Galenus, vel potius Aetii liber De dynamidiis ex abundantia caloris, vel frigoris malus odor in corpore generari dixit. Pueri non male olent, quia calor eorum humorem, et ſudorem concoquere poteſt, virorum minime, proinde ſunt iis humiditates crudae et indigeſtae, et ad corruptionem procliues, ideoq; ſudores eorum, et reſoluti illinc fumi grauiter olent, neq; enim calor latenter conſumit, ut in pueris, ſed extrudit potius, & uapores concitat. Sextus Pompeius, et Cenſorinus putant pueros hirquitallos dici, vbi ad virilitatem accedunt ex hircorum libidine, aut odoris inſuauitate. Quia duri et ſicci corpore, longaeui ſunt, et qui longaeui ſunt, ſaepius ex cognatorum haereditate ditantur. Quis enim tam ſolus, qui cognatis careat? Fixuras habebit in calcaneis. Laborabit phlegmaticis morbis, et melancholicis, congelatis, duris, compactis, et qui non curantur, vt ſquama, epilepſia, elephantiaſi, morphea, cancro, ſcyrro, hydropiſi, paraliſi, hemorroidibus, dyſenteria, coli et renum doloribus, & huiuſmodi notae reliquis. Infirmitates etiam longas, malitioſas, laborioſas, et ſollicitas patietur. Horum rationes indicat Galenus libro De tumoribus praeter naturam, qui ait. Lepram, ſcabiem, elephantiaſim eſſe melancholicas affectiones. Itemque libro de bonitate et vitio ſuccorum ſcribit, ex melancholicis ſuccis lepras, pſoras, quartanas

tanas, ſcabies, & decolorationes nigras cum lienis tumore, nigras varices & hemorrhoidas. Et in Prognoſticis Hippocratis, atrabilarii morbi, elephas, cancer, lepra, melancholia, & febris quartana. Praeterea melancholici magna ex parte comitiali morbo laborantes efficiuntur melancholici. Et Ariſtoteles Problematum libro claros homines atra bile laborare dixit, & epilepſiae eſſe obnoxios. Herculem ab eo morbo vexatum fuiſſe, ob id epilepſiam herculeum morbum dixerint, ità Lyſandrum Lacedaemonicum, Aiacem, & Bellorophontem: hic enim ſolitarius auia proſequebatur loca, ille inſania correptus ſeipſum interemit. Quod melancholia diuturnos morbos largiatur, libro Dogmatum Hippocrates non reticuit, & multis in locis in aphoriſmis.

In ſequenti tabella Iouis imago viſitur à ſiniſtra ſui parte à dextera autem Mercurius.

9

De forma, quam fœlix Iuppiter ſuis tribuit.

CAPVT VIII.

QVando Iuppiter vtiq; peculiarem habet dominatum, abſolutamq; nactus poteſtatem, ſcilicet quando locorum diſpoſitionis dominus fuerit, & orientalis, facit natos albos cum quadam coloris commendatione, capillitio mediocri, nigris oculis, & magnis, forma venerabili. Hali. Qui patitur Iouis influxum, eſt albus, ad flauitiem tendens, magnorum oculorum, paruae pupillae, mediocrium capillorum & criſporum, non extenſorum, barbae criſpae, & magnae authoritatis, eminentium faciei pomorum, narium craſſarum, boni ſtatus, carne nec pinguis, nec macer, & longitudinis ſimiliter conuenientis. Maternus. Corpus media moderatione componitur, & erit ipſius corporis forma, munda, & formoſa, ipſi verò candidi, pulchris oculis, & capite, & ſpiſsis capillis ornati, fixo gradu veſtigia ponentes. Meſſabala dicit facere hominem album, habentem oculos non prorſus magnos, pulchrae ſtaturae, pulchrique corporis. Dorotheus. Nigros habebit oculos, pupillam latam, barbam criſpam. Abdila. Honeſtum hominem, barbam rotundam, pulchros oculos, duos dentes anteriores caeteris maiores, atque aliquando aliquantiſper diuerſos, in cuius facie color aureus, albo admixtus, incedens terram ſpectabit. Leupoldus. Iuppiter ſi dictorum locorum diſpoſitor fuerit, & orientalis, erit natus albus, mediae capillaturae, & ſimiliter oculi, aptae ſtaturae, & medianae qualitatis. Dicunt alii pulchris vti indumentis. Regiam Iouis formam & mores praetulit Troianorum Rex Priamus. Vt enim ex Nepote habetur.

Celſa duci Priamo late ſurgentibus armis,
Effulſit roſeum ceruix caput ardua, ſcribunt

Membra virum, blandoq; genas terrore minaces
Regius ornet honos, placidæ vox nuncia mentis
Nil tumidum, nil triſte ſonat, propriorq; præcanti
Mollibus imperiis famulantes inſtruit aures.

Fuit ſuauis, moratus, & omnibus praeditus virtutibus. Non abſimilem ſortitus eſt formam Magnus Carolus Rex Francorum, albo enim et roſeo vultu, fuluis, magnisq; oculis, ſuccinta coma, fronte & ore adeo generoſo & venerabili, vt verè auguſtae maieſtatis ſpecimen praeſeferret vt, qui illud contemplarent, quaſi diuinum venerarentur. Hic bellica virtute illuſtri, iuſtitia, vtraq; religione, liberalitate maiores omnes ſuperauit.

Quomodo ex ipſius Iouis in cœlo aſpectu, formaue rectius de natis iudicare potuiſſent.

CAPVT IX.

SEd ſi ipſi coelum circumſpectaſſent, vidiſſentque vtiq; Iouem nitidum, luminoſum, pulchrum, gratioſum, atq; adeò Veneri ſimilem, vt non niſi peritiſsimus Aſtrologus internoſcat, aſpectu etiam iucundum & amicabilem, ob id fortunam vocitatum, & hominibus ſalatarem conclamatum. Eſt enim forma venerabili, & dignitate pleniſsima, ob id homines reddit, formoſae apparentiae, compoſitae perſonae, compoſitos corpore & membris, dignitate plenos, maieſtate decoros, & ab omnibus veneratione habitos. Eius lumen ex auro, & croceo candicat; & venuſtum eſt, ob id ſuos facit natos ex croceo, & auro candicantes, formoſos & maximè venuſtos. Eius magnitudo grandiuſcula, praeter luminaria, & Venerem. Ideo corpore non prorſus mediocres, ſed maiuſculos, per pulchros, & apta modulatione compoſitos. Oculi ad eius menſuram mediocres, eius motus à Saturno tardus, ob id veſtiſtia tarde figentes, & inceden-

do terram ſpectantes, lentè incedentes, patientes, atque in eorum moribus moderatos.

Formam, quam Ioui dant Aſtrologi, ipſam ex calido & humido temperamento prouenire.

CAPVT X.

Sed quam dederunt Iouiis formam Aſtrologi, non vi planetarum, ſed ex ipſa temperamenti vi demonſtrabimus prouenire. Ptolemaeus Iouis ſtellam temperatae naturae dicit, & magis ad calorem, & humorem declinare. Qui nanque humidi, & calidi ſunt, quales ſe eſſe ipſi Iouii profitentur, hi nanque huiuſcemodi formam nanciſcentur. Galenus libro De temperamentis ait, calidos & humidos multos ſortiri capillos, robuſtos, modice nigros, nec criſpos, nec omnino rectos. Et quia calidi & humidi, ideo recalueſtres, fit enim caluities ex ſiccitate. Praeterea pingendo fit ex humiditate, gracilitas ex caliditate, modo ex his duobus ſimul contrariis qualitatibus fit euſarchia, ſcilicet medietas inter pinguem habitum & macilentum. Oculos magnos Democritus Abderita ex ſuperflua humiditate prouenire dixit, Herophilus verò ex calido, ex vtraque igitur ſimul commixta magnos oriri oculos par erit. Sic pupillae laxitatem ex humiditate prouenire autumamus: humida nanque animalia: vt oues & caprae laxas habent pupillas, ichineumones verò, ſerpentes, & eiuſmodi pernitioſa animalia paruas habent, quia ſicca. Vel pupillarum laxitas oculorum magnitudinem ſequitur. Porrò calidi & humidi ſanguinei ſunt, & qui ſanguinei, optimè colorati, formoſi, venuſti, nitidi, hilares, laeti & iocabundi.

De moribus, qui ex Iouia forma proueniunt.

CAPVT XI.

IN Iouiis Ptolemaeus calidum & humidum praeualere temperamentum confeſſus eſt, ſi orientalis fuerit, at ſi occidentalis humidum. Alchabitius calidum & humidum, & eſſe aereum & ſanguineum. Leupoldus. Si orientalis, humiditas praeualet. Maternus dicit, Iouem natos facere magni animi, magnaq; appetentes, & quibus ſemper fides habeatur, & qui ad magnos actus ſemper inflentur, ex quibus plus detur, quam patrimonii, aut paternae facultatis expoſcat modus, in omnibus ſuis actionibus imperioſos, nobiles, glorioſos, honeſtos, & mundiciarum amatores, laetos, & qui omni ratione delectari deſiderent, plurimum capientes cibum, multum appetentes, & quamplurimos amicos efficientes, ſimplices, & qui ſemper benefacere conſueuerint. Vita glorioſa, notabilis, foelicitatis plena, & omnia quaecunque cupient conſequentur, bonis conuerſationibus adornantur; ac magnorum virorum teſtimonio proteguntur, vxores & filios tenero amore ſemper diligunt, & horum filii dignitatis maxima conſequentur augmenta, ità vt & ad ipſos, ex filiorum honoribus magnum dignitatis meritum accedat. Si orientalis & bene diſpoſitus, erit benignus, iuſtus, honorans ſenes, conſultor, & adiutor indigentium, & diliget amicos. Magiſteria erunt ex lege. Iuſtè & honeſtè iudicare, ponere pacem & concordiam inter litigantes, veridicus, bona & honeſta praecipiens, ſapiens, & boni intellectus. Iupiter calidus & humidus, ſed adeò temperatus, vt eius propria virtus ad mortalium corpora nutrienda, ac per multiplices temporum ſoboles propaganda, ſit accommodata. Cuius ſanè ſignificatio eſt formae dignitas, animi nobilitas, ſana ſapientia & intellectus, tum iura, leges, modeſtia, gratia, fides, & quicquid equus benè inſtituti viri poteſt animus

con-

concipere. Significat regulos, duces, tribunos, ac digniſsimos cuiuſq; magiſtratus authores, ſpem, gaudium, continentiam, liberalitatem, hominum conciliationem, pulchrum, commodum ſuorum conſilium, ſermonem grauem, iucundum & feſtiuum, ac publico ſemper emolumento accommodatum. Hali. Si quando Iupiter fuerit dominus ſignificationis ſpiritus, ſeperatim & per ſe, & fuerit in bono ſtatu, facit natum hominem magnae nobilitatis, laudis, & magnae famae, integrum, liberum, manſuetum, tacitum, & quietum, abdicantem ſe à vanis rebus, amatorem, & amatum ab hominibus artificioſis, pulchrorum & honeſtorum factorum, iuſtum, & boni meditatorem, magnae oſtentationis & honeſtae, caſtum, vult eſſe ſolus in bonis factis, facit ſe diligi. Scit cuſtodire, ſeruare, & retinere amicos. Addunt alii. Bonus, ſimplex, manſuetus, fidelis, legalis, horret malum, diligit bonum, iuuat pauperes, & veridicus, libenter bonum aliis faciens, fidus amicus, tractabilis, genio indulgens, amans ſine riuali, ſermone feſtiuus, gaudet equis, & canibus, ad vindictam procliuis, geſtus habet cum magna dignitate ſpectabiles, laudis & gloriae ſtudioſus, ac riſu omnia condiens.

Ex calido & humido optimo temperamento optimos mores prouenire, non ex Iouis Stella.

CAPVT XII.

SEd quia optimum temperamentum omnia optima ſigna temperata proſequuntur, & exinde maximas propenſiones ad bonos mores eueniunt, non autem ex Iouis ſtella. Diximus in libro De humana phyſiognomonia ex iuſto, & aequabili temperamento, non niſi propenſionē ad iuſtos mores, ſiue ad iuſtitiā prouenire, ſic ex calido, & humido tēperamēto omniū optimo, nō niſi ad virtutē iuſtitiā omniū virtutū nobiliſſimā prouenire, et quae oēs virtutes cōplectatur, ideo iuſtos efficiet,

iuſti-

iuſtitiam amantes, honeſtum, ac bonum facientes. Eorum magiſterium lex erit, quae docet iuſtitiam exercere, conſultor veridicus, ſine fraude et dolo, rixarum et litium compoſitor, et temperementum, quod in ipſis experiuntur, contrarietates et rixas, vel diſcordias in aliis videre non patiuntur. Ob id regentes, et gubernatores, et aliis imperitantes, dirigenteſq; ſunt. Ex optima quoque eorum temperie, optima quoque mentis acies; unde prudentes, ſapientes, & optimi erunt conſilii. Praeterea quia eorum temperamentum aereum eſt, et aer eſt calidus et humidus, ideo quae in ſpiritu, et anima ſunt maximè aerei, ſcilicet inflati, tumidi, magnanimi, et magna appetentes, et qui ad magnos actus ſemper inflentur, et qui plus largiuntur, quàm paternae facultatis modus expoſcat. In omnibus actionibus imperioſi, nobiles, glorioſi, et ſemper laeti. Et qui optimum temperamentum conſequuntur, optimam formam ſimul conſequentur; eorum optimis moribus et deſideriis melior fortuna ſequetur. Vita eorum glorioſa, notabilis, foelicitatis plena, et omnia, quaecumq; cupiunt, conſequuntur: dignitatis maxima augmenta. Multum cibum capientes erunt & luxurioſi, quinamq; optimum nanciſcuntur temperamentum, quicquid comedunt, citò digerunt, et ex digeſtione accedit voluntas comedendi. Praeterea qui calidi et humidi ſunt, luxurioſi ſunt, ex hoc namq; temperamento oritur luxuria. Hirci calidi et humidi ſunt, ob id ſemper luxurioſi, & qui calidum & humidum ſemen habent, foecundi ſunt, gaudentes, & hilares ſemper, quia gaudium & hilaritas in ſanguine eſt. Ob id Hippocrates. Quod alii triſtes, alii hilares ſint, cauſam eſſe in elementis dixit, nam qui defaecati ſunt ſanguinis, laeti ſunt. Homerus dixit ob caloris copiam ob id laeti, & in omnibus rebus delectari ſe cupientes. Significat iuſtos iudices, et magiſtratus, & ſignificat omne bonum, quo vita fruimur, quia omne bonum in mediocritate conſiſtit, & ipſe temperamentum & moderationem ſignificat, quia ab omni exceſſu remotus. Significat virtutes, quia ipſae in medio vitiorum ſunt, ſic etiam ſanitatem, quia

ſanitas

ſanitas in bona temperie conſiſtit, ſic conſilium ac prudentiam, quia illae conſiſtunt in bona effectuum temperie, quod nec impetu, nec ſegniter res agitur. Eſt patiens quia ſapiens, qui ferre poteſt labores, & incommoda. Dat opes, quia hominem facit laborum patientem, prudentem, blandum, & fidum. Amat vxores, quia luxurioſus, & foecundus.

De morbis, quos dat Iuppiter, eosq; non à ſtella, ſed ab ipſo temperamento prouenire.

CAPVT XII.

AEgritudines Iouis ſunt quicquid euenit ex ſanguinis abundantia: non ità ſuperfluitans, vt exterminet naturam, nec ex ſanguine aduſto, & corruptibili. Valetudines circa iecur ex viuo faciet, vel ex cruditate, mors verò ab hilaritate, & deiectione victus, vel alui, ex Veneris vſu. Ex Materno. Morbi ex ſanguine. Peripneumonia, homoptoe, pleuritide, exanthemate, conuulſione, gonhorrea, lyenteria, & alii, qui de ſanguine, cum in quantitate, vel qualitate peccat, leuiq; quaq; occaſione ſanguinem è naribus, vel de opportuno corporis meatu excernit. Nos autem hos morbos non a ſtella Iouis, ſed quia calidi & humidi, facile nudant, & parumper hircū oleni, pulſos habent plenos, pulchrarum rerum gaudent, & rubra laetius vident. Pauci ſunt morbi ſanguinis: ſed hoc ab optima temperie. Conſtans eſt Medicorum dogma ex optima temperie malum peruenire non poſſe, modo ex calido & humido optima temperies, vnde pauci, vel nulli oriri poſſunt morbi. Temperatum, ſiue eucraton ſtatum dixere Ariſtoteles, Theophraſtus, Stoici, & Athaenei ſequaces, caliditate, & humiditate pollentem, ſed morbis laborabunt, quibus pueri, qui calidi & humidi ſunt. Et quia ſanguis verè abundat, ideo tunc temporis aegrotare ſolent Aeſtate, & Hyeme bene ſe habebunt, minuſq; laeduntur autumno,

no, ut ex Galeno habetur Aphoriſmorum ſecundo. Et quia ſanguis in iecore generatur, ibiq; perficitur, diciturque ſangu inis officina, ideo morbis à iecore.

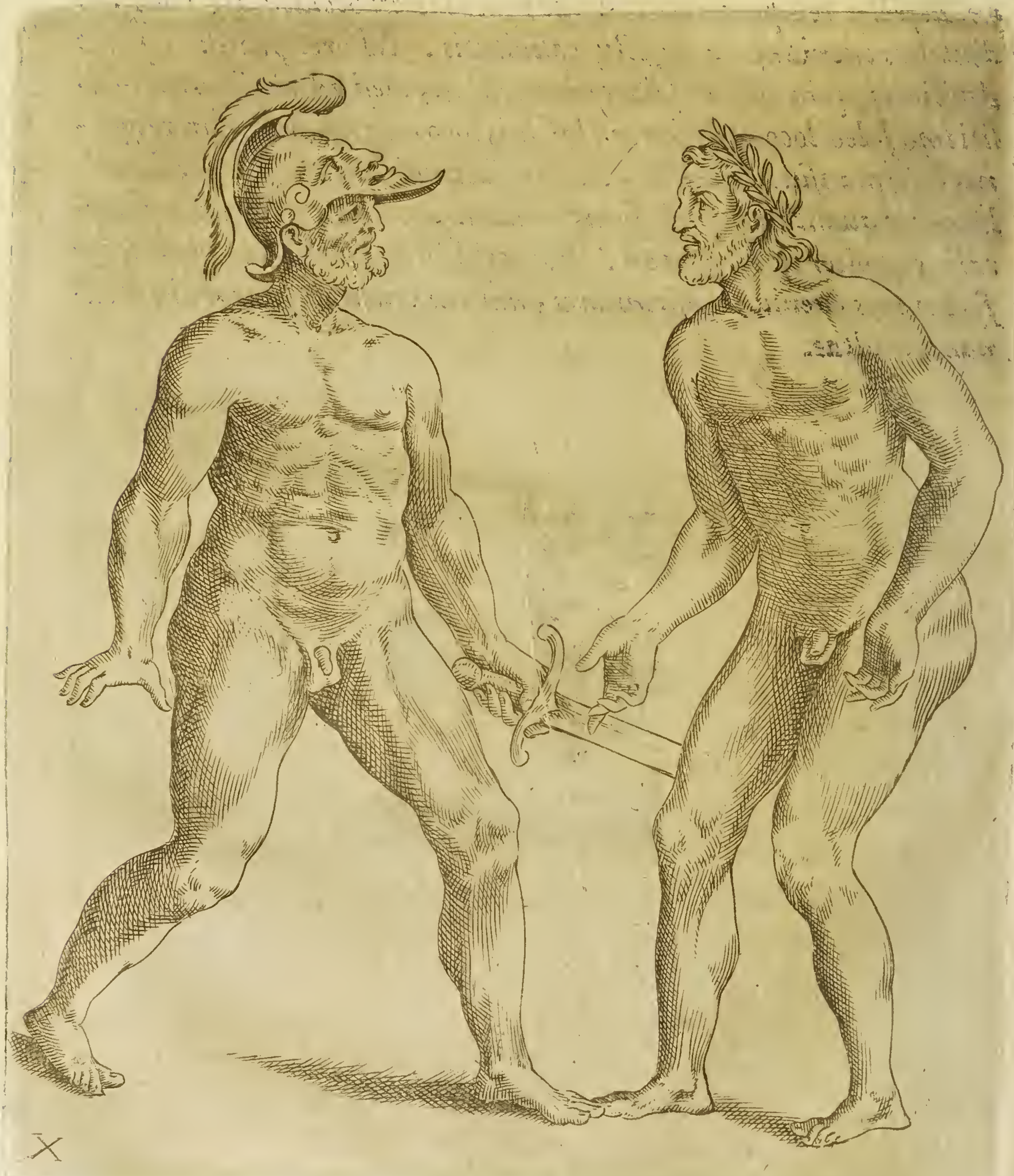
De infortunata Iouis indole, moribus, & morbis.

CAPVT XIIII.

PTolemaeus ex Ioue occidentali naſci viros colore albos, ſed indecēti, recaluos, aut rigidis capillis, ſtatura mediocri, ac humido, magis diſtemperatos. Hali. Si occidentalis Iuppiter, formoſior erit, quia eius oculi mediocres, & caput paruum. Meſſahala verò, habere nares breues, & non aequales, caluum, in aliquo dentium habentem nigredinem. Maternus. Verum Iuppiter ex accidenti aliquo, ob nimiam fortaſſe de ſe confidentiam, inconſultum ſignificat rerum agreſſum, atque difficilem, quandoque ex tali cauſa operum exitum, ſignificat enim pacientem animam, ſed vltionis auidam. Hali. At ſi ſtatus huius planetae diuerſus fuerit à praedicto ſtatu, facit mores, & ſpiritus nati ſimiles his praedictis, niſi quod erunt debiliores, & gignəntur əx hoc diuerſi ingenii, eritque vice liberalis, deſtructor, & loco caſii, & religioſi, credens in aliqua magna credulitate, & looo manſueti timiduss & loco nobilitatis vilipendet homines, ex loco faciendi bonum, collocabit illud in malis locis, & his ſimilia. In com plexione eius, quod magis apparet eſt humiditas. Benatus. Eſt ignarus bene faciendi, verſatus circa vetitas operationes, ſtudebit hipocriſiae, morabitur in locis orationum, in cripus, & cancruoſis locis, & ſpeluncis, & illa occaſione futura praedicet, nullos habebit amicos, filios abhorret, cum nullo conuerſabitur, infidus, malus, debilis, inſipiens, laborioſus, & electionis paruae. Quae omnia & ſi in peius ruant, ex phyſica ratione accidunt, ex nimia ſcilicet humiditate, quae temperamentum corrumpit, nam humiditas cum calore temperata, coloratos homines reddit ob id albos, ait, ſine coloris decentia.

Recaluus fit ex luxuria quippe ſi complexio ad humiditatem vergit, luxurioſus euadit, vnde & caluities. Maculae in capite ex defectu temperamenti, vnde maculae ex occidentali Ioue, in dentibus eueniunt ex defectu caliditatis. Mores praedicti, erunt debiliores, quia ad humiditatem accedunt, ideſt ad muliebrem mollitiem. Ideo loco caſti, parum laſciui, loco religioſi, debiles in religione, loco manſueti timidus, ex loco faciendi bonum aliquando malum, & quanto peior eſt foemina natura viui tanto peior occidentalis Iuppiter ipſo orientali. Ex occidentali enim Ioue, plures, & ferè omnes eueniunt infirmitates, nam in orientali paucae, in declinanti multae.

In hac tabella in dextra ſui parte Mars, in ſiniſtra Saturnus conſpicitur, vt ex ſtatuis marmoreis & æreis numiſmatibus decerpſimus, ita ab Aſtrologis deſcripti.

X

De

De forma, quam Martis ſtella natis largitur.

CAPVT XV.

POSCIT ordo de Marte verba faciamus. Inquit Ptolemaeus. Cum Mars orientalis extiterit, eius forma erit rubedinis & albedinis particeps, bonae quantitatis, & idoneae carnoſitatis, oculi eius varii, capilli ſpiſsi, & mediocres. At Iulius Firmicus Maternus. Mars dominus geniturae facit hominem rubeis capillis, & oculis cruentis, & deformem. Hali. Si Mars ex Oriente effulxerit, eſt inter album & rubeum, corporis mediocris, pulchri ſtatus, oculorum Zarchorum, capillos habebit ſpiſſos inter criſpos & exteſos. Meſſabala. Facit hominem facie rubeum, habentem capillos rubeos, faciem rotundam, leniter eam deboneſtantem, oculos magnos, & croceos, in pede dextro maculam habentem, & id ex raro fefelliſſe. Dorotheus idem quod Meſſabala. Sed Abdila dixit. Caput curuum & craſſum, color faciei rubeus mixtus cum nigro, vt qui per Solem incedunt, quaſi nō verè ruber, aut niger. Menelai forma Martem indicat, erat enim ruffo capillo, ac mediocri ſtatura, animoſus & praeſtans in armis, iracundus, clamoſus, vt ab Homero deſcribitur, ex Darete Phrygio.

Gratior æquato Menelaum forma venuſtat,
Fulta ſtatu, virusque comæ geniale rubentis
Mens domat, ipſe aſtu mentitos indice crines
Arguit, acceptos noto, gratuſque merenti.

Martij formam ex ipſo ſyderis aſpectu dignoſci poſſe.

CAPVT XVI.

SI oculos in coelum attollimus, Martis rutilum ſydus, igneum, & veluti carbonis accenſi rutilans aſpiciemus, ob id pyroxis appellatum, quia color flammae ſimilis, aeſtuantis, igneae qualitatis nobis referens argumenta, & rubrae bilis, ideo horroris, & formidinis plenum, vt merito ab antiquis infortuna dictus ſit, & eius naturam ex ipſius ſtellae colore tractam videmus. Inauſpicatum ſydus, & non ſalutare, & proſperum, ſed minax & terribile, ideo infoelicis vitae, violentae mortis, & igneorum morborum nobis notas inurere, vt nec ſocii eius ſocietate delectentur. Graeci ἄρης, ἀπὸ τοῦ αναρεῖν, hoc eſt à corrumpendo, aut ἀπὸ τοῦ ἀρῆς. Phornutus ſcribit à damno & interitu nomen indeptum. Ptolemaeus Martis ſtellam vrere, & arefacere dixit, ſicut cõpetit igneo ipſius colori. Quia rubeae igneitatis, & iracundiae, ideo nobis rubram auget bilem, faciem rubri coloris, rubros, & cruentos oculos ingerit. Flauae bili praeeſt. Sydus corpore non eſt magno, ob id natos facit corporis moderatae qualitatis, duobus annis ſuum circuitum abſoluit, ideo natos non tardi, nec concitati greſſus, ob id in ambulando magnos paſſus, & non tardos faciet.

Martis formam ab ipſo prouenire temperamento.

CAPVT XVII.

CAlidae temperaturae ſigna oſtendimus in noſtris Phyſiognomonicis eſſe carnem tangentibus calidam, hirſutam, & minus habentem pinguedinis, colorem rubeum, & capillos nigros. Alii dicunt. Cito creſcentes, venas apparentes, anhelitum manifeſtum, vocem firmam, fortem, &

agreſtem

agreſtem, cito ſudant, & digerunt bene, pili craſsi, & criſpi; mores laſciui. Siccae verò, corpus gracile, & durum, carnem tactu aſperam, iuncturas manifeſtas, capillos, & pilos aſperos & craſſos, coloris rubei. Comedunt & digerunt benè, in laboribus durabiles.

Martis ſtellas quos mores largiatur.

CAPVT XVIII.

P*Tolemaeus inquit. Si Mars in orientali effulxione, in eius complexione vincet caliditas & ſiccitas. Alchabitius dixit, bene calidum complexionem. Leupoldus. Vincet in eo caliditas, & ſiccitas. Maternus. Facit inuictos, et qui nullis rationibus ſubigatur, immobiles, contentioſos, tardos, violentos, audaces, periculoſos, & qui aſsiduis decipi ſoleant. multum comedentes, & carnes crudas non bene coctas, & cibos digerentes, imperitos, & principalia ſibi ſemper vendicantes poteſtatis inſignia, neque circa uxores, neq; circa filios, neq; amicos bonos habent effectus, vt qui res alienas inuida cupiditate deſiderant. Artes, quas exercent erunt ex igne, & ferro ignito, ideſt praeciſiones & combuſtiones. Hali. Si Mars fuerit dominus ſignificationis ſpiritus, & in bono ſtatu, gignit natum fortem, amabilem, iratum, amatorem armorum, & rerum armis conuenientiū, audacem, quoniam amat diligere, & agitare praelia, exponit ſe periculis, nulli obedit, nec ſe ſubmittit, renouator rixarum, locutor factorum, et audacium facinorum, et iactat ſe de his, et acutus praeponit ſe rebus et factis. Vilipenſor rerum omnium, amat uicere, auarus, ſemper iratus, et nihilominus prudentium morum in ſuis rebus. Addunt alii. Gaudent rubris indumentis, circa filios et vxores non propenſi, ob id optimè finxerunt Poetae Herculem vxores et filios occidiſſe, non niſi bella audenti vnimo concupiſcunt, et bella ſerere conantur. Ad exemplum magnum Sfortiam afferemus, fuit enim ſtatura corporis erecta, mediocri, macro*

potius

Potius, quàm ſucceſſo habitu, praeualidis artubus, firmiſsimo quodam neruorum nexu, cruribus ad ſuram maxime perſtrictis, manu ampla, digitorum compage adeo firma, vt diſtractam in diuerſum, vtraque manu ferream equi ſoleam facile diſrumperet, lato pectore, latiſque humeris, ventre adeo reſtricto & caſtigato, vt anguſtiſsime cingeretur, quandoquidem in medio à duobus primis ab vtraque manu expanſis, lunatiſque digitis facile praecingi poſſet, erat facie ſubagreſsi, parum laeta, rubro pallore ſubfuſca, oculis coeſiis minacibus, ac intra cauos orbes reconditis, naſo adunco, ſed tamen os praeclaro quodam militari decore ornabatur, vt mira indoles ex agreſti vultu effluebat, vt Martios decet, vt ad ingentia facinora natus ex humiliſsimis natalibus videretur. Fuit vulnerum, & periculorum contemptor, nunquam ab acie, niſi victor diſceſsit, excitabatur diu, noctuq; ad magnorum ducum nomen, & ſi quid ei bello praeclare geſtum nunciaretur, commoto animo ſuſpirabat. Ad omnes militiae praefecturas foeliciter aſcendit, ad opes, & honores. Sed ex agreſti, & parum laeto vultu, aliquid infoelicis Martis nunciabatur, quippe violentã mortem minaretur: nam equum in Aternum amnem adigens, tunc fluctibus intumeſcentem, coenoſo ſubſidente vado, poſterioribus cruribus defecit, ac grauantibus armis ſubmerſus interiit. Fuere multi Martii, praeclarae indolis, qui egregie in armis floruere, ſibique immortalem gloriam peperere, quorum memorant hiſtoriae. In praeſentiarum ſubeunt in memoriam Galeatius, & magnus Sfortia. fuit enim Galeatius facie rubore perfuſa, oculis fragrantibus, ignitiſque, ſub criſpa & fulua caeſarie, lato pectore, erecta ceruice, decenti ſtatura, impiger, audax, ad pericula belli ſubeunda promptus, vnde cito per oẽs bellici muneris ordines decurrit, honore, ac diuitiis auctus. Sed cum laetalis & vehemens febris inuaſit, nihilq; de ſaeuo impetu remittẽte, triduo aſſumpſit morbus, vt Martiis contingit. Ex antiquis hiſtoriis Pyrrhus à Darete Phrygio deſcribitur. Fuit magnus, viroſus, ſtomachoſus, bleſus, vultu bonus, aduncum, oculis rotundis, ſupercilioſus. Nepos.

Ore virum faſtus, indignatique minaces
Suſpendens ceruice genas, liuore ſuperbo
Obliquat ſocios Pyrrhus, ſcribuntque ferocem.
Ardua membra, teres oculus, proiectior aluus?
Texendis vox aequa ſonis, teneroq; laborans
Eloquio, lingua bleſos fruſtratur hiatus.

Erat enim ignei coloris, ita dictus Pyrrhus πυρρος *à fuluo capillorum colore; Politem, & Priamum obtruncauit, etiam ipſe ab Oreſte obtruncandus.*

Ex calido & ſicco tempetamento Martis mores non ex ſydere prouenire.

CAPVT XIX.

AT eiuſmodi mores non ex ſtellis, ſed ex ipſo eueniunt temperamento? quippe Galenus & alii Medici ſexcentis in locis dicunt, qui flaua bile affecti ſunt, ad iram propenſi & concitariores ſunt. Argumento quoque eſſe poteſt hominis aetas: nam ab anno quatuordecimo, vſque ad quintum & vigeſimum rubra bilis dominatur, & nunc homines cholerici, bilioſi, audaces, iracundi, & inſolentes efficiuntur. Sunt praeterea audaces. Galenus in eo libro, Quod animi mores corporis temperaturam ſequantur, ex bilioſis humoribus (ex Platonis auctoritate) corpus peruagantibus, & animae penetralibus ſe permiſcetibus, audacia efficitur. Idemq; in eo libello De natura, & ordine cuiuſque corporis, ex bilioſo humore, audacia, furor, inconſtantia prouenit. Cum calor efferbuerit, in flammas euolat, vnde Martius aeſtus prouenit, & praecipites reddit; vt qui praepoſteris conſiliis omnia agant, & periculis temere ſe dent. Praeterea ab ipſa bile animi ſolertia, memoria, ingenii acuitas, & eleuatio prouenit. Ex commentariolo De dignitatibus Hippocratis. In libello De anato-

mia viuorum ait. Rubra cholera facit homines ingenioſos, & acres, & multum comedentes, & cocuntes. Et quia calidi ſunt, comedũt libenter carnes crudas, quia humidioris cibi appetentiores ſunt, & facile eos concoquunt. Sunt ſine amore, quia amantes in calido & ſicco ſunt temperamento, ideo vxores & filios non diligunt. Mobiles ſunt, quia praeproperi in agendo, ideo ſtare loco neſciunt. Leues ſunt, ob id peregrinationes facile ſubeunt, & quia inconſulti, & feſtinantes, abſque ratione, & commoditate itinera ſuſcipiunt, ob id anguſtiae, labores, & incommoditates eis accident. Ad ſummum valida complexio ſuperbos, imperioſos, inconſultos, & audaces facit.

Morbi, quos Aſtrologi à Marte prouenire dicunt, non à ſtella, ſed ab ipſa flaua bile proueniunt.

CAPVT XX.

SEd praeſtantiſsimi Aſtrologi prodidere, quod pulſus habent magnos, & colores & vrinam flauam, igneã, mordacem, ſudorem acrem, ſalſum, et amarum, deiectiones flauas, ſomnia ignita, incendia, homicidia, lites, furta, et febres calidas, quae omnia fiunt ex cholera non aduſta, dat phreneſim veram, et non veram, puſtulas ſanguineas, impetigines, albaras, et valetudines aduentitias, quae fiunt in corpore praeter naturam, cum aſperitate atque foeditate, pruitus, lentigines, et patientur pauores, et cegitationes horribiles, homines inquietantes, et quicquid tandem cum inflammatione caloris. At eiuſmodi morbos non è ſyderibus, ſed ex humoribus prouenire ſanciunt Medicorum dogmata. Galenus namque ſuper Aphoriſmos Hippocratis. Puſtulas bilioſas per totum corpus diſperſas, eriſipelas, ideſt ſerpigines, tertianas, et ardentes febres ex biloſo humore prouenire dixit. Et libro De naturalibus facultatibus. Calidi morbi à flaua bile, ſic libro De vtilitate reſpirationis.

Forma

Forma, mores, & morbi, qui ex infœlici Marte proueniunt.

CAPVT XXI.

PTolemaeus. Mars ſi occidentalis extiterit, naſus tantum rubri coloris erit, et moderatae corporis qualitatis, paruos habet oculos, capillos raros, planos et flauos. A quo Leupoldus. Si in occidua ſtatione Mars fuerit, rubeus tantum erit, corpore mediocri, paruis oculis, capillis raris, planis, et flauis. Iulius Firmicus. Mars geniturae dominus facit homines rubeis capillis, et oculis cruentis. Hali. Mars ſi fuerit occidentalis, eſt rubei coloris, ſimplicis rubedinis, paruorum oculorum, corporis mediocris, capillorum ad albedinem tendentium, faciem habet rotundam, et fortè in ea maculas, magnum caput et anterius prominens, in fronte percuſsionem aut ſignum, magnas aures, aſpectum acutum dentes longos, carnem modicam, in ſuo inceſſu magnos faciet paſſus. Meſſahala dixit, quod facit hominem rubeam faciem habentem, capillos rubeos, faciem rotundam, leuiter eam dehoneſtantem, oculos magnos et croceos, aſpectum horribilem, habentem in pede ſiniſtro maculam, et hoc rarò fallere. Dorotheus de aſpectu illud idem. Sacerdos. Mars dat homini curuum habere corpus, ipſumque ſemirubrum, ita quod non verè rubrum, nec verè nigrum, ſicut habent illi, qui nimium morantur in Sole, vel diutius per calorem incedunt. Et aliquando Martius habet grana rubra in facie, et vt pluries raros gerens pilos in barba, velut ſpado. De eius complexione Ptolemaeus dicit. Vincit ſiccitas. Alcabitius calidam complexionem, et ſiccam, diſtemperatam, igneam, cholericam, et amari ſaporis. Leupoldus idem, quod Ptolemeus.

De eius moribus Hali haec habet. At ſi natus Martem habuerit male conſtitutam, facit eum ſine verecundia dehoneſtatorem, amatorem interfectionum, & ſuppreſſorum clamorum, quoniam

alta voce loquitur, innouatorem rixarum, leuis & pauci ſenſus, depraedatorem viarum, quia in eo non eſt pietas, ſed eſt malefactor, permutabilis in rebus ſuis, abhorret cõſanguineos, & ipſi eum. Igno rat Deum, nec ſcit, quid ipſe ſit. Maternus. Natura calidus & ſiccus, iracundus, vehemens, incitata ſaepius iracundia praeceps. Cuius ſignificatio eſt proditio, pugna, coedes, audacia, temeritas, timor, fugaeq; difficultas, perfidus, obcoenus, incautus, amator, facilis offenſio, varia cogitatio, nullum conſilium. Significat quoque violentos principes, feros, inhumanos, alienae ſemper caedis appetentes, periuros, doloſos, inconſtantes, maledicos, incõpoſitos, omnia contaminantes, omnia polluentes, diuina & humana promiſcue habentes, ingenioſos tamen, ad omnesque conatus ſuos mutabili quadam verſutia promptos. Significat enim deformem, inuerecundum, ingratum. Chyrurgiam ex artibus exercet, & quicquid cruenti ſanguinaria quadam voluptate perficitur. Alii. Facile peregrinationes ſubibunt, in quibus accident labores & anguſtiae, & praedationes, libenter offendent miſeros, & quos poterunt, gaudent effuſione ſanguinis, combuſtione, & decapitatione. Sequentur fures & tabernarios, ſuperbos, & mendaces, periuros, falſarum monetarum deciſores, & chartarum, abſciſſores viarum, ductores exercituum, praeproperi in agendo, & inuerecundi, minaciter loquuntur, incedunt per ignem, per enſes, rapaces, contumelioſi, furioſi, & prauorum morum. Graecum Metionem infoelix Mars accuſat, nempe mediocri ſtatura, rufum, corpore iucundo, vitioſum, pertinacem, crudelem, impatientem deſcribit Dares. à quo Nepos haec addit.

Impia præcipitem natura Metiona mergit
Inuidiæ cinctum ſtimulis, curæque tenacis
Defeſſum excubiis, teretes cumulatur in artus,
Carnea maſſa tumens, animumq; ebullit Erymnis,
In caput, in corpus reliquum liueſcit inuſtum
Sanguineis pectus maculis, gena diſputat hydris.

Indi-

Inditio pectore virens & mentis anhelans
Accuſant, furiaſque flammati incendia crinis.

Morbi & pericula, quibus incurrere debent. Maternus. Vitia ex igne, & ferro, ideſt praeciſiones & combuſtiones, atque ex altiſsimis locis frequenter periclitantur, & extrema corporis frangit, mortem verò dat repentinam, atque violentam. Dat febres calidas, quae fiunt ex cholera aduſta, & ſine cauſa, dat phreneſim veram & non veram, puſtulas ſanguineas, impetigines, albaras, & valetudines aduentitias, aegritudines comedentes corpus, vt cancri, & ſimiles, ignem ſacrum, patientur pauores & cogitationes horribiles, & quicquid ex inflammatione caloris. Sed expoſitis exemplis, multa quae ſcribimus rudibus erunt apertiora. Fuit & Petrus Nauarrus vir Martius lato ore, ac decora indole, ſed neſcio quid funeſti, vel lugentis in eo videbatur, color carnis & pilorum ruffus, aut mauis ferrugineus, corpore mediocri, magnis oculis, cruentiſque, facie & barba rotunda, capite magno & anterius prominenti. Fuit in rebus bellicis vir praepollentis ingenii, ac in excauandis cuniculis, immiſsis tormentarii pulueris fomentis, violentia obluctantis flammae, turres, oppida & arces ſubuerteret; multas victorias conſequutus, ſed victus, & praeliando captus in arce noua Neapolitana, quam ipſe coeperat, carceribus detentus fuit, poſtremo carnificis manum non aufugit, quin ſtrangulatus interiret. Sed haec ex phyſicis eueniunt rationibus. Nimia ſiccitas, & immoderatus calor perdit potius, quàm fouet, vt qui ex igne generatur, corporis vitia producit. Ex intemperato ardore, & vehementi bilis commotione intemperatae, & vehementes in homine perturbationes excitantur, & violenti & inconſiderati effectus producuntur. Ad ſummum quia calida complexio ſuperbos, violentos, & inconſultos facit, ob id homicidae, graſſatores viarum, periculoſi, & qui ab amicis ſufferri nequeant, male morati, ſui profuſi, aliena appetentes, ſummis viribus res arduas tentāt,

ſupercilioſe loquuntur, ceu oeſtro perciti fuerint, litem vbique mouent, et ex lite litem componunt, fel in ore, ignem in corde. His moribus ſi ſolertia & ingenii acuitas addatur, quam diximus ex flaua bile prouenire, fiunt deciſores monetarum, cartas falſificantes, vt facile euenire poſsit, vt vulneribus confoſsi, igne, capite, & violenta morte mulctentur. Haec enim vitia hae ſolitae ſunt ſequi poenae. Galenus libro De differentiis febrium, herpetes, & eriſipelas ex flaua bile. Et Plato, referente Galeno, libro De decretis Hippocratis. A flaua bile ſacri ignes, eriſipelata, herpetes, & inflammationes omnes, quae in corpore accenduntur, proueniunt. Et libro De naturalibus facultatibus. Calidi morbi à flaua bile. Sic libro De vtilitate reſpirationis. Bilioſus ſanguis ſi in vapores bilioſos ſoluatur, ad phreneſim, ideſt ad mentis perculſionem inducit. Et tertio De locis affectis Ex eadem bile fiunt ferina deliramenta. Ex his igitur deliramentis ad praecipitia & nefarias mortes inclinantur, gaudentes igne, ſanguine, & carnificina.

In hac tabula Luna à dextris Sol à ſiniſtris aſpicitur.

De Solari forma ab Aſtrologis deſcripta.

CAPVT XXII.

PTolemaeus Solem & Lunam non dare natis peculiarem formam, ſed vnumquemq. planetarum adiuuant, quibus aſſociantur in figura, ſed ſpecialiter formoſitatem, & magnitudinem largiri. Idem ab eo ſenſit Hali. Leupoldus & Dorotheus. Sed Maternus, cum Sol geniturae domino coniunctus fuerit. Agamenon quia magno corpore & venuſto, ac indolem maieſtate plenam praeſeferebat, ac imperio dignam ſpeciem, Solarem fatemur: praeterea conſilio, prudentia, & humanitate pleno, quae omnia Sol largitur. Nepos ex Darete.

Martius ornat honos Agamemnona fuſa vigorem,
Celſaque membra fauent, vultu præcone poteſtas
Enitet, & Regem ſpecies armata profatur.
Mixta virum phalerant, cirrho candente decoro
Virtus, nobilitas, diues, facundia, prudens.

Sed Maternus: cum Sol geniturae domino coniunctus fuerit, facit homines corpulentos, & moderate compoſitos, & quorum caput flauo capillorum crine luceſcat. Meſſahala. Si Sol Orientalis fuerit. facit hominem colore inter croceum & quaſi nigrum, & tectum quodam rubore, vel aemulum: breuis ſtatura, vt in quibuſdam criſpum, & pulchri coloris. Dorotheus. Figura Solis crocea, habens parum rubedinis capillorum, & oculi eius aliquantulum crocei Abdila. Facit homines carnoſos, pulchrae & albae faciei, oculorum quandoque magnorum, in quorum facie color albus, citrinus, coniunctus, pulchram & plenam barbam: capillos etiam gerit extenſos. Et quando fuerit in aſcendente, erit in facie nati ſignum, capillos habebit inter croceos participantes quodam rubore. Hali.

Sol

Sol facit hominem crocei coloris, craſſum, album, & oculorum aliquantulum foras prominentium, faciei rotundae, & lucentis, capitis magni, & extenſorum capillorum, pii aſpectus, raucae vocis, mediocris longitudinis, compoſitè incedentis. Alii. Facie leonina, capillo flauo, facie pulchra, & in pueritia gratioſa.

Quomodo rectius ex ipſo ſolari globo potuiſſent eadem inueſtigare.

CAPVT XXIII.

SEd priſci illi, coelorum interpretes ex ipſius ſtellae aſpectu, & naturae opiferam & ſalutarem faciem cognoſcere potuiſſent. Sol eſt colore croceus, vel rubeus ad album tendens, ob id homines gignit albae & croceae faciei, & capillorum. Et quia eius radii circa corpus extenduntur, & circumfulgent, aureo colore criſpantes, ob id capillos extenſos, flauos, & criſpos facit. Magnitudine inter planetas ſatis conſpicua, omnium maxima, rotunda, venuſta, & ſatis digna conſpici. Ob id oculos magnos, facie & capite rotundis venuſtos, corpulentos, glorioſos, pii aſpectus, & conſpicuae formae. Eius corpus quaſi foras extat, ſemiglobus protuberat, ob id oculos foras prominentes producit. Inter planetas mediocriter incedit nec piger, nec feſtinus, nam anno vno ſuum motum abſoluit, ideo in motu, nec feſtinus, nec tardus, ſed compoſitos in inceſſu natos facit. Eius motus vniformis non variatur, nec alteratur, ſed ſemper ſimilem ſeruat inceſſum. Inter planetas lumine ſaepe orbatur, & eclypſim patitur, ob id vitia oculi quamlibenter largitur, orbitates, & coecitates, & eſt, vt in coelo fons luminis, ſic oculus in homine, quo videmus. Non errat, vt alii planetae, ideo parum errantes, et eorum rationes oſtinatè defendentes facit. Quia ſplendidus et luminoſus, ideo ſplendentes et venuſtos facit. Quia in medio planetarum conſiſtit, tres à ſuperiori habens parte, totidem ab inferiori, et cir-

cum

cum circa ab eis ſtipatur, et veluti quodam ſatellitio obſequitur, ſuper omnes principatum obtinet, et omnes corroborat.

Solis formam ab ipſo prouenire temperamento comprobatur.

CAPVT XXIIII.

IN *primo Apoteleſmatum Ptolemaeus Solem dicit vim habere calefaciendi, et leniter deſiccandi, quae affectiones facilius ſenſibus percipiuntur, quàm aliarum ſtellarum propter magnitudinem, et euidentem anni mutationem in ſuis viribus, et temporibus. Sed quos iſti ſolares vocant, nos vehementer calidos, et in ſicco et humido temperatos dicimus: ex humiditate enim et caliditate fit homo corpulentus et carnoſus, faciei carneſae, albae, et mediocriter compoſitus, ideſt non breuis ſtaturae. Ex caliditate verò et ſiccitate capilli euadunt flaui, criſpi, et extenſi, et rubri vel crocei coloris, et plena barba, ſic prominentes oculi ex caliditate, humiditateque. Vox firma ex caliditate, raucitas ex humiditate, ſic compoſitus gradus, aut inceſsio ex intemperata humiditate, & caliditate: nam intenſa caliditas celerem gradum, & ſuperflua tardum, ex vtroque compoſita inceſsio, compoſita erit.*

Mores, quos Sol largitur.

CAPVT XXV.

SOl *igitur, vt Maternus inquit, quando cum geniturae domino coniunctus erit, facit homines fide plenos, ſed cuiuſdam ſuperbiae ſpiritu inflatos, ſapientes tamen, & omni aequalitatis moderatione compoſitos, humanos, & qui ſuos parentes integro amore colant. Facit agricolas, patrimonia propria virtute quaerentes, efficaces, cordatos, &*

qui

qui ſemper aquoſa regionum delectatione laetentur. Facit enim tales, qui omnes actus cum maxima honeſtate perficiant, ſed hi ab uxore, & à filiorum erunt affectibus ſeparati. Alibi. Significat quoque Reges, & Principes, non atroces, non difficiles, non iniquos, ſed iuſtos, affabiles, ac tractabiles, manſuetos, & omni virtutum genere honeſtatos, ſuperbiae tamen ſpiritu quandoque inflatos. Significat graue eloquium, maturum conſilium, ſeuerum iudicium, & ſplendidum cuiuſque rei, magnificamque penitus actionem, omnem quoque nitorem, & claritatem, atque regium apparatum, fortitudo animi corporiſque, honeſtas, magnificentia, victoria, perſpicua mundicies, incredibiliſque apud omnes expectatio, & quicquid videtur ad regium apicem pertinere. Alii. Dat regna, magiſtratus, & honores, facitque homines dignos, quibus honor habeatur, gratos Principibus, ſermone raros, ambitioſos, ſublimem animum, honeſtum, largum, glorioſum, ac ſumptuoſo veſtitu gaudentes, non multum cibum ſumentes.

Ex calido, & ſicco temperamento, humidoq; eius mores, non à ſolari ſtella prouenire.

CAPVT XXVI.

CAlida, humidaq; complexio, vel calida, ſiccaque ſuperbos facit, ſic inflatos, ambitioſos, generoſos, largos, ac ſumptuoſis veſtibus vtentes. Ex optima igitur hac compoſitione, ſapientes, cordatos, & qui omnes actus maxima honeſtate perficiant. Et quia quando compoſitio optima & aequa eſt, vt diximus in Phyſiognomonicis, facit homines omni aequitatis moderatione compoſitos, humanos, & qui parentes ſuos integro amore colant. Si verò in ſiccitate plus abundauerit, pudicos facit, ob id non vxoribus gratos, nec filiorum amantes, ſed quia, vt diximus, nobiles, magnanimi, generoſi, inflati, ambi-

tioſiq; grauis aſpectus & generoſi, ob id poteſtates conſequuntur à Principibus, & eis gratiſsimi erunt.

De Solaribus morbis, qui non à ſtella, ſed à temperamento proueniunt.

CAPVT XXVII.

A*Strologi dicunt calidas & ſiccas infirmitates largiri Solem ſolere, vt venenum calidum, & corporis purgationes, vitia & infirmitates oculorum. In hominibus dextrum, in foeminis ſiniſtrum, quae omnia à ſiccitate & caliditate veniunt complexionis, non à ſtellis.*

De infœlici Solari forma, moribus & morbis.

CAPVT XXVIII.

P*Tolemaeus ait. Si occidentalis fuerit, homines facit habentes ſtatum pluſquam mediocrem, colorem aemulum, capillos flauos & extenſos, & aliquantulum criſpos. Maternus. Ambitioſa exiſtimatio, omni honorum cupiditate. Facit morbos frequentes, ex igne comburi. Mortis exitus in peregrinis locis, violentos, ſubitoſque decernit. Sic & morbos comedentes carnem, quae omnia à ſicco, & calido intenſo proueniunt.*

Cum Solis participatione aut ſolarem Hectora fuiſſe natum iudicamus, nempe Sol aut Luna paululum impediti, oculos natis impediunt, nam coecos, ſtrabos, & debiles viſus faciunt. Dares de Hectore. Bleſum, cādidum, criſpū, ſtrabum, pernicibus membris, vultu venerabili, barbatum decenter, bellicoſum, animo magnum, ciuibus clementem, dignum, & amori aptum. Nepos cuumulatius vertit.

Hector

Hector magnanimum librato culmine pectus
Erigit, intorto candet coma criſpa capillo,
Succinctum complexa caput, blandeque reciſos
Furatur vox blanda ſanos, pernicia membra,
Mens placida in ciues, faciem lanugo ſerenam
Induit, ac viſus acies obliqua cadentes
In geminas ſpargit partes, ſemperque ſupina
Occiduum ſtabilem contriſtat lumine vultum.

A dextra huius parte tabellæ Venus viſitur.

De Veneris forma ab Aſtrologis deſcripta.

CAPVT XXIX.

EX numeroſiſsimo ſtellarum choro, benefica, ſalutaris, adiutrix, & humanae naturae amica eſt Venus, genitale aſtrum, & eiuſdem nobiſcum temperaturae. Ptolemaeus ait. Veneris opera Iouis operibus aſsimilantur, propter quod ea, quae per ipſam contingunt, pulchriora ſunt, & magis recipiuntur, eiuſque pulchritudo, mulierum pulchritudini magis aſsimilatur. Erit enim melioris figurae, & corporis melioris. Ex ipſius proprietatibus oculos ſubruffos facere, & idoneos. Leupoldus eadem. Maternus. Venus geniturae domina ſi fuerit effecta, dat corpus longum, candidum, oculos gratos, venuſtatis ſplendore fulgentes, ſpiſſos capillos, aut molliter flexos, aut gradata pulchritudinis venuſtate componit, aut criſpos crinium facit, boſtritis conatos, aequales. Alibi. Ex habitudine corporis pinguedinem potius ſignificat, ſed venuſto decore ornatam, debilem autem & aduerſa ſaepius valetudine fatigatam. Per eam ſignificatur omnis decor, omniſq; venuſtas, ornata veſtimenta auri ſubtegmiue elaborati cultus, argentiue, aut tyriae murices purpura honeſtari. Hali. Venus ſimilis eſt Ioui, niſi quod ex peculiari quodam beneficio ei contingit eſſe formoſiorem, ac maioris venuſtatis, melioris conceptionis, & pulchrioris formae, quoniam formoſitatem ſignificat conuenientem formoſitati mulierum, & eſt magis manſuetus, & corporis blandioris, & propriè oculi eius ſunt inter Zarchum, & nigrum, & pulchrum. Aliqui dicunt, quod iam aliquantulum baZus cum rubedine mixtus, debilis, pulchri aſpectus, nigredo oculorum ſuorum maior albedine, ſubtilium ſuperciliorum, & iunctorum, & ſubtilium labrorum, multae carnis in facie, anguſti pectoris, breuium coſtarum, craſſorum crurium, blandi aſpectus, & ſaporoſi, & pul-

chrae faciei, ludit oculis ſuis, & credit id pulchrum eſſe, capillos habet aliquantulum criſpos. Meſſahala dicit. Hominem album declinantem ad aliquam nigredinem, & ex inde videbitur magis decens, pulchram habentem ſtaturam, pulchros oculos, quorum nigredo aliquid maior, quàm in aliis reperiatur, tamen decens, pulchros capillos, faciem rotundam, non tamen magnam, neque maxillas. Dorotheus dicit, hominem facere pulchram faciem habentem, pulchros oculos, quorum nigredo erit pluſquam apparens, pulchros capillos & multos, craſſum, album & rubore infectum. Abdila dicit. Venus pulchros facit capillos, & pulchra ſupercilia, in eundo ſe nulliter gerit, aut aliquid agendo, mediocris ſtaturae. Alii roſei coloris dat faciem, oculis fulgentibus humidis, & qui facile ad flexum inclinentur. Forma eximia.

Quod ex ipſo ſyderis aſpectu, citius omnia poterant præſagire.

CAPVT XXX.

SEd, vt in aliis diximus, ſi oculos in coelum ſubſtuliſſent, ex ipſa ſyderis facie haec omnia, & ſine inter eos contradictione, certius poterant praeſagire. Quia vt Iuppiter à noſtro aſpectu blandius excipitur, immò oculos noſtros allicit ad eius inſpectionem, vnde fit, vt eam dicant amicam, & ſalutaria ſpondentem omnia. Et quia Iouis ſtella fulgore ſimilis aſpectus, & pulchritudine: ideo ſimiles effectus largitur. Et quia minus ſplendet, & magis molliter, blandius & amicius noſtris oculis ſe inſinuat, pulchriorque apparet. Ob id homines facere pulchros, ad foemineam pulchritudinem facile accedentes, & homines molliuſculos, & delicatulos, & in motu, & in negotiis ſegnius & cunctatius ſe gerentes. Eius color ex candido in atrum langueſcit, vel roſeo fulgore micat, ideo oculos ſubruffos, vel rauos, vel nigros efficit, gratioſos & venuſtos. Et quia prae caete-

ris

ris fulget, vt etiam eius lumen vmbram faciat, vt Luna, & ſcintillet, ideo oculos fulgentes & ſcintillantes, quaſi ludentes facit, & laſciuius ſe mouentes: Sydus eſt magnum, ob id corpore longos, & ſtaturam bene compoſitam, roſeam, & ſtellae colore coloratam.

Veneris formam ab ipſo prouenire temperamento, non à ſydere.

CAPVT XXXI.

VIdemus Venerem croceo albo radicantem, tum humectã dicunt, & naturae indicare temperamentum. Ptolemaeus Iouem dixit calidi, & humidi temperamenti, & Veneris formam ferè eandem cum ipſa Iouis. Sed caliditas magis temperata cum calido eſt, quàm erat cum Ioue. Ob id venuſtas & pulchritudo Veneris eſt magis muliebris, blanda, molliuſcula, & delicatula, & in rebus agendis tardiuſcula. Roſeus in ore fulgor ex ſanguine ſuperabundanti, qua ſcatet complexio, & nimia humiditate oculos, vt in vaſe aqua ſe mouentes demonſtrat, ex eaque humiditate eorum oculi fulgore quaſi ſcintillare videntur. Sic ſubtilia ſupercilia, & labia, multae carnis in facie, anguſti pectoris, breuium coſtarum magnorum crurum, ſequuntur foemineam cõplexionem, vt in noſtris Phyſiognomonicis de muliebri, & virili forma retulimus. Sanguinei enim ſunt craſſa corporis habitudine, color albus cũ rubedine cõmixtus, corpore, viſuq; floridi, venuſti, hilares, & rubicundi. Rubro veſtitu gaudent, quia ſanguinei, & tauri, quia ſanguinei, cum rubrum colorem aſpiciunt, adeò gaudent, vt efferentur. Quae omnia Galenus in libro De dynamidiis copioſius pertractat.

Neque ab Paridis forma abhorret, quam deſcribit Nepos ex Darete.

Im-

Imperij cupidus, habiles prolatus in armos,
Siderea vernat acie Paris, ore ſerenus,
Eloquio lenis, pede præceps, ſtrenuus armis,
Vertice flaueſcens, frontemq; auctura ſuperbam
Prærеferat tonſura genas, in ſumma recurrens
Tempora, neue vagans formæ furetur honorem
Cæſaries, vtranque comam ſua detinet auris.

Mores, quos Venus largiatur.

CAPVT XXXII.

DE Veneris moribus loquens Hali, dicit. Quando Venus fuerit ſignificatrix ſpiritus nati, ſeparatim & per ſe, & fuerit in bono ſtatu, procreat natum quietum, manſuetum, bonum, minime vitioſum, lympidum, bonarum cogitationum, is etiam amat ſaltare, & eſt magnus Zelotypus, rixas abhorret, amator magiſteriorum, & ſubtilium operum, bonae formae, bonorum ſignorum, veridicorum & bonorum ſomniorum, facit ſe diligi ab hominibus, factor boni, pius, bene dat, & bene accipit, foelix, et communiter maior pars ſuae voluntatis erit in cauſis mulierum. Maternus. Venus facit homines delectabiles, laetos, aſsiduo luxui vacantes, amabiles, gratos, venuſtos, amatores, libidinoſos, iuſtos, pios, apud quos integra, & incorrupta amicitiae viciſsitudo permaneat, potu multo gaudentes, ac paruum cibum ſumentes: omnes cibos facile digerunt, qui ſemper venereos coitus, et crebro cupiditates ardore deſiderent, in omni vita nobiles, & mundi, et quorum vita, animus et inſtitutum muſicis ſemper delectationibus inhaereſcant. Tum balnea, fuci, odorataque opobalſama, gratia, iocus, Camenae, in chorumque locupletatus applauſus. Significat quoque formoſas in primis virgines, iocoſa ſponſalia, amores, elegias amatorias, indignationes, inſidias, quaerelas, pacis rurſus atque amoris redintegratio-

grationes. Significat etiam conuiuia, ientationes, dulciaque tragemata, ſiue bellaria, et quicquid ſapore dulce, ac volupe eſt. Significat etiam mutuam hominum dilectionem, pietatem, fidem, credulitatem, ſummamque in omnes humanitatem. Alii. Cantores & lepidos facit, omnes amicos habent, florum & mundiciarum amantiſſimi, cuticulam ſplendidam curant, ſibi ipſis placent, ſtatum corporis decorum habent, molli capillo, in cute delicatulo, gignendae proli, & propagando generi deditiſſimi, pietatis, & miſericordiae ſtudioſiſſimi viuentes ociosè, & delicatè, delectabitur muliebribus ornamentis, vtetur pro ornamento ſui corporis pulchris indumentis, & mundis. Magiſterium ex eis, erit perfecte perficere, & ſine labore. Erit homo ludi, riſus, alachritatis & gaudii, libenter delectabitur ſocietatibus, comeſtionibus & potationibus, confidens aliis, & ſaepè deceptus. Erit largus, & cupit audire ſonos, erit ſuauis moribus, & bonus auricus, induet veſtimenta alba, ſapores diligit unctuoſos, beneuolus, dulcia & mollia effudit verba, dulciſſima habet eloquia, oſula iungit amica. Corporis & ſui vultus ſtudioſiſſimus, pulchris figuris delectabitur, & odoribus, facile ad fletum pronus, ob id & miſericors.

Mulieres quae Veneream formam ſortitae, hae ſunt, quae ex antiquis & recentioribus hiſtoriis ſuppetunt. Helena, vt Dares Phrigius narrat, ſimilis fratribus fuit Caſtori, et Pollaci, capillo flauo, oculis magnis, facie pura bene figurata, corpore deducto, ore puſillo, cruribus optimis, inter duo ſupercilia naeuū habuit. Cornelius Nepos ita vertit.

Tyndaridis geminis geminum nihil, vnicus ambos
Oris honos ambit, ſimilis flaueſcit vtrique
Crinis, par hilares augeſcit riſus in orbes.
Aequis membra modus, concordes pectora motus
Conciliant, ſpirantq; vnum gena, lumina, mores
Sola pares varijs præſumunt nomina formas

Diſtinxiſſe notis, aut victor vindice vultu
Eludit dubios error, vocumque repugnans
Diſsidio, alterno confundit nomine nomen.
Inclyta cognatos æquat ſpartana Lacones
Vultu, crine, genis ſociæ cunabula ſtirpis
Par oris teſtatur honos, at plenius haurit
Sidereum Ledea Iouem, totoſque per artus
Lacta materni ſpirant mendacia cygni.
Natiuum frons fundit ebur, caput exerit aurum
Aequatis crinale comis, gena candida byſſum
Aequat, dextra niuem, dens lilia, colla liguſtrum
Auris inexpleto criſpata volumine, viſus
Excubitor, naſuſque vagi venator odoris.
Poſcunt alternum titulo certante triumphum.
Productum modice mentum candeſcit, & alta
Lenius vt præſsis inſidant baſia labris.
Parcius in roſeum conſurgunt ora tumorem.
Fundit apex humeros preſſum tegit vbera pectus,
Ilia ſuccingit leuitas, tractusque lacertos:
Pes breuis inceſſu terram libante ſupino
Laſciuum ſuſpendit iter, currumque decora
Mobilitas compto libramine ponderat artus.
Sola ſuperciliis labes interflua raris,
Audaci macula tenues diſcriminat artus.

Fuerunt & apud nos nobiliſsimae mulieres, Veneris formam referentes, vt ipſae Veneres eſſent, ſed omnes laſciuiae deditae, iocis, choreae, cantibus, & ſonis, deliciisq; vitam, pugionibus, vel veneno periere, etiam me admonente, ac praeſagiente.

Quod

Quod eius mores ex calida & humida temperatura proueniunt.

CAPVT XXXIII.

GAlenus libro De vſu partium ait, ex ſanguine principaliter fit ſperma. Et in librum Hippocratis De natura humana, vt non immerito calidi et humidi temperamenti homines ſunt luxurioſi, et perpetuo coitu gaudentes, fornicatores vſque ad mortem, ideo feruidi, et ad ſobolem procreandam idonei. Propterea ſanguinea temperies, ſiue calida et humida, vt ſuperius diximus, facit natos delectabiles, aſsiduo luxui vacantes, amabiles, gratos, pios, miſericordes, bonos, amicos, multo potu gaudentes, delectantes muſica, odoribus, & ſui corporis ornamentis ſumptuoſis, pulchris, et mundis, et cultus ſuae faciei: nam formoſi videri deſiderant. Et ex eo dicit Galenus De dynamidiis libro, ſanguinem homines blandos facere et formoſos, ſanguinemque etiam bonum facere animum ſimplicem, modeſtum, et blandum.

De morbis, quos dat Venus, non ex ſtella, ſed è qualitatibus.

CAPVT XXXIIII.

AStrologi morbos Venerem praeſtare aiunt, qui accidant in membris genitalibus, quando eſt male affecta. Ob id Maternus ait, vitia facere circa naturalia, et neceſſaria, mortes verò notas, glorioſasq; decernit. Morbos circa genitalia, gonhorream, obſtructionis rerum, veſicae, vteri, et pudendorum dolores. Nos autem dicimus, quod luxurioſi vſque ad mortem luxuriantur, et luxurioſi cum meretricibus verſantur, vt facile eiuſmodi morbos contrahant.

De infœlici Veneris forma, moribus & morbis.

CAPVT XXXV.

QVae de Iouis forma infoelicis, moribus & morbis diximus, ſcilicet illicita ſtupra, inceſtus, adulteria & caetera id genus, eadem de Venere imaginandum.

In ſequenti tabella à dextra parte Mercurius viſitur.

De forma, quam Mercurio Aſtrologi aſcribunt.

CAPVT XXXVI.

MErcurius quando orientalis exiſtit, referente Ptolemaeo, natus erit coloris mellis, eritque in quantitate corporis moderatus, aptae coadunationis, paruorum oculorum, capillos habens mediocres. Maternus. Si Mercurius dominus geniturae fuerit, facit ſemper corpus modicum, & gracile, & quorum faciem tenuis pallor inficiat, oculos verò pulchritudinis honeſtate exornat. Hali. Facit hominem pulchrae apparentiae, & compoſitae ſtaturae. Et alibi. Quando fuerit orientalis, facit colorem nati ſicut mellis recentis, & eſt modici corporis, paruorum oculorum, mediocrium capillorum. Dicitur etiam de Mercurio, quod eſt coloris viridis, mixti cum baZitate capillorum mediocrium, villoſus, anguſtae frontis, craſſarum aurium, pulchrae faciei, naris compoſitae, ſuperciliorum coniunctorum, amplorum membrorum, & blandorum, minutorum dentium, rarae barbae, macer, boni ſtatus in corpore, in inceſſu ſuo eſt paſſuum minutorum, ac minutorum membrorum, patiens. Meſſahala. Homo erit non albus, nec multum niger, habens frontem eleuatam, faciem longam, naſum longum, oculos pulchros, non ex toto nigros, raram nigramque barbam in maxillis, longos habens digitos. Abdila. Homo gracilis corporis, ſtaturae ſaepius mediocris, habens pulchrã barbam, & raram, & paruam, ſubtilia habens labia & naſum. Bonatus. Color caſtaneolus, ſiue oliuaceus, membra ſatis apta ſimul coadunata, oculos paruos, capillos mediocres, tàm in quantitate, quam in colore, in cuius complexione praeualet caliditas. Alii. Paruum dat corpus, gracilem faciem, et pallidam, oculis paruis, et pulchris, puerile quodam referentibus.

Quod

Quod rectius ex ipſo ſtellæ aſpectu Aſtrologi Mercuriales poſſent iudicare.

CAPVT XXXVII.

SI quis in coelum oculos ſubſtollit, videbit in eo mercurialem ſtellam, in qua omnium colorum mixtura reliquorum planetarum renidet. Videbit in ea Saturni luridum, Martis ignem, Iouis candidum, Veneris flauum, nec non vtriuſq; nitor, hilaritaſque, & ob id non peculiaris formae, ſed eorum formam capit, cum quibus aſſociatur, ob id in deſcribendo eius colore Aſtrologi differunt. Alii dicunt Mercurio non eſſe faciem vnam, vt qui virorem quandoq; repraeſentat, nunc fuſcedinem, nunc aliud, quod crocei coloris aliquid oſtentet, ob id in mercurialem colorem deſcribendo omnes ſunt differentes. Ptolemaeus natum facere dicit mellini coloris, vel ſubnigri, vel crocei participantis, & oculi colorati, vt caprarum oculi. Sed Maternus pallida dicit facie. Meſſahala, non album, nec nigrum clarum, oculos non ex toto nigros, nigramque barbam. Hali verò. Mellini veri coloris, oculi nigri. Eſt autem ſtella aſpectu parua, vel non magna, ob id corpore paruo, puerili, & paruorũ oculorum, intra cauos orbes receſſorum, ſubtilia labia & naſus, & caetera membra parua, minutorum dentium, exilis vocis, anguſtae frontis, & minutorũ membrorũ: eſt enim viuiſsimi luminis caeterorum planetarum, ob id acuti intellectus hominem facit, non feſtinus in motu, ſed moderatus vt Sol, ob id moderatus erit natus in inceſſu, & minutorum paſſuum.

Quod

Quod Mercurij forma ex ipſo prouenit temperamento.

CAPVT XXXVIII.

NObis Ptolemaeus inſinuat orientalem Mercurium calidum, occidentalem verò ſiccum. Quidam ſentiunt potius frigidum & ſiccum, vnde ex ſiccitate corpus fit gracile, & pinguedine carens, macilentus. Et ex nimia ſiccitate oculi fiunt caui, & interius poſiti, ſic & labia ſubtilia, & vox exilis; oculi crocei bile tincti ſunt, idque ex nimia ſiccitate prouenit, vt ſunt oculi caprini.

Mores quos Mercurius largitur.

CAPVT XXXIX.

HAli inquit. Si quando Mercurius fuerit ſignificator ſpiritus ſeparatim & per ſe, & fuerit in bono ſtatu, facit natum ſubtilis intellectus, & cogitationis, ac bene figurandi, & retinendi omnes rationes, ſicut geſta, & relationes geſtorum. Hic etiam lucra diligit mercimoniorum, bene raciocinatur, et loquitur, in naturalibus rebus verſatur et perquirit res, bene intelligibilis & acutus, et dominabilis. Amat ſcientias, maxime quadriuium, ſcrutator ſecretorum, et foelix. Ex Materno. Geniturae dominus ſi fuerit Mercurius, facit cordatos, ingenioſos, cuncta diſcentes, modeſtos, et omnia artium ſecreta diſcere cupientes. Modicum cibum potumue ſumentes, ex quibus omniũ ſcientia literarũ merito conferatur, et qui propter literas, et propter docti ſermonis ornatũ aſsiduis ſoleat legationibus fungi: et quos ſecretarũ, ac religioſarum literarũ archana delectent: facietq; magiſtros, aut Grãmaticae artis, aut oratoriae, aut phyſicarũ literarũ interpretes, ac magiſtros, et qui omnia negotiationis officia facili ratione pertractent, accipientes pariter, et dantes, et exhibentes

bentes facile commercium. Erunt ſanè in omni negotiatione ſolliciti, vtiles, et qui ſubſtantiae facultates ſuis iuribus colligant patresfamilias, ſanè ab omni luxuriarum ſepoſiti voluptate, iuſti, ſibi vacantes, & à conuerſatione publici ſtrepitus ſeparati, & qui omnes religiones quadam animi trepidatione ſuſcipiant. Alibi. Mercurius commixtae eſt naturae, aut ei cui pariter commiſcetur, vel aliqua forti radiatione coniunctus promiſcuo commixtionis aſſenſu, non difficulter adhaerens: eius ſignificatur peritia, ingenium, ratio, facundia, iracundia, deceptio, iocoſumque furtum. Tum enthimemata, ſyllogiſmi, ſophiſmata, poetica, muſica, aſtrorumque, & totius Matheſeos perſcrutatio. Significat fideles amicos, vates, ſortilegos, augures, ac diuina interpretatione decoros, mercatores quoque, legatos, oratores, & qui fraudulenta ſaepius calliditate decipiant. Significat etiam cuiuſque artis lucubrationes, rerum occultarum, ac ſecretorum inuentionem, blandum ſermonem, ſanum conſilium, delitias, voluptates, ambitiones, quaeſtus, ac aeraria tributa, & quicquid gloriae potius, quàm vtilitatis cauſa conquiritur. Tum ſimulatam conciliationem, dubium atque inuolutum affectum, vilem animi commiſerationem, ingratam vocis modulationem, ſed in omni acuto cuiuſque artis opificio ſolertem manum, accommodatiſsimumque ingenium, tum ad rerum occultarum miram inuentionem, tum ad earum celerrimam perfectionem.

Eiuſmodi mores à temperamento non à ſydere prouenire.

CAPVT XL.

G*Alenus ait bilioſos homines eſſe acutos, lenes, ac macilentos, Aſtrologi orientalem Mercurium calidum dicunt, ideo Galenus bilioſos, calidos, & ſiccos dicit quamplurimis in locis. Oculi crocei & capilli flaui idem arguunt. Praeterea Galenus in libro dogmatum Hippocra-*

tis ait, bilis eſt ſenſus acuere. Et libro De anatomia viuorum ait, virtus moralis dicit euenire inconſtantia, ſubtilitas, & acuitas, ſolertia, audacia, eleuatio, memoria, & velocitas reſponſionis. Et libro De natura humana. Animi acuties & intelligentia per ſuccum bilioſum, & ſic ſexcentis aliis in locis. Ob id iſtos Mercuriales cordatos dicunt, & intelligentes, & omnia ſecreta diſcere cupientes, faciliuſque perdiſcunt Rhetoricam, & Grammaticam, ſcilicet ſermonis ornatum, & ob id frequentibus legationibus funguntur. Humor acutus eſt, & ob id ſollicitos reddit, praeſertim cogendarum diuitiarum. Et quia ſicci, non luxurioſi, & non niſi ad illicitam, & profanam libidinem inuitantur: ob id vxores & filios ſpernunt, & quia ſicci ſunt, auidi, parci, ſubeuntes pericula, & labores propter lucrum.

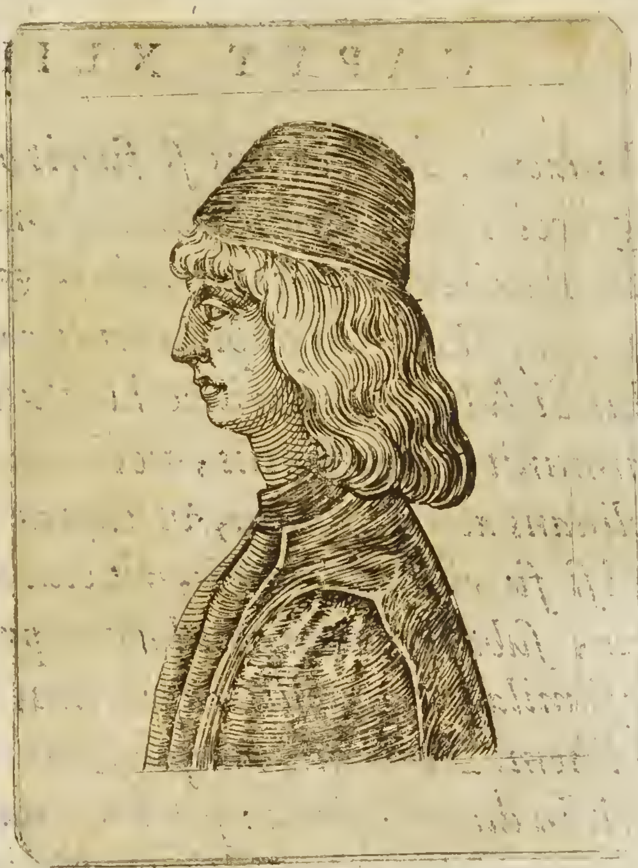
En Ioannis Pyci Mirandulani effigies.

Fuit Ioannes Pycus Miradulanus, coloris fului, gracilis, ac commenſuratae quantitatis corporis, oculis paruis, flauis, facie obducta, naſo praelongo & tenui, tenuibuſque labiis, facie puerili, ſed tam decora, vt ferè angelica videretur. Fuit & tanta ingenii altitudine & memoria, vt merito inter mortales foenicis nomine appellaretur, incomparabili in diſputando & ſcribendo facundia, vt omnes à ſcribendo deterreret. Philoſophus, & Mathematicus, Theologiae arcana perquiſiuit. Fuit & lectiſſimus moribus & animi candore, celebs vixit, vt virgo moreretur, modici cibi & potus, ſtudiis & vigiliis fatigatus, iuuenis interiit.

Vliſſes ex Darete ita deſcribitur à Nepote.

Ore hilaris, modiceque humiles collectus in armos
Dux Itachus prudens, conſultum pendere, grarus
Obliquare dolos, doctus captare loquendo.

De

De morbis, quos dat Mercurius, & de phyſicis rationibus.

CAPVT XLI.

INquit Maternus. Patientur Mercuriales animi aegritudines, paruipendendo magna, & magnificando parua, cogitationes horribiles, & mentis inquietationem, & debilitationes, vt aliquando dementes videantur. Sed hi morbi non à ſtellis, ſed flauae bilis alumni ſunt. Galenus libro De vtilitate reſpirationis. Ex flaua bile fit phreneſis, ex libro De locis affectis, delinamenta.

Infœlicis Mercurij forma, mores, & morbi.

CAPVT XLII.

PTolemaeus. Mercurius ſi fuerit occidentalis, erit ſubnigri coloris, croceique participans, macilentus, vocem habens exilem, & cauos orbes, & erit ipſorum oculorum pupilla velut pupilla oculi caprini declinans rubedini. Leupoldus. Si Mercurius erit occidentalis, erit ſubniger, crocei coloris, communiter macilentus, vocis exilis, comis orbatus, & pupilla eſt declinans ad rubedinem, vt caprae ſiccitas in eo praeualet. Hali. Sed ſi fuerit occidentalis, erit eius color inter ba[l]um & croceum, macer, ſubtilis vocis, oculorum profundorum, & eorum pupillae aſsimilantur pupillis caprarum, tendentium aliquantulum ad rubedinem. Et in eius complexione vincit ſiccitas. Si verò planeta fuerit in diuerſo ſtatu: producit natum fraudulentum, loquacem & vanum, hic etiam nititur aliis perſuadere, quod ipſe non credit, voluntatem & conſilium ſuum ſequitur, facile permutatur, leuis in ſenſu, cito diuertitur à prrpoſito, ſtultus, multi erroris & manifeſti, conuertibilis in factis ſuis. Dicit alibi: Si fuerit male affectus, vel ſi cum Saturno communitatem aliquam habuerit, inanibus artibus dabunt operam, neq; verae, neque legitimae chymiae, & à communi lege ſeorſum variant, miras fabellas ſibi fingentes, alias ſibi narratas credunt, alias ipſi narrant. ſemperque in chimeris, & vanis cogitationibus verſantur, libenterque audiunt commenta de doemoniis, ac ſpectris. Simulans meliorem eſſe, quàm ſit, magis diligit amaſias, quàm vxores, laſciuiis illicitis deditus, & deuotus. Maternus. Si maleficarum ſtellarum fuerit minaci conſtellatione conſternatus, humoribus vitia decernit, & ſi Luna fuerit male collocata, ſpaticos, lunaticos, aut caducos facit, & mors illi, aut ex aquis, aut ex humoribus ſemper infertur. Alii. Facile corripiuntur comitiali morbo, inſania,

& lu-

& lunatici efficiuntur, morbis contagioſis corripientur, impetigines, vitiligines, elephantiaſes, lepras pepetientur. Dicunt praeterea quod ſi Mercurius cum Hyadibus, & Pleiadibus, aut Orionis ſtellis ſimbola habuerit, quae ſtellae maleficae ſunt (Nos autem dicimus ſi bilis illa flaua cum atra melancholia iuncta fuerit) erunt turbidi ingenii, habebuntque turbidam, & obſcuram mentem, non longe à mania: ob id inanibus, & nefariis artibus dabunt operam, in diuinationibus Necromantiae, Chymiae, & eiuſmodi ſcientiarum deſiderio tenentur, ſemperque in chymeris, & vanis cogitationibus verſantur, libenterque audiunt, loquunturque de ſpectris, ſtrigibus & daemoniis. Sed id non ex ſtellarum coniunctionibus, ſed ex humoribus turbidis, atrabiliariis, melancholicis. Siccitatis enim & melancholiae eſt trahere ingenium ad peiora. Suntque viſu pallidi, crocei, macri, hirſuti, & horribiles. Contra verò qui claris humoribus, vt bile, & ſanguine ſcatent, nobiliſsimi ingenii ſunt, Philoſophiae, Theologiae, & Mathematicarum ſcientiarum ſecreta rimantur, iiſque nobiliſsimis ſcientiis operam nauant. Hi nidulos ructus expectorant, ſudorem inſipidum exhalant, lotium pallidum, croceum ex terra reddunt. Si autem iungatur cum Luna, ideſt cum humiditate, ideſt cum pituita, videlicet humida de cauſa, fiunt conulſiones, & morbi lunares, ex Galeno.

In

In hac tabella Luna à dextris Sol à ſiniſtris aſpicitur.

De corporis forma, quam Genethliaci Lunam præbere dicunt.

CAPVT XLIII.

PTolemaeus Lunae non tribuit formam, ſed iuuare in temperie, macie, vel humiditate. Eadem ab eo Leupoldus, & Maternus. Sed alibi. Bene diſpoſita Luna facit homines corpore magnos, ſed tamen proportionatos ſcilicet, & ſi corporatos, honeſta tamen corporis pulchritudine venuſtat, multum cibum ſumentes, pauco potu gaudentes, ſed impeditos oculos facit. Corpus dat candidum, ſed quadam macularum varietate ſignatum. Meſſahala. Luna orientalis facit hominem album coniunctum cum roſeo colore, vergentem in macilentiam, ſupercilia beneuola, oculos non ex toto magnos, faciem rotundam, ſtaturam ex toto pulchram. Abdila. Hominem facit mediocris ſtaturae, rotundae faciei, habebit oculum percuſſum, vel erit ſtrabo, vel oculorum orbis alter altero altior, tandem alter oculorum vitio carebit. Sed in mulieribus dexter oculus, in viris ſiniſter. Hali. Luna facit albos, pulchrae faciei, pulchrum aſpectum, pulchrae barbae, clari coloris, & lati corporis.

Quod rectius Genethliaci cœlum aſpicientes de lunari forma ex ipſius ſyderis aſpectu decernere potuiſſent.

CAPVT XLIIII.

SEd quae iſti de Lunari forma decreuerunt, & de moribus ab eo prouenientibus, quod diuturna experientia conſecuti ſunt, ſi altius inſpexiſſent, illicò certiori & coloratiori fortaſſe cauſa decreuiſſent. Quia magnum ſui corporis ſpecimen praebet inter planetas, ob id bene diſpoſita, magnos corpore homines facere: & quia perfectae globoſitatis, rotundae,

tundae, exactaeque circinationis et proportionis, ob id homines & ſi corpore magnos, proportionatos tamen, faciem rotundam, & oculos & magnos. Luna eſt facie albicanti, in qua non nihil palloris, totumque corpus quibuſdam maculis variegatum, ob id homines albos non coniuncto colore roſeo, ſed ad pallidum vergenti, & corpus quodam macularum varietate ſignatum, viros in quamplurimis obſignauimus, & praecipue foeminis, nam delicatioris cutis, & nitidioris candiditatis ſunt. Velociſsima eſt planetarum, nam vigintiocto dierum ſpatio ſuum perfecit orbem, diuerſiſq; faciebus apparet, ſinguliſque hebdomatibus ſui luminis vices ſemper variando diſponitur. Primis ſeptem diebus, veluti diuiſi orbis, excreſcit, dicotomos Graecis dicta, altera totum orbem renaſcentes ignes colligendo iam complet, tertio item ad medietatem decreſcendo contrahitur, quarto ſui luminis diminutione minoratur, amphicortos, vel vtrinque gibba. Vnde nunquam in eodem ſtatu permanet, ob id inſtabiles homines & mutabiles propoſiti facit, & qui variis rebus delectentur, quique ſemper peregrinari concnpierint, idque ob faciei mutationem, luminiſque & motus. Et quia albicantis luminis, humiditatis indicium, quod verò quippiam ſit nigricantis, frigoris ſignum dicunt. Saepiſsimè eclypſim patitur, lumineque orbatur, ob id ſtrabos efficit, vitiatos aut nebuloſos oculos, aliquando orbatur tota lumine, aliquando eius pars, ob id ſaepiſsime homines toto viſu orbatos, aliquando ſtrabos & lumine vitiatos. Vt idem facere teſtantur alia ſydera nebuloſa, vt Aſelli, Pleiades, & ſimilia.

Quod

Quod humani corporis diſpoſitio non à Luna, ſed ab ipſo prouenit temperamento.

CAPVT XLV.

Sed quam ipſi Lunarem corporis formam nuncupant, naturales rectius frigidam, & humidam, vel phlegmaticam temperiem dicunt: dum ſaepiſsimè talem vſurpet complexionem: nam inter planetas varias habet qualitates. Ptolemaeus verò, Arteſius, & Archoſalus dicunt Lunam à coniunctione Solis vſque ad primam quadraturam humida eſt, ad oppoſitionem deinde vſque calida, & inde vſque ad aliam quadraturam ſicca, & vſque ad coniunctionem poſtea frigida. Sed Aſtrologi eius formam deſcribentes frigidam & humidam dicunt. Frigida igitur, & humida qualitas facit homines pingues, magnos, carnoſos & rotundos: eſt enim humiditatis priuilegium rotundare membra, vt diximus in Phitognomonicis, & ex frigiditate pilorum carentia, color albus: Sed ſi multa adſit frigiditas, albedo ad liuiditatem tendit, & facit ad coitum impotentes. parum comedentes, & minime digerentes. Praeterea humidi cerebro ſtrabiſmum ſaepiſsimè patiuntur, generantur enim oculi ex humido, & ex humido conſtant. Eſt enim ſtrabiſmus aliquorum muſculorum reſolutio, quam ex humiditate proueuire Galenus libro De Simptomatum cauſis dixit. Et libro De dynamidiis dicit, quod phlegma facit corpore compoſitos, vigilantes, intra ſe cogitationes, & canos producentes. Sed cur in mulieribus dexter oculus ſtrabus, ita in viris ſiniſter, quaerenda eſt cauſa. Dexter oculus dextra veriuſque pars calidior eſt ſiniſtra, foeminae multo hominibus humidiores. Si viris ſtrabiſmus acciderit, quia calidiores, in debiliori oculo patiuntur, ideſt ſiniſtro, ſi foeminis, quia humidiſsimae etiam dextro poteſt accidere.

Andromacha, claris oculis, candida fuit & formoſa, corpore

longa, moribus modeſta, ſapiens, pudica & blanda. Nepos.

Forma, modus, pietas, ſenſus pudor auctius ornant
Andromachen, erecta humeris, viſuque ſerenam.

Vt ex Darete habetur.

A Luna enim corporis candor, vel à phlegmate, & magna alicuius corporatura & formoſitas, & eodem phlegmate nulla Veneris tentigo, ob id pudica, mitis, blanda, & ſapiens.

De moribus quos dat Luna.

CAPVT XLVI.

HAli dicit humidam complexionem dare, ob id bonos mores, & amantes quietis. Maternus. Lunae ſignificatio, forma, gaudium, gloriae affectatio, debilis in ſenſu, tenuis memoria, mendacia, dilatationes, aſſentationes, multa edacitas, ſed exigua Veneris tentigo. Significat etiam leues, rerum aquaticarum praecipue negotiatores, negotiorum initia, & merita ex eis premia, facultatum diuerſarum, honorumque conſecutores, legum ac bonarum artium diligentes, cultores, & omnium rerum excellentiſſimarum digniſſimos exploratores: aquarum opera, terrae cultum, principum ac primatum negotia, in prima maxima iuuentute ſummam religionem, ſed minime conſtantem, firmamque in ea perſeuerantiam. Abdila. Luna facit hominem nullius vtilitatis, qui die, ac nocte ire deſiderant huc, illuc, nec leuiter ſtabit alicubi. Erit inſtabilis, & non perſeuerans, habet ex operibus legationes, opera, aquarum, & terrae cultum. Guelius dicit facere mulieres honeſtas. Maternus dicit facere homines inaequales vitae, qui pro temporum mutatione mutantur, vt eorum patrimonium aſsiduè augeatur, & rurſus minuatur. Commorabitur in aquoſis locis, multum cibum comedentes, ac pauco potu contenti: vxorum & filiorum amoribus non proni. Alii enim honeſtus, itineribus pronus, vitae variationis inaequalis, viuet extra patriam, induet veſtes albas.

Quod

Quod eiuſmodi mores non ex Luna, ſed ex humido, frigidoque temperamento.

CAPVT XLVII.

QVi frigidi, parum ſunt in coitu potentes, ob id caſti, & religioſi, odioque habent vxores & filios. Poetae fingunt Dianam, quam dicunt Lunam, eſſe virginem, horrere luxuriam, et Deam eſſe pudicitiae. Finxerunt etiam viarum praeſidem, quia viatores & legatos facit. Venatricem, cum venatores loco ſtare neſciant. Galenus phlegmaticis proprietatem eſſe facere homines caſtos, ſine coitus deſiderio, & tacitos. Et quia frigidi, cupiunt cibos, & quia humidi ſpernunt potum. Quia frigidi & humidi, ſunt complexionis mulierum, et mulieres timidae & imbecilles. Mutabilis conſilii, et propoſiti, et nunc ſtare, nunc ambulare deſiderant, nunc bona augere, nunc minuere. Ex humiditate earum taciturnitas, et morum bonitas, vt imbecilles, timidique, nemini officere putantes. Diligunt loca aquoſa, quia à ſuo ſimili quodcunque trahitur. Albis veſtibus vtentur, ex natura phlegmatica id euenit, quae alba eſt, et alba videre deſiderant, ob id ſues ad alba libenter trahuntur, quia phlegmate redundant. Sic bilioſi croceis veſtibus, vt cerui, et tauri rubeis, quia ſanguinei, ſic melancholici atris, ex humore, quo afficiuntur, vt latius in Phyſiogn. Sunt phlegmatici, mente leues, et ingenii celeris, vt diximus.

Morbi Lnnares qui.

CAPVT XLVIII.

IVlius Firmicus corpus macularum varietate ſignare dixit, lepra, vt malignis vlceribus, in corpus ipſum aſsidua contorſione deformet. Senili debilitat imbecillitate, impedimentis oculis officiet, vel vulnere dedeco-

rat. Dat epilepſium, & vultus contorſionem, & quae pertinent ad paraliſim, praeſertim quae fit in lingua, labiis, & oculis, & membrorum contorſiones.

Quod hi morbi non à Luna, ſed ab humiditate & phlegmate redundant.

CAPVT XLIX.

G*Alenus in libro De locis affectis, & aliis locis. Oribaſius in octauo, & Paulus Aegineta in tertio libro dicunt, quod origo vitii apoplexiae, & paraliſis linguae, oculorum, & aliorum membrorum fit ex frigidiore pituita, quae principaliſsimos cerebri ventriculos repleat. Et Galenus libro Simptomatum cauſis ait, linguae paraliſis ex frigiditate, & craſsis, lentisque humoribus. Sic & mandibulae contorſio, ex eadem cauſa apopplexia, quaſi totius corporis paraliſis. Et libro De oculis. Paraliſim oculorum ex humidiſsimis humoribus ad neruos defluentibus prouenire.*

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE

LIBER TERTIVS.

PROOEMIVM.

DIXIMVS de ſimplicium planetarum formis: nunc de compoſitis. Rarò enim, vel nunquam euenit, vt ſolus planeta genituræ dominus ſit, ſed duo, vel tres, vel ſimul omnes de genitura diſponunt, & ſic forma nati de omnibns formis participabit, vnde non de vno ſolo, ſed de ſimul omnibus iudicium futurum, ſicut autem in imaginibus artifex pictor lineamenta membrorum ex varia miſturarum diuerſitate præſignant, & temperatis coloribus corporis formam imitatione ſimilitudinem facit. Sic & ſtellarum coniuncta radiatio ſocietatis conſenſu pariter temperata vim quandam viciſsim ex coniunctis ſibi poteſtatibus mutuātur, & ſubſtātiā ſibi ex diuerſo igniū colore collatā ad hominū mores & morbos, picturas inde æqualia ſocietates moderatione depingit. Hæc inquiūt Aſtrologi. ſed res ſe aliter habet, nam quæ ipſi ex planetis, nos ex humoribus dicimus: nam ſatis rarenter homo vnius humoris erit prædominium; nam interdum duo vel tres, vel ſimul quatuor omnes complicati, & eorum quoque genera, & formæ ex horum miſtione variabit, vnde etiam & mores, & morum prognoſtica. Sed à Saturno incipiamus.

De mixtione Saturni cum alijs planetis.

CAPVT PRIMVM.

EX *Meſſahala. Si Saturnus fuerit compar cum Ioue, etiam orientali, facit hominem habentem faciem verè albam, crinis color caſtaneolus, vel mellinus cum laudabili decentia, oculi eius ſubnigri, mediocris quantitatis, erit ſemicaluus, aliqui dentium non verè albi. Capilli ſemicriſpi caſtaneae coloris, pili non prorſus nigri, eruntque inter raros & criſpos. Et ſi alter orientalis, alter occidentalis, erit aliquid infra hoc. Si vterque occidentalis, multum infra hoc: & natus habebit colorem pulchriorem, quàm ſit mellinus: tenentes oculos in terram eundo, pedes recuruos & iungit eos cum vadit, oculos non magnos, iuncta ſupercilia, cutem non recentem, quaſi ſiccam, labia groſſa, venas apparentes, barbam non ſpiſſam, capillos aſperos, multos. Hali verò. Si Saturnus fuerit in conuenientia cum Sole, & in bono ſtatu, & ſimiliter Iuppiter in bono ſtatu, natum gignit religioſum, & qui ornat, & amat ſenes, & eſt manſuetus & quietus, boni conſilii, ac bonae opinionis, auxiliator, à Regibus & nobilibus cognitus & honeſtus: quod in animo habet, hoc vult oſtendere, dator, bonus elector, amator aliquorum, intelligens, patiens, & Philoſophus. At ſi hi planetae fuerint in diuerſo ſtatu à iam dicto, producunt natum neſcientem vti bono, vt qui caret perfectione ſenſus, & delectatur phantaſmatibus, & diligit Eccleſiis commorari, futura praedicit, abhorret filios, amicum habere non poteſt, non aſſociatur hominibus, nullus confidit in eo, neſcius, perfidus in rationibus, gloriatur ſine ratione, honorem non diligit, amat plorare, malae conceptionis & electionis, ſolitarius, patiens, laborioſus & taedioſus. Maternus eiuſmodi mores decernere dicit. Vita claros, nobilē, omnemq; felicitatē, erit anima nati iuſta, ſe-*

nes decrepitos libenter honorabit, eritque ſani conſilii, aliis libenter ſubſeruiet, & iuuabit, largitor, magnanimus, patiens, quietus, intelligens, amicorum amator, & Philoſophus. Leupoldus. Si Saturnus Ioui aſſimiletur, erit natus commendabilis, iuſtus, honorabit ſocios, & erit ſani conſilii, adiutor regis, donator, bonae memoriae, dilector amicorum, quietus, intelligens, patiens, Philoſophus.

Si Saturnus cum Marte participabit, facit hominem non benè rectum, ſemigroſſum, color erit ſubniger, participans quadam non decenti rubedine, habebit aliquando in facie aliquas indecentes maculas, pili eius ſemirari, capilli non multum nigri, immo erunt participantes quadam obſcura rubedine. Hali. Si Saturnus compar fuerit cum Marte, & ambo in ſua doryphoria, ſicut diximus, procreant natum audacem, paruae conceptionis, impium, nebulonem in rebus & factis ſuis, litigatorem, & qui ſe exponit magnis periculis, & infortuniis, non conſiderat cauſam aut verba, quae dicit, ſeruat iram, ac inimicitias: non excuſat ſe de re, quae accidit ei, facit homines laborare, vincere diligit, inobediens. exaltat ſe ſuper reges, & principes, amat litigare & vincere, cogitationum profundarum, tenax in faciendo gratiam & ſeruitium, & in aſſociando, inſultor et deceptor, ponderoſus, factor mali, hominibus malefaciens, debilitatus, firmus, non permutabilis, ponit ſe aduerſus magna & fortia pericula, & ab illis cito reuertitur, feſtinas in rebus & factis ſuis, & generalitèr proſper: Sed ſi ibi planetae fuerint in diuerſo ſtatu à iam enumerato, educunt natum depredatorem itinerum, malum, abiectum, mali ſtatus, ſequentem malum lucrum & turpe, non amicitiam habet cum aliquo, deceptorem amicorum, infidelem, homicidam, rixoſum, turpium fornicationum, necromanticum, raptorem mortuorum bonorum. In ſumma malus eſt, malique ſtatus. Maternus. Facit moribus triſtes, laborioſos, ſordidos, humiles & glorioſos, & qui aſſidue lugubri triſtitia ſordidentur. Meſſahala. Facit hominem

minem rubeum, capillos rubeos, faciem rotundam leuiter eam dehoneſtantem, habentem oculos croceos, horribilem aſpectu, audacem, habentem in pede ſignum, vel maculam. Dorotheus. Hominem dat aſpectu acutum, participem audaciae, perſeuerantem in ſuperbia, negotiorum vanitas feſtinando. Abdila. Curuum habet corpus, & naſum, facit hominem ſciſmaticum, ideſt diſcordiae ſeminantem, in cuius facie color rubeus, mixtus cum nigro, ſed horribilis: habet aliquando in facie grana rubea, & raros pilos in barba.

Saturnus cum Sole iunctus facit hominem habentem ſtaturam declinantem patius ad latus maioritatis, quàm ad latus minoritatis, cuius color erit quaſi aemulus, ita quod videbitur quaſi participare poſſe cum omni alio colore, potius tamen cum ſubnigro, eritque decentioris ſtaturae, quàm cum aliquo aliorum planetarum, eritque ſemicarnoſus, habens oculos ſemigroſſos, barbamque ſemiplenam, capillor caſtaneolos, ſiue mellinos, inter ſemicriſpos et extenſos, et addit Sol aliquid de pinguedine corporis nati, atque pulchritudine et in ipſis forma prae coeteris planetis. et ſi Sol fuerit orientalis, addit aliquid de magnitudine corporis, et ſi fuerit in combuſtione, detrahit pulchritudini, atque formae corporum: et dat grauia impedimenta atque miſerias. Leupoldus. Si Ioui aſſimiletur Saturnus, erit commendabilis natus, iuſtus, honorabit ſocios, et erit ſani conſilii, adiutor regis, donator, bonae memoriae. dilector amicorum, quietus, intelligens, patiens, philoſophus. et ſi contra, dic contra.

Saturnus cum Venere, facit vt nati color quaſi ſubniger ſit, ſiue mellinus, ſiue oliuinus, decens tamen, erunt capilli nec vere glauci, nec caſtaneoli, facies eius quaſi rotunda, maxillae mediocres, oculi ſui laudabuntur pulchritudine, à maiori parte videntium eos, nigredo ipſorum maior, quam ſi Saturnus fuerit ſignificator ſolus, competentes habens capillos, eritque ſemicarnoſus vt plurimum. Maternus. Quia Venus fortuna eſt, reddit vita claros,

claros, nobiles, omnemque foelicitatem decernit. Hali. Porrò ſi Saturnus habuerit conuenientiam cum Venere, & ambo in ſua doryphoria, producit natum amatorem ſecretorum legis, & rerum occultarum cupidum, diuinatorem, & qui diligit venerari res diuinas, qui ſic naſcitur verecundus, multum manſuetus, amator ornamenti, fidelis, rationis expoſitor, ſuae voluntatis ſuppreſſor, bonarum cogitationum, ac magnus mulierum Zelotypus. At ſi hi planetae fuerint in diuerſo ſtatu à iam dicto, gignunt natum pertinacem, ac ſuae voluntatis, fornicatorem, cognitus non erit, fornicationes cum conſanguineis cõmittet per deceptionem, abhorret res & bona facta, ſolitarius, malae loquelae, & ratiocinationis, immiſcet ſe rebus celatis & abſconditis, errabit praeter naturam, & magis cum ſenibus, quam pueris more beluarum, leges vilipendit, illudet & deridet bonorum acta. Leupoldus.

Si Saturnus aſſimiletur Veneri, & ipſe eſt boni eſſe, natus abhorrebit formoſas mulieres, inuidus, malae ſocietatis, & ſuo ipſius conſilio confidet. Si Venus erit contra, natus erit inuidus, fornicator omnibus modis, venereus, maledicus, ſuperbus, vilipendit iuſtos, & erit necromanticus.

Si Saturnus cum Mercurio cohabitauerit, natus erit ſubnigri coloris, habens frontem ſemilentam, faciem ſemilongam, naſumq; ſimiliter, oculos ſemidecentes, declinantes potius ad nigredinem, quàm ad alium colorem, barbam nigram & raram, digitos ſemilongos, eritque conuenientis ſtaturae. Maternus dicit facere maleficos, veneficos, periuros, ſuorumque patrum atq; parentum inimicos. Hali. Si Saturnus habuerit conuenientiam cum Mercurio, & ambo fuerint in ſublimitate, iam ſaepe dicta, facit natum rerum inquiſitorem, & quaeſitorem legum, & chronicorum, amatorem phyſicae, cuſtodem ſecretorum, cogitat etiam de rebus abſconditis, & occultis, cupidum faciendi mirabilia, facit enim credere hominibus mirabilia, et hoc ſolo die credit, hilarem, boni cogitatus, ſubtilem in diuidendo ſuo intellectu vnã rem ab alia, ac

ſi rem vnam per aliam deducat, acuti ſpiritus, expertus inquiſitor in ſuis petitionibus, amator intellectus & ſenſus, & generaliter foelix in omnibus factis ſuis. At ſi hi planetae fuerint in diuerſo ſtatu à iam dicto, faciunt natum iracundum, tenacem irae, turbidi ſpiritus oppreſſum, abhorribilem conſanguineis ſuis; labores diligentem, dolos cogitantem de nocte; deceptorem in factis et dictis, non gaudentem ſocietate hominum, latronem, necromantium, immiſcentem ſe fraudibus, infidelem, & generaliter infoelicem. Leupoldus. Si Saturnus aſsimiletur Mercurio, & ipſe ſic boni eſſe, natus legum & rerum inquiſitor, amabit medicinam, mira faciet, ſophiſta, erit acuti ingenii; ſi Mercurius erit contrariae diſpoſitionis, erit tepidus, laborioſus, nocte turbabitur.

Si Saturnus cum Luna participauerit, natus habebit colorem album, ſed eius albedo non erit clara, neque vera; quemadmodum nebula infecta, cum aliquali admixtione rubedinis, eritque habens pulchra ſupercilia, oculos nigros, faciem rotundam, pulchram ſtaturam ſatis decentem, eritque aptae coadunationis ſuorum membrorum; & id ſignificabunt ſi erunt bene diſpoſiti. Sed ſi male diſpoſiti, erit contrarium, & natus erit difformis, ineptus, foetidus horribilis, & vilis apparitionis, & inordinatae ſuorum membrorum compoſitionis, atque coadunationis, & quanto magis difformis. Dixerunt Sapientes, quod Luna adiuuat de temperie, & gracilitate. Maternus. Saturnus ſi in domo Lunae, & fuerit lumine diminuta, tunc ei caput capillorum raritate nudabitur, vt facit Iuppiter capillis defluentibus caluos, & quorum lumina repentinis coecitatibus impediuntur, aut aſsidua ſuffuſione aciem deperdant, facit pleuriticos, hydropicos, podagricos, & caducos. Hali. Saturnus cum Luna, vel Mercurio, & in bono dominatu, producit natum morigeratum, ac boni conſilii, et profundi intellectus, & qui à ſe ipſo habebit conſilium in rebus ſuis, et erit diues; clarus regibus et claris hominibus, dominus theſaurorum, compoſitus, non riſor, nec triſtis, nec inuidus. At ſi Saturnus

alio

alio modo fuerit affectus, facit natum turpem, infirmum, paruae exiſtimationis, vt qui nec ipſe ſeſe exiſtimet, nec cognitus eſt, conſulit ſibi per ſe ipſum, & eſt inuidus, ſolitarius deceptor, ire diligit ad loca triſtia & laborioſa, ſine verecundia, ſemper diligit miſerias, parat proditionem, & fraudem ſociis ſuis, laetitia & hilaritas nunquam inuenitur in eo, abhorret amicos & aequales & ſocios. Leupoldus eadem. Saturnus diſpoſitor cum Luna vel Mercurio, & in angulis, natus iuſtos amabit, rigidus, erit profundi conſilii, & in hoc fixus, laborioſus, diſputator, ſed quandoque à veritate declinabit, locuples, appetit nigrum, verſipellis, theſauriZator, inuidus occultus, & ſi contrariae diſpoſitionis, dic contrarium.

Quod ex humorum mixtione eiuſmodi mores & formæ proueniant.

CAPVT II.

SEd nos, vt à principio diximus, formae & mores non à ſyderibus, ſed ex ipſo proueniunt temperamento: nam ſicut mixtura Saturni, & Iouis formam & alios mores oſtendit, cum pernitioſis verò pernitioſam temperiem, ſic humorum diuerſorum mixtio aliam formam, & alios mores producit, vel praeclaros, vel pernitioſos ex vtroq; compoſitos. Diximus enim ex frigido & humido faciem & capillos prouenire mellini coloris, mediocris craſſitiei, & oculorum, & ex calido, & humido album cum coloris commendatione, nigrorum oculorum magnorumque, recaluum, ac forma venerabili, ita ex vtriuſque mixtura faciei erit color albus, capillorum caſtaneolus cum laudabili decentia, oculos ſubnigros, mediocris quantitatis, ſtatura decens, & pluſquam mediocris quantitatis, ſemicaluus: nam frigiditas, & ſiccitas capillos retinet, caliditas & humiditas relaxant, & caluos efficiunt, ex vtraque mixtione ſemicaluus. Capillos criſpat ſiccitas, humiditas extendit, ex vtraque mixtura, capilli

fiunt ſemicriſpi inter extenſos, & criſpos. Vitium ſi aliqualiter mitigatur cum bono, optimum erit: ſi Iouis temperamentum à Saturno fuerit, totum, regium temperamentum. Sanguis qui pauculum admixtum habet melancholiae, quantum ad temperandum ſufficit ſuperfluum ſanguinis ardorem, & motum, haec humorum mixtura vultum dat venerabilem, ac maieſtate plenum, dat ſanam vitam & longam, pronum facit animum ad iuſtitiam, clementiam & magnanimitatem, poſſidebitque ipſe magneticam quãdam virtutem, quae homines ad ſibi ſeruiendum, & obtemperandum inuitat, ob id in bono vtriuſque ſtatu producit iuſtos, honorantes ſenes, diligentes amicos, nobilem & glorioſum.

Quae iſti etiam dicunt de Saturno & Marte, nos ex frigido & ſicco, & calido & ſicco dicimus prouenire. Quia frigiditas & ſiccitas mediocrem dabant craſſitiem, calidum & ſiccum idoneam carnoſitatem, ex hac miſcella natus erit ſemicraſſus. Ex frigiditate, & ſiccitate, & caliditate, & ſiccitate corpus erat curuum, ex vtraque curuum quoque erit. Frigidus dabat colorem carnis mellini coloris, & nigredinem capillorum, caliditas ruborem, ex vtraque erunt capilli obſcurae rubedinis. Intenſa caliditas dabat maculas indecentes, & dehoneſtantes vultum, ideo & indecentes retinebit maculas in ore. Caliditas & ſiccitas pilos dabat in barba raros, Saturnus mediocres, ab vtroque pili erunt ſemirari. Mores ex melancholia erant triſtes, ſeruiles, & ſordidi, à caliditate laborioſi, glorioſi & imperioſi.

Idem cum Sole copulatus, eius caliditas & ſiccitas mitigatur à frigiditate Saturni. Quia à Sole corpulentia, à Saturno mediocritas craſſitiei, ideo ex vtroque oritur mediocris ſtatura, declinans potius ad latus maioritatis, quàm minoritatis. Frigidum & ſiccum dabat oculos mediocres, calidum et ſiccum magnos, ex vtroq; commixtio dat oculos ſemimagnos. Et quia frigidum et ſiccum turpem dabat formam, calidum et parum ſicci formoſam, vtriuſque mixtura dat pinguedinem, et pulchritudinem prae caeteris

planesit.

planetis. Frigidum et ſiccum nigros pilos, calidum et ſiccum flauos, vtrorumque mixtio dat pilos mellinos, ſiue caſtaneolos. Facies frigidi et ſicci melli coloris, tendens ad nigredinem, calidi, et ſicci, et parum humidi dat albi, ex vtroque color aemulus, ſcilicet mellinum clarum. Sic mores ex frigido et humido, et calido et ſicco compoſiti, vel ex melancholia et ſanguine facit claros, nobiles ex vtroque participantes.

Saturnus cum copulatur cum Venere, ideſt frigiditas, et ſiccitas cum caliditate et humiditate, praedictam dabunt formam. Frigidum dat faciem mellini coloris, ſed calidum et humidum album roſeum fuſcum: ex quorum miſcella color mellinus ſiue oliuinus, ſed pulcher et venuſtus. Oculi calidae et humidae qualitatis erant ſubnigri coloris: nunc quia maior quàm cum ſola frigiditas erat ſignificatrix. Sed à calido, et humido laudabantur pulchritudine à maiori parte eum videntium. Frigidum et ſiccum dabat capillos nigros, calidum et humidum flauos, ex miſcella, nec glaucos, nec caſtaneolos: calidum et humidum faciem dant rotundam, à frigidi, et ſicci miſcella mitigatur, et facies oritur quaſi rotunda. Frigidum et ſiccum dabant capillos planos, calidum et humidum criſpos, miſcella dat temperatos capillos. Et quia Venus fortuna mitigat malignitatem Saturni, reddit homines in vita claros, nobiles, decernitque omnem foelicitatem.

Si cum Mercurio Saturnus iungitur, ideſt frigidum et ſiccum cum calido et ſicco, vel frigido et ſicco admiſceatur, vel melancholia cum bile, mixta ex vtroque dabitur forma. Frigidum et ſiccum mellinum, ſeu nigrum colorem, Mercurius dat pallidum, ex vtroque compoſitus color erit ſubniger. Vterque dat corpus ſemicarnoſum, moderatum, ideo in miſcella erit decens, et mediocre corpus. Et quia Mercurius dat faciem longam, et naſum longum, et digitos longos. Saturnus detrahit aliquid ſua ſiccitate, et frigiditate, ideo oritur facies ſemilonga, et digiti, et naſus. Et quia humor melancholicus peſsimus et bilioſus, ob id pronos facit

ad peſsimos mores, venefici, malefici, peſsimi, et ſuorum parentum inimici.

Si Saturnus cum Luna commiſcetur, ſcilicet frigidum et humidum cum humiditate, dabunt faciem albam, ſed non verae albedinis et claritatis, ſed ſubalbidae et pallidae. Faciem rotundam ex humiditate, à Saturno longitudinem, ex ſiccitate non ita rotundam. A Luna prouenit breuitas, et groſsities perſonae, ex vtroque miſcella erit ſtatura decens, et pulchra, ſi ſcilicet bene fortunati et diſpoſiti ambo fuerint, ideſt ſi humores defaecati et puri. At ſi contrarium euenit, vt ſint turbidi, et faetulenti, et infecti, contrariae erunt formae et morum, nam deformis, faeda, vilis, horribilis, maleque ſuorum membrorum coaptata modulatio, et quanto foetulentiores, tanto peiores. Hoc temperamentum omnium peſsimum, et quod minus in Principe deſideratur, quod eſt phlegmaticum et melancholicum: nam eiuſmodi temperamenti homines, potius ſeruiles, quàm imperioſi naſcuntur, ſcientiarum incapaces, eſt enim ſtupiditas prudentiae aduerſaria; eſt enim ſegnities occaſionum peſsima comes, quae in momento temporis conſiſtit, longe ab hoc temperamento abeſt magnanimitas, animi vigor, generoſitas, ira, offenſarum vindicta, ſed horum vice timor, ſuſpicio, et irreſolutio. Infirmitates ex pituita et humore frigido, ſiccoque lumina repentinis caecitatibus impediri ſolent, et aſsiduas ſuffuſiones pati, podagras, pleuritides, et caducum morbum.

De participatione Iouis cum alijs planetis.

CAPVT III.

QVod ſi verò Iuppiter particeps erit cum Marte, erit in colore aliquantulum rubedo admixta, habebitque oculos aliquantulum groſsiores, quàm cum Iuppiter fuerit ſolus ſignificator. Quod ſi fuerit Mars orientalis, habebit in pede dextro ſignum, ſi verò occidentalis, aliud in

ſiniſtro

ſiniſtro, & hoc raro fallit. Hali. Sed ſi Iuppiter habuerit conuenientiam cum Marte, & ambo fuerint in bono ſtatu, ſicut diximus, generat natum audacem, & exponentem ſe periculis, ſapientem in litibus, bonarum cogitationum, & motuum in litibus et praeliis, nulli humiliantem, nec habentem dominum militiarum, nec dominii. Facit ſub hoc planeta natus magna facta ac nominata, vincere diligit, dominatorem ſe conſtituit, verificat ſe in rebus & factis ſecure, quia non timet deſtructorem, & victorem, magnae ſuperbiae, amatorem honoris, cognitorem irarum, praecipitat & prohibet, Sed ſi hi planetae fuerint in ſtatu diuerſo, & non iam dicto faciunt natum dehoneſtatorem, & inſolentem, & non parcentem, ſine verecundia, manifeſtatorem ſecretorum, defendentem ſe, & inobedientem, magnifacientem ſe iniuſte, latronem, cito conuertentem, leuem in rebus & factis ſuis, poenitentem, inſtabilem in omni re, loquacem multum, in vanitatibus multis verſantem, non cognitorem, nec aliquid gratum habentem, pauci ſenſus, in factis faſtuoſum, accuſatorem, diſſipatorem, & generaliter permutabilem in omnibus rebus & factis ſuis. Leupoldus. Si Iuppiter Marti aſſimiletur, & fuerit boni ſtatus, erit natus verſutus, ſupplantator, bellicoſus, nulli humiliabitur, & ſe ipſum dominum faciet, erit inuentor rerum, & ſciet veritatem, magnanimus, iracundus. Si mali ſtatus, erit è contra, blaſphemator, impudens nullius, celator, hipocrita, ſuperbus, leuiter alleuiabitur, & deriſor erit.

Quod ſi verò Iuppiter particeps fuerit cum Sole, ſignificat quod detrahit aliquid albedinis eius, erit tamen decentior, quàm cum Iuppiter fuerit ſolus ſignificator, eritque ſtatura ipſius aliquid minus mediocris, conueniens tamen, atque decens, capilli eius habebunt aliquid criſpitudinis, eiuſque oculi aliquid croceitatis. Maternus. Integra foelicitatis ornamenta decernere dixit. Alii. Si Iuppiter fuerit particeps cum Sole, ſignificat hominem habentem colorem mellinum ſiue oliuineum, ſiue caſtaneolum, quod quaſi idem

eſt

eſt cum aliquali albedine admixtum decentem, ſtatum ſatis conuenientem; capillos quodammodo in criſpitudinem vergentes.

Quod ſi cum Venere, natus habebit colorem declinantem ad nigredinem, verumtamen potius quàm ad alium colorem declinant, capillos pulchros, quaſi mellinos, non tamen erunt determinati coloris, erit enim eorum color aemulus; pulchram dabit ſtaturam, faciem ſemirotundam, maxillas non magnas, ſed decentes, pulchros oculos, propter hoc, quod eorum nigredo erit aliquid maior debito, nec tamen erit indecens; faciem decentem atque pulchram, & erit ſemicaluus. Hali. Praeterea ſi Iuppiter habuerit conuenientiam cum Venere, & fuerit in bono ſtatu ſicut praediximus, generat natum ſplendidum & vitioſum, & qui amat lympiditatem, et pulchritudinem, ac magiſteria, & conſiderat res ex cupiditate addiſcendi, amat ludos et iocos, contentus eſt rebus bene factis, & bonis moribus, factorem boni et puri, bonae voluntatis, et integrae, amat Deum, bonae legis, bonae fidei, amat defendere legem, et ſenſatum, diligit homines manſuetos, et gratum habet quod fit ei, amat inſpicere libros, et verſari in eis, et rem habet cum mulieribus ſecundum honeſtatem, et communem vſum, et bono modo, diligit conſanguineos, et amat ius, et iuſtitiam, ornamentum et intellectum, et generaliter bonus erit et iuſtus. Sed ſi hi planetae fuerint in diuerſo ſtatu ab eo modo dicto, faciunt natum diligere quietem, et honorem, vitam vitioſam, effoeminati ſpiritus, ira inflammatur ſubito, et ira eius ſicut ira mulieris, et penſatorem multum, et captum amore mulierum, et multum ſolitum iacere cum eis abſque coniugio, amatorem meretricum, dolentem, et conquerentem de paruo malo, et cito ſenſus eius mouetur, ſicut ſenſus mulieris, immiſcet ſe rebus eccleſiarum, vult ſe proponi in rebus et factis, in quibus tractandis erit fidelis, non erit in eo vlla mala voluntas, cupiditatem habet aſſociandi ſe, et adiungit ſe hominibus bonorum morum, iudicare vult in rebus debentibus fieri ab homine ſecreto, et non detectore. Leupoldus. Si Veneri Iuppiter

ſimilis eſt boni eſſe: natus eſt ſimplex, et amabit veritatem, iocos, et comeſtiones, & erit bonae qualitatis animae, Deum amabit, & illi ſeruiet. Si eſt contra, dic contra.

Si Iuppiter cum Mercurio erit particeps, natus habebit colorem purum diſcrepantem à primo, frontem ſemieleuatam, faciem ſemilongam, naſum ſimiliter & oculos decentes, non ex toto nigros, barbam nigram & raram, digitos ſemilongos, corpus ſemigracile, ſtaturam mediocrem, labia ſubtilia.

Si cum Mercurio fuerit particeps Iuppiter, & erit orientalis, ſignificat hominem habentem colorem declinantem ad quandam decentem nigredinem, capillos aemulos, faciem ſemirotundam, maxillas mediocres atque conuenientes, pulchros oculos, in quibus nigredo praeualebit, faciem conuenientem, atque pulchram, decentem ſtaturam, ſemicarnoſum. Mores ex ſupradictis poſſunt praeſagire, vt monet Maternus. Sed Hali explicat. Porrò ſi quando Iuppiter habebit conuenientiam cum Mercurio, & fuerit in bono ſtatu, ſicut praediximus, facient natum multum in libris verſantem, qui amat Dialecticam, Geometriam, & totum Quadriuium, eſt enim verſificator, & legis praedicator, & ſcientiarum intelligibilis, manſuetus, boni conſilii pro ſe, & pro aliis, bonorum morum, bona ſequitur itinera, benefactor eſt, per ſenſum dirigit ſe, & per bonam cogitationem praeſentium, amator eſt gentis, & ab ea diligitur, ſubtilis intellectus, fortunatus in factis ſuis, morigeratus, bonae legis, Phyſicus Regis erit, vel nuncius, conſanguineos amat, & bonorum eſt exemplorum, amat omnem ſcientiam & philoſophiam, intelligibilis, & laudatus. At ſi hi planetae fuerint in ſtatu à iam dicto diuerſo, faciunt natum acutum ex ignorantia multorum errorum, abiectum, & accidit ei ſenſus amiſsio, quia adhaerere vult rebus diuinis, & ſe ſeruare cum illis, loquax multum, praedicator fabularum, & vanitatum, credit ſe eſſe ſapientem, cum ſit pauci ſenſus, exaltat ſe iniuſte, ſcit malos mores, rumorem facit, permutabilis in moribus, & factis ſuis, ſe-

ctator nouorum, & forſitan doctor puerorum, nec ſcit voluntatem ſuam celare.

At ſi Iuppiter cum Luna coniunctus erit, natus non erit verè albus, cum quadam non vera rubedine, ſupercilia decentia, oculos non verè nigros, ſed aliquando alterum altero maiorem, vel vitioſum, faciem rotundam, ſtaturam mediocrem. Maternus. Exercebit ſcientiam de aquis & aqueductibus, largus, venerandus, et iuſtus.

Quod ex copulatis qualitatibus formæ & mores eueniunt, non ex influxibus.

CAPVT IIII.

FOrmam et mores, quos Aſtrologi, ex copulatione duorum planetarum proficiſci dicunt, nos dicemus ex copulatis qualitatibus, ſcilicet ex humiditate et caliditate cum aliis qualitatibus profieiſcit. Et primo qualitas reſultans ex calido et humido cum calido et ſicco, ſcilicet ex Ioue cum Marte copulato, ſcilicet ex ſanguine cum flauae bilis admiſtione. Quia ſanguis dabat album roſeum colorem, bilis rubeum, ex vtriuſque miſcella fit color carnis albus cum quadam rubedine bilioſa. Iuppiter, ſiue ſanguis dat oculos magnos, vt diximus ex Dorotheo, et Mars, ſiue bilis facit oculos groſſos, ex Meſſahala, ex duorum horum mixtione prouenit oculus maior, quàm ſi eſſet ſolus diſpoſitor Iuppiter.

Quando Iuppiter calidus et humidus cum Sole calido et ſicco coniunctus, natus ex hac mixtione optimorum erit morum et formae. Erit color nati albus, ſed non tam albus quando ſolus erat Iuppiter ſignificator, ſed cum quodam rubore, et croceitate, ob id pulchrior, decentiorque. Iupppiter dat mediocrem ſtaturam, et Sol, ſiue caliditas, et ſiccitas decentiam magnitudinis, ergo ſtatura nati aliquid erit minus mediocris. Sed quia vtraeque qualitates primae ſunt, erit ſemper forma decens, venuſta, pulchriorq;.

Bilis

Bilis dat croceos oculos, ſanguis caropos, ergo ex vtroque colore erit oculus, mitigata croceitate, aliquantulum croceus. Calidum & ſiccum capillos criſpos facit, ſiccitas & humiditas planos, ex vtraque miſcella, capilli erunt aliquid habentes criſpitudinis. Ex vtroque primo temperamento non niſi optimi mores, ob id Maternus integra foelicitatis ornamenta decernere dixit.

Forma Iouis & Veneris non erit alia, quam calida, & humida, quia vnuſquiſque eandem praebet, & vterque formam venuſtiſſimam. Diximus ex Meſſabala, carnem habere albam trahentem ad aliquam nigredinem, ſed id non ad deformitatem, ſed vt quid gratiae, & leporis daret albedini: nam Iuppiter albos faciebat, ex vtriuſque enim qualitate mellinus color: nam Venus pulchros facit capillos, faciem ſemirotundam, & maxillas non magnas. A Venere, vt diximus ex Meſſabala, oculos nigros aliquanto debito maior, ſed non indecens, ſed pulcherrimos. Dat Venus ſemicaluitiem, quae eſt nota caliditatis, & humiditatis, & luxuriae, & Venus pulchram ſtaturam, à Ioue etiam apta, & moderata.

Forma verò Iouis & Mercurii, ſcilicet calidi, & humidi, & calidi, & ſicci, habebit frontem ſemieleuatam: nam à Mercurio frons eleuata, à Ioue pulchra, compoſita ergo erit ſemieleuata. A Mercurio naſus longus, facies & digiti, & corpus gracile, ſed à Mercurio pulchritudinem, & leporem, ergo facies ſemilonga, ſemilongi digiti, naſus ſemilongus, & corpus ſemigracile. Mercurius dat oculos paruos, cauos, coloris caprini, vel crocei, ab vtroque pulchri, non ex toto nigri, vel crocei, ſed ab vtroque decentes. Dat Mercurius barbam raram & nigram. A Ioue ſtatura apta & decens, à Mercurio modica & gracilis, ex hac miſcella temperata erit ſtatura. Mercurius dabat labia ſubtilia, ex vtroque compoſita. Mores, vt Maternus, ex vtroque compoſiti.

A Mercurio & Luna ideſt calidum & humidum cum frigi-

do & humido, frigiditas retundit caliditatem, unde humidum remanet incolume. Color Lunae albus cum quodam pallore, Mercurii albus cum quadam conuenientia, ex utroque natus erit non verè albus, ſed cum quadam non vera rubedine. Supercilia decentia à Luna, ſed Iuppiter nil detrahit, erunt ergo optimae formae. Oculos dat vnum altero maiorem, vel vitioſum. Quod eſt peculiare Lunae, ideſt cerebri frigidi, & humidi. Faciem rotundam à Luna: mediocrem ſtaturam dat vterque. Magiſteria de aquaeductibus ex Luna, verecundia, iuſtitia, & bonitas à Ioue.

De participatione Martis cum alijs planetis.

CAPVT V.

SI Mars cum Sole particeps fuerit, faciet hominem habentem colorem non verè album, nec verè rubeum, nec verè brunum, quaſi quodammodo non verè rubeo colore tinctum, ſemicaluum, atque ſemigroſſum. Staturam declinantem ad pulchritudinem, atque decentiam, capillos declinantes ad glaucedinem potius, quàm ad alium colorem, oculos non verè nigros. Maternus. Si Mars ſub radiis Solis fuerit, incendii, & publicae aduſtionis decernit exitia, & in occaſu poſitus, violentae mortis diſcrimen indicat. Alii. Mars particeps cum Sole facit hominem habentem nigredinem, ſed in rubedine vergentem, parum deſtantem ab aemulo colore, ſtaturam vix mediocrem, ipſamque decentem, ſemigroſſos capillos, quaſi glaucos, oculos ſemigroſſos.

Si Mars cum Venere iunctus fuerit, facit hominem ſemirubeum, cum quadam decentia albedinis, ſtaturam mediocrem atq; decentem, faciem ſemirotundam, maxillas mediocres, oculos decentes, erit nigredo eorum maior, quàm opporteat, non tamen indecens, non benè carnoſus, vt poſſit dici ſemicraſſus, facies ipſius erit alacbris, Mars cum Veneris participatione malitiae ſuae omnem depo-

deponit ardorem, ex Materno. Hali. Si Martis planeta conuenientiam habuerit cum Venere, & fuerunt in bono ſtatu, procreant natum conuenientem cum hominibus, mobilem, bonae credulitatis, deceptorem amicorum ſuorum, hic enim vitam diligit vitioſam, quietem amat ſimplicem, pulchrae formae, amat pſallere, & ſaltare, amore corripitur, conuiuator eſt, iacet cum mulieribus contra legem, & in quo eſt peccatum, nihilominus foelix eſt, & ſibi cauet in ſuis negotiis, ſenſatus, illuſor, & deceptor, magnae cogitationis, abſtinet ſe à pueris & puellis, expenſator, cito iraſcitur, & magnus eſt Zelotypus. At ſi quando hi planetae fuerint in ſtatu diuerſo à modo dicto, faciunt natum appetere multum, iacere cum mulieribus ſine aliquo reſpectu & verecundia, quoniam permutabilis in factis ſuis, vilipendit omnes homines, meretricator eſt, dehoneſtator, mendax, deceptor amicorum, ſicut aliorum, facilis ad complendum voluntates ſuas, dehoneſtat, & corrumpit mulieres bonas, & virgines, ſapiens in fraudibus, & proditionibus, periurus in ſuis ſacramentis, inſultor & deceptor, damnati ſenſus, forſitan dirigit puritates, mobilis in ſuis factis, & fornicationes turpes exercet.

Si verò Mars cum Mercurio particeps, ſignificat hominem habentē corpus ſemigracile, ſtaturā mediocrē, colorē declinantē potius ad colorem Martis, quàm ad aliud, niſi coniunctio aliorum planetarum cooperetur, barbam pulchram licet raram, atque paruam, labia ſubtilia ſimiliter & naſum. Hali. Rurſus ſi Mars habuerit conuenientiam cum Mercurio & fuerit in bono ſtatu, vt diximus, faciunt natum dominum militum, intelligibilem, boni ſenſus, cuſtodem eius, quod habet, leui ſenſus & mobilē in ſuis factis, ſollicitum, benè inſtitutum, cito loquentem, ſapientem in malis moribus, deceptorem facilem, non firmat ſe ad intelligendum, malae credulitatis, & malorum factorum, amatorem rixarum, magni ſe eſtimat, & nihilominus foelix eſt, et boni amoris, ac conceptionis verſus amicos ſuos, et communiter malefactor erit

ini-

inimicis ſuis, et benefactor amicis. At ſi planetae fuerint in diuerſo ſtatu à iam dicto, progignit natum diſsipatorem, et deceptorem in dando et accipiendo, et poenitentem eius, quod fecit, mobilem in omnibus ſuis rebus, mendacem, furem, Deum non cognoſcentem, periurum in iureiurando, rixas diligentem et clamores, notum improbum, dehoneſtatorem, itinerum depredatorem, et clam committit homicidia, et maximè proditoriè.

Si Mars particeps cum Luna fuerit, erit homo habens pulchrũ colorem, atque album cum quadam admixtione ſemirubedinis, oculos ſemigroſſos, pulchra ſupercilia, faciem quaſi rotundam, ſtaturam decentem.

Dares Aeneam Rufum deſcribit fuiſſe mediocris ſtaturae, oculis hilaribus et pulchris, facũdum, affabilem, fortẽ in conſilio, piũ, venuſtum, ac ſuae patriae proditorem, Aſtrologi ſtaturae mediocris faciunt natum ex Mercurio & Marte, colore declinantem ad Martis colorem, rufum, vel igneum, dominum militum, poenitentem eius, quod fecit.

Erat Achillis forma, ex Darete, pectoroſus, ore venuſto, membris valentibus, magna vi brachiorum, bene criſpum, clementem, cum armis acerrimum, vultu hilari, largum, dapſilem, capillo mirteo. Nepos verò.

Audax, magnificus, hilaris, plus æquat Achilles
Vultus Phœbum, animo Grandiuum, Pelea membris,
In pectus laterum luxatur culmen, in arctos
Criſpatur cirros, coma mirtea, crinis in armos
Deprimitur, poplesque gradus conſurgit in altos.

Compoſita eſt igitur eius figura ex Sole & Marte, ex Sole venuſta, & perſonae magnitudo, capillo flauo cum quodam croceo, ac coma criſpa. Ex Marte ſpiſſa et reliqua membra. Periit tandem morte violenta, & fuit maxime iracundus.

Quod

Quod ex miſcella qualitatum calidi & ſicci cum reliquis, proueniunt formæ & hominum mores, non ę ſyderibus.

CAPVT VI.

SI Mars cum Sole particeps fuerit, ideſt ſi qualitas calida, & ſicca cum calida, & aliquantulum ſicca. Quia Mars colorem dabat rubrum tendentem ad nigrum, Sol verò croceum tendantem etiam ad nigrum; ex hac miſcella erit color nec croceus, nec ruber, ſed quodammodo non vere rubeo colore coloratus. Sol capillos non verè rubeos, Mars autem rubeos, ex miſcella capilli erunt declinantes ad glaucedinem potius, quàm ad alium colorem. Mars dat raros pilos in barba, ſicut ſpado, Sol plenam barbam, ex hac miſcella natus erit ſemibarbatus. Mars dabat corpus idoneae carnoſitatis, Sol pinguiuſculum cum breui ſtatura, cum pulchritudine: ex miſcella corpus ſemipingue, ſtatura decenti cum pulchritudine. Mores & magiſteria ex duobus calidiſsimis. Quia Sol omnia publicat, & omnia occulta obſcura ſua claritate reuelat, poteſt ſignificare vbicunque praeſtiterit, res publicas, mortes publicas, magiſtatus, & honores publicos, claros, & propatulos.

At Mars cum Venere coniunctus, ſcilicet calidum & ſiccum cum calido & humido, faciunt optimum temperamentum. A Marte prouenit faciei color ruffus, à Venere ſubruber, niger & pulcher, ex quarum miſcella fit homo ſemiruber cum quadam albedinis decentia. Mars dat ſtaturam idoneè carnoſam. Venus longam & pulchram, ex miſcella prouenit compoſita ſtatura & pulchra. Mars dat ſpiſſos capillos, & mediocres, Venus dat ſpiſſos, & molliter flexos cum quadam pulchritudinis venuſtate, ex miſcella proueniunt capilli mediocriter criſpi, multi & decentes. Mars dat faciem rotundam, & maculam leuiter eam deboneſtantem.

tem. Sed Venus faciem etiam rotundam, non tamen magnam, neque maxilla, ex hac miſcella facies ſemirotunda, cum maxillis mediocribus. Venus dat oculos garzos fulgentes fulgore venuſtatis, quorum nigredo tendit ad album, maior quàm in aliis reperiatur, tamen decens. Mars dat carnoſitatem idoneam. Venus craſsitiem, ex miſcella non bene carnoſus, vt dici poſsit ſemicraſſus. Ex Venere facies alachris, ex Marte horribilis, nullus enim planeta corrigere poteſt Martis opera, niſi Venus. Sic omne bonũ ſignificabit in eius vita, & Mars ſuae irae multum deponit ardorem cum Veneris participatione.

Si Mars Mercurio haeſerit, ſcilicet calidum & ſiccum vehemens cum remiſſo. Mercurius dat corpus gracile, & mediocris ſtaturae, Mars idoneae carnoſitatis, ex vtroque miſcella corpus erit ſemigracile. Mars dat rubeum colorem. Mercurius dat croceum, ex vtroque commixtio color erit ruber, quia croceus color intra rubros colores continetur. Mercurius dat raram, nigramque barbam, Mars raros pilos in barba, vt ſpado, vtriuſq; mixtura dat raram, paruamque barbam. Mercurius dat labia ſubtilia, & naſum, Mars non deformat naſum, neq; labia, ergo erunt labia, & naſus ſubtilis.

At ſi Mars cum Luna participabit, ſcilicet calidum & ſiccum cum humido & frigido. Mars dabat colorem ruffum declinantem ad nigredinem, Luna album coniunctum cum roſeo, ex vtroque fit color pulcher albus cum quadã admixtione rubedinis. Luna dat oculos non ex toto nigros, Mars magnos, ex vtriuſque mixtura erunt oculi ſemimagni. Mars non deformat ſupercilia, Luna honeſtat, ex vtroque mixtura pulchra ſupercilia. Mars dat rotundam faciem, eandem dat Luna, ex vtroque igitur non remouetur faciei rotunditas Luna dat ſtaturam pulchram, Mars non deformat eam, ex vtroque fit recens ſtatura.

De

De forma & moribus, quos Aſtrologi Solem dare dicunt, cum inferiorum planetarum participatione.

CAPVT VII.

SI cum Venere Sol particeps fuerit, facit hominem habentem ſtaturam mediocrem, atque pulchram, colorem commixtum ex albedine cum rubedine ſemiclara, & decenti, capillos multos, atque conuenientes. Videbitur in anteriori parte velle participare quadam caluitie, non tamen erit valde caluus, faciem quaſi rotundam, & laetam, maxillas non magnas, pulchros oculos, carnoſitas talis, quod dici poterit quaſi pinguis.

Si vero Sol cum Mercurio participauerit, homo habebit colorem mellinum, participabitque color eius cum colore, qui ſignificabitur per planetam aſpicientem eum, vel qui fuerit corporaliter cum eo iunctus, pulchram habentem barbam, non tamen magnam, nec minus ſpiſſam, oculos ſemigroſſos & decentes. Hali. Si Sol conuenientiam habuerit cum Mercurio, fueritque in bono ſtatu, facit ſpiritum propenſiorem ad iuſtitiam, at ſi exitiali radiorum iactu percuſſus fuerit in diuerſo ſtatu, tunc erit firmior cum illa ſignificatione, & magis cupiet ſuam voluntatem complere, & communiter durus erit, & fortis ad dirigendum, & melius efficiendum. Alii. Si Sol participauerit cum Mercurio, *& ipſe orientalis: ſignificat hominem habentem colorem velut mellinũ, barbam mediocrem, atq; pulchram, licet raram, oculos decentes atq; ſemigroſſos.*

Si verò Sol cum Luna participauerit, natus habebit pulchrum colorem, atque decentem cum quadam albedine ſemiclara, & cum aliquid rubedinis admixtum, pulchros oculos, pulchra ſupercilia, & faciem rotundam. Alii. Faciet hominem habentem pulchrum colorem, pulchra ſupercilia, oculos ſemigroſſos, nigredinem quandam vergentem, ſtaturam conuenientem, faciem ſemirotundam.

Formas & mores, quos Aſtrologi ex Sole & planetis donant non ex eis, ſed ex qualitatum participatione prouenire.

CAPVT VIII.

QVando Sol cum Venere particeps fuerit, ſcilicet calidum & ſiccum cum calido & humido optimo temperamento. Quia Sol dat ſtaturam breuem & pulchram, Venus longam, miſcella dabit decentem, & pulchram. Sol dabat colorem croceum, quaſi nigrum clarum & pulchrum, Venus candidum trahentem ad rubedinem, vt inde decentior videretur, miſcella vtriuſque colorem dabit commixtum ex albedine cum rubedine ſemiclara, & decenti. Capillos dat Sol croceos & rubros, Venus pulchros & copioſos, miſcella ex vtroq; dabit multos atque decentes. Venus dat rotundam faciem, Sol non deformem, miſcella dabit faciem quaſi rotundam & laetam. Venus dat maxillas non magnas, Sol non deformes, ergo erunt & decentes. Sol & Venus dant pulchros oculos, & decentes, ex miſcella non alterantur. Sol corpus dat breuis ſtaturae & pinguè, carnoſumque, Venus dat pulchrum ex vtroque habetur corpus carnoſum, quod quaſi pingue dici poterit.

Si Sol cum Mercurio *participabit, ſcilicet calidum & ſiccum cum minus calido & ſicco. Quia Sol &* Mercurius *dant mellinum colorem, ex miſcella quidem orietur, vel illius coloris, cum quo aliquis humor aſſociabitur, quod iſti dicunt, cum aliquis planeta eum aſpexerit, vel cum quo fuerit corporaliter commixtus. Sol dat barbam plenam,* Mercurius *raram & nigram, ex vtroque oritur barba non nimis magna, neq; nimis ſpiſſa. Oculos dat Mercurius quandoque magnos, cauos, & paruos, Sol pulchros, ex vtroque ſemigroſsi atque decentes.*

Si Sol cum Luna *copulabitur, ſcilicet calidum & ſiccum cum*

frigido,

frigido, & humido, aliquod bonum naſcetur, vnde ſi Sol dat colorem clarum & pulchrum, velut croceum, & Luna album cum quodam roſeo, ex vtroque natus habebit colorem pulchrum, atque decentem cum quadam albedine ſemiclara, cum aliquali rubedinis admixtione. Sol dat oculos croceos & pulchros, Luna non ex toto magnos, ex vtroque pulchros. Luna dat ſupercilia beneuola, & faciem rotundam, & pulchra ſupercilia erunt.

De formis, & moribus, quos Aſtrologi dare dicunt Venerem cum inferiorum planetarum admixtione.

CAPVT IX.

SI *Venus particeps fuerit cum Mercurio, ſignificat hominem habentem colorem pulchrum, atque decentem, faciem longam, naſum ſimiliter longum, atque ſubtilem, frontem eleuatam, pulchros oculos, non ex toto nigros, digitos longos, ſtaturam pulchram, atque decentem. Abdila dixit corpus gracile, ſtaturam mediocrem, pulchram barbam, ſed raram, neque tamen paruam, labia aliquando ſubtilia & ſi Luna fuerit Orientalis, erunt omnia infra praedicta. Hali. Quando hic planeta conuenientiam habuerit cum Mercurio, & fuerit in bono ſtatu, gignit natum amatorem magiſteriorum, ſubtilium factorum, & ſcientiarum, ſapientem, intelligibilem, & verſificatorem, amatorem muſices, & omnis pulchrae rei compoſitae, bonorum morum, non vitioſum, hilarem, amatorem amicorum ſuorum, & bonae legis, ſubtilis intellectus, hic enim bona ſequitur itinera, & bonos mores, amat addiſcere, & oſtendere ſubtilitatem, habet enim intellectum addiſcendi, proſequitur bonorum itinera, & iuſtorum, & aſsimilari vult illis, eſt loquelae, ac raciocinationis bonae, expeditè loquetur, amatus, & in ſuis factis iuſtus, amat addiſcere legem ſuam, & ſectam, notus, magnee laudis. Sed quando hic planeta fuerit in diuerſo ſtatu, gignit natum inconſtan-*

tis ſermonis, quia hic rem vnam dicit, aliam alibi, nemini fi[illegible] tem, profundarum cogitationum, nulli conſtantiam ſeruat, etiam nec amico, magni clamoris, omnibus rebus ſe immiſcet, nec fortè poterit eas perficere & faciet facta diuerſa.

Si Venus particeps fuerit cum Luna, & ipſa orientalis in mũdo à Sole, vel benè diſpoſita, ſignificat hominem habentem pulchrum colorem, à quò albedo cum rubedine mixta praeualebit. Supercilia pulchra, & beneuola, oculos ex toto nigros, faciem rotundam, atque decentem, ſtaturam conuenientem & pulchram, ſi fuerit occidentalis, erunt infra haec. Alii: Oculos non verè nigros, competentes, non ex toto aequales.

Polixenae Troianae forma videtur cum Mercurio admixta, quippe à Venere coruſcum, & candidum colorem habet, oculos pulchros, hilares, capillos flauos & longos, corpus bene compoſitum, à Mercurio perſonae altitudinem, & gracilitatem, collum longum, crura, & pedes, qui eandem cum manu rationem habent, ob id caſta, ſimplici animo, magnanima, & liberalis. Nepos.

Iliadum populo victore Polixena vultu
Præradiat, ſolique decus ſpeciale meretur.
Lactea membrorum ſeries, ridentis ocelli
Blanditiæ, pede fulta breui, procera venuſtas,
Poplitis erecto vibrans veſtigia greſſu.
Articulos non æquat ebur, non lilia colli,
Ardua non rutilum pauonis fimbria crinem.
Ipſa humilis, ſimplex, facilis, nil turget herile,
Nil varium fingens, nunquam fruſtrata petentes.

Formas

Formas non ex participatione Veneris cum reliquis planetis, ſed ex qualitatum mixtione prouenire.

CAPVT X.

SEd quod iſti ex ſyderibus prouenire dicunt, nos ex qualitatum miſcella dicimus: nam Mercurius dat colorem mellinum, Venus colorem album, tendentem ad rubedinem, vt exinde decentior videretur, ob id ex hac miſcella naſcetur color nati pulcher, & decens. Venus dat pulchram perſonam, atque decentem, & in omnibus formoſitatem, Mercurius faciem longam, naſum ſubtilem, frontem eleuatam, pulchros oculos, non ex toto magnos, digitos longos. Ex miſcella idem eueniet. Et ſi Venus cum Luna, quia Lunae opera pulchriora redduntur, & Venus albedo cum roſeo commixta, ſupercilia pulchra, & bene diſpoſita, nec oculos ex toto nigros, faciem rotundam, & ſtaturam decentem & pulchram.

Quid Aſtrologi dicant de Mercurij forma cum Lunæ participatione.

CAPVT XI.

SI Mercurius particeps cum Luna fuerit, facit hominem habentem colorem ex albedine atq; rubedine mixtum, valde pulchrum, ſupercilia decentia, oculos non verè nigros, ſtaturam mediocrem, atque pulchram, oculos rotundos competentes, licet non ex ioto aequales. Hali. Si Mercurius cum Luna coniunctus fuerit in finibus ſuae latitudinis, auxiliatur, faciendo ſpiritus permutabiles, ac multarum artium, & inconſtantem in omnibus rebus. Si in aliquo nodorum, faciet ſpiritus ſubtiles, & acutos, laeuium motuum & bonorum, intellectum in rebus. Si Luna foelix fuerit, faciet natum magis

notum ac nominatum, in negotiis ſuis ſollicitus. Si infoelix, facie. natum vilem, ac parui nominis, tardum & pigrum in ſuis negotiis. Mercurius commertium habens cum Luna, & ipſe bene diſpoſitus, facit hominem habentem colorem compoſitum ex albedine, atque rubedine conuenienti, pulchra ſupercilia, oculos ſeminigros, faciem rotundam cum decenti conuenientia, ſtaturam decentem, atque pulchritudine nobilitatam.

Quod iſti dixerunt de forma Mercurii & Lunæ ex qualitatibus prouenire.

CAPVT XII.

Q*Vae dixerunt de Mercurii cum Luna participatione de natis forma, nil aliud eſt, niſi quod pulchriora omnia eueniunt, quia Veneris eſt addere pulchritudinem, quare euenit ex optima qualitate caliditate & humiditate.*

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE

LIBER QVARTVS.

PROOEMIVM.

DICTVM eſt de formis, quas dant planetæ ſinguli per ſe, & cum aliis copulati, quibus præſunt, reliquum eſt de illis formis agatur, quas dant ſigna: nam ſicut planetæ, ſic & ſigna ſuas dant formas. Sed non quilibet planeta, vel ſignum ſuas præbet formas completas, ſed ambo ſimul, quia neque planeta ſine ſigno, neque ſignum ſine planeta nato figuram præbere poſſunt, ſicut nec pater ſine matre, vel mater ſine patre. Nemo enim naſci poteſt, quin aliquod ſignum aſcendat, & quin aliquis planeta ei dominetur. Vnde & planetæ derogant ſignis, & ſigna planetis, & vnuſquiſque alterutrum iuuat.

Aſtrologi cœleſtes imagines magna, parua, pulchra, & deformia hominum corpora producere dicunt.

CAPVT PRIMVM.

HVmanae figurae conſtellationes tam intra ſigniferum, quàm extra, Ptolemaeus ait, conformia & temperata corpora producunt, ſed quae ſunt alterius figurae, deformant, & iuxta ſuam vniuſcuiuſque formam hominis corporaturam, & quoddammodo iis ſimilia euadunt membra; vel magnitudine & paruitate

tate

tate, vel colore, & imbecillitate, & conformitate. Magnitudine, vt verbi gratia, Leo, Virgo, & Sagittarius, paruitate, vt Piſces, Cancer, & Capricornus. Rurſus vt Arietis, Capricorni, & Leonis priora quidem, & ſuperiora ad valentiorem corporis conſtitutionem faciunt, inferiora, & poſteriora ad infirmiorem, ita contra Sagittarii, Scorpii, & Geminorum anteriora quidem ad imbecilliorem temperaturam iuuant, poſteriora verò ad robuſtiorem. Similiter Virgo, Libra, & Sagittarius conformitatem adducunt, & moderationem, Scorpius verò Piſces, & Capricornus minus ſibi conſtantem temperaturam, & incommenſuratam, & in aliis ſimiliter, quae quidem omnia contemplantes, & commiſcentes propriam & exactam temperaturae rationem aſſequemur. Ab eo Hali omnia tranſcribit, ſed quia aliquam afferre poſſunt declarationem & indicii, eius verba adducemus. Loca coeli, in quibus ſunt formae ſimiles formis hominum, & formis, quae ſunt in ſignis, vel extra ſigna faciunt corpora compoſita, & bene proportionata, ſed aliae formae, quae ſunt aliarum conditionum, diuerſificant corpora, & inaequalia faciunt ea, ac faciunt aſsimilari membra membris ſuae formae, & fortè aliquantulum conuertunt ad ſuam magnitudinem, vel fortitudinem, & debilitatem, vel ad pulchram proportionem, vel turpem, vel ſenſum aliquem inferunt, vel ſtultitiam. Et formae, quae afferunt magnitudinem ſunt Leo, Virgo, Sagittarius, & quae tendunt ad diminutionem ſunt Piſces, Cancer, & Capricornus. Similiter principium Arieeis, Leonis, & Tauri, facit corpora tendere ad groſsitudinem, & fines horum ſignorum faciunt corpora declinare ad macredinem, & debilitatem. Principia Sagittarii, Geminorum, & Scorpionis faciunt corpora vergere ad macredinem, & debilitatem, & fines eorum faciunt procedere ad groſsitiem & fortitudinem. Similiter Virgo, Libra, & Sagittarius trahunt corpora ad aequalitatem, & bonam proportionem Taurus, Scorpio, & Piſces faciunt corpora declinare ad denſitatem, & diuerſam proportionem.

Qualiter

Qualiter ex ſola cœli inſpectione, ex ſignorum, & ſtellarum phyſiognomonia poterant Aſtrologi hominum formam coniectare.

CAPVT II.

SEd quae longa experientia & obſeruatione didicerunt Aſtrologi, poterant illico ex Zodiaci ſignorum conſpectione conſequi, nam ſignorum partes, quae maiori ſtellarum ſequentia, & multitudine ſunt conſtitutae, atque primae magnitudinis, ea corpora hominum maiora, praeſtantioraque producere didiciſſent, vbi verò carentia vel raritas ex inde imbecilliora & infirmiora corpora naſci cognouiſſent, vt quiſque firmamenti imagines contemplando, quae ab Higinio & aliis deſcripta ſunt, ſui voti compos efficiebatur. Verbi gratia. Leo tres habet in capite ſtellas, in ceruicibus duas, vnam ſecundae magnitudinis: interſcapilio tres, pectore vnam primae magnitudinis, in pedibus duas, in extrema cauda vnam primae magnitudinis, in ventre claram vnam, in poſteriori genu vnam ſecundae notae, in poſtremo pedis vnam tertiae notae. Virgo in capite, humeris, alis, ſpica, primae magnitudinis octo habet, in pedibus ſingulas primae notae. Sagittarii aſteriſmus in anteriori parte quatuor & decem tertiae magnitudinis, in cauda vnam, in poſterioribus pedibus vnam, & genu alteram ſecundae magnitudinis. Sed Leo vigintiſeptem habet ſydera. Virgo vigintiſex, Sagittarius triginta & vna, & multitudo in his ſtellarum magna, & fulgentium, ideo magna corpora producere dixerunt. Contra verò Piſces, Cancer, & Capricornus. Sed Piſces vigintiquatuor, ſed quartae & ſextae notae, nouem quartae et quintae. Capricornus vigintiocto, ſed quartae, quintae, et ſextae. Praeterea quae ſuperiora maiora producunt, in ſuperioribus earum partibus maior ſtellarum multitudo, maioriſque

magnitudinis. Aries, Capricornus, Leo. Sed Aries habet in capite ſtellam vnam, in cornibus tres, in ceruice totidem in pectore vnam, iterſcapilio quatuor, in lumbis vnam, at in cauda vnam, et poſteriori pede vnam. Capricornus eodem modo. Leo ſuperius viginti continet ſtellas, inferius vix ſeptem. Contra verò Sagittarii, Scorpii, et Geminorum aſteriſmi in inferioribus locis numeroſiores ſtellae, et magnae, in ſuperioribus verò egenae. In Sagittarii talo, in genu eiuſdem pedis duae adſunt ſecundae notae, in dextro talo, in crure ſiniſtro, pede dextro, et quinque in cauda, omnes tertiae magnitudinis, reliquae quartae et quintae in ſuperioribus partibus. Scorpio in medio corporis tres habet, quarum vna autares dicta, ſecundae notae, duae in extremo pede, ſeptem in ſpondylis tertiae magnitudinis omnes, reliquae quartae, et quintae. Idem de Geminis. Similiter Virgo, Libra, et Sagittarius optimam diſpoſitionem, et temperiem adducunt: quippe earum ſtellae ſunt optimè coloratae et clarae, natura ſcilicet Iouis et Veneris, contra reliqua Scorpio, Piſces, et Capricornus, ex colore ſcilicet Saturni, et Martis, et nebuloſae ſunt. Quae habet Virgo in capite ſydera et iuxta alam naturae Mercurii, aliquid Martis, in cingulo Mercuriales et Venereae, quae in ſpica Venerea, et non nihil Martis. In extremis pedibus Veneriae, cum pauca Martis participatione. Libra in iugo ſtellas habet Iouis, et Mercurii ſecundae magnitudinis. Sagittarius in cuſpide lunaris, et Martiae habet, in manu Iouis, et Martis, in dorſo Iouis et Mercurii in pedibus Iouis, et Saturni, in cauda quatuor Veneris, et non nihil Saturni, omnes ferè ſecundae magnitudinis. Scorpionis omnes ferè Martiae ſunt, in fronte Martis et Saturni, in corpore rutila vna Martis natura, et aliquid Iouis, in nexibus dorſi Saturniae nonnihil Veneriae, in ipſa cauda omnes Martiae, in nebuloſo gyro Martiae. Capricornus quas habet omnes, ſunt Martis et Saturni, et Mercurii. Idem de Piſcibus, nam Martiae, Saturniae, et Mercurii parum, vel nihil de Ioue, et Venere participãtes.

De

De forma & moribus, quos dat Aries, & eorum phyſicæ rationes.

CAPVT III.

HAli Arietis formam ita deſcribit. Aries eſt multorum capillorum, tendentium ad albedinem, in curui aſpectus, paruarum aurium & longi colli. Natus erit mutabilis, habebit mutabilem haereditatem, qui parta diſsipabit, & dilapſa recuperabit. Maternus. Si horoſcopus in Ariete fuerit, hominem facit in iuuenta floridum, dat haereditatem mutabilem, quae parta dilabentur, mox diſperſa rncuperabitur, beneficia praeſtabit ingratis, vt numquam par rependatur, eritque mutabilis, obnoxius capitis doloribus, quippe Aries capiti dominatur. Leupoldus. Qui naſcitur in Ariete, reſpice in quota portione naſcetur, nam in principio erit calidus, iracundus, & prae ira caliginoſos oculos habebit, ſimiliter & foemina. Ob id finxerunt antiquiores in quarto Arietis gradu hominem adeſſe criſpi capillitii, qui rarò ditabitur, nam quae pater acquiſierat ſenex, ipſe diſsipabit, volens minis dominari. In decimoſeptimo vir ſerico indutus, delicatulus. Sed phyſicae rationes hae ſunt. Quia Aries ſignorum & veris principium eſt, ideo hominem dixerunt florere in prima iuuenta, & multi capillitii naſci, quia in Arietis ſtellatae formae cornibus multae sūt ſtellae: ſed capillus ex aff luēti prouenit caliditate, & ex eadem criſpitudo, vt in Aethiopibus apparet. Ob intenſam etiam caliditatem mutabilis erit conſilii, vt diximus etiam de Aethiopibus. Et quia Aries ſignum mobile, quia mouetur tunc annus ex veteri in nouum, & maxima fit temporum mutatio, ob id etiam mutabilis conſilii. Propenſum capitis doloribus pluſquam aliis aegritudinibus eſt, quia dicunt Medici calidum caput eiuſmodi morbo moleſtari, longitudo colli, aſpectus curuitas, aurium paruitas ſtoliditatem iudicare diximus in Phy-

ſiogn, ob id non mirum ſi eius ſubſtantia dilapidata diſpergetur, & rurſus diſperſa colligetur, & ſi ſua beneficia ingratis praeſtabit.

De Tauri formae conſtitutione, moribus, & phyſicis rationibus.

CAPVT IIII.

HAli dicit. Natus ſub Tauro, erit altae & amplae frontis, longae naris cum amplis foraminibus, magnorum oculorum, capillorum erectorum, & nigrorum, conuertibilis in ſuis factis, groſſi colli, nigrorum ſuperciliorum, ac debilis corporis. Alii. Facit hominem habentem faciem amplam, quandoque curuam, & ſi non habuerint faciem amplam, habebit naſum grandem, & ſi non talem naſum habuerit, tractu temporis poſsidebit per accidens: nares longas, oculos nigros, & grandes, capillos hirſutos, ſeu erectos, collum groſſum & pingue, fere pluſquam deceat, qui terram eundo proſpiciat, honeſte incedentem, non ſtabilem, quaſi vagum. Maternus de eius moribus haec habet. In ſua iuuēta cōtinuis laboribus fatigabitur, et quicquid in prima aetate fuerit conſecutus, ſemper amittet, ſed poſtea quicquid amiſerit, cum laetitia cumulabit, & augebit, & habebit foelicitatis bonae ornatum. Alibi pars quarta Tauri homines facit iracundos, & leui quacunque cauſa minaces. Nona pars turpes facit. Leupoldus. In fine Tauri, qui naſcitur erit vilis, & pauper. Sed antiquiores dixerunt in ſeptima Tauri parte aſcendere formoſam mulierem, & hominem ſuperbum. In vigeſimatertia hominem retro in terram cadentem, quaſi in omnibus infortunatum, in vigeſimaquarta hominem fortem in factis ſuis, in ſubſequenti debilem. Sed id non ex ſtellis, ſed naturalibus cauſis: nam iſti ex bouinae formae aſpectu humanam deſcribunt. Sunt enim Tauri amplae frontis, & latae, longae naris, cum amplis foraminibus, nigrorum oculorum, capillorum nigrorum, erectorumque

Tardè

Tarde incedunt, & incedendo terram aſpiciunt (tardus enim bos figit pedem,) vnde ob id Taurinis moribus, laborioſi, vt boues. Erunt in opibus acquirendis anxii, & ad eas perdendas procliues, ob id quicquid amiſerint, cum laetitia cumulabunt: qui enim ſemper laborant, ſemper acquirunt, & qui bonae fidei, vt boues, ſemper bona parta deperdunt, & iterum defatigando cum laboribus & laetitia iterum cumulabunt.

De Geminorum forma & moribus, & de eorum eue ntu rationes phyſicæ.

CAPVT V.

H*Ali Geminorum formam ita deſcribit. Gemini ſunt aequalis corporis, ampli pectoris, pulchrae formae, fideles ſunt, quia fidem habent, & fortè producunt ſcribam, & qui arithmeticis delectentur. Bonatus. Hominem facit mediocris ſtaturae, conuenientis perſonae, & ampli pectoris. Maternus. Si in Geminis horoſcopus fuerit inuentus, in primis vitae conſtitutus initiis laborabit, & à parentibus illi ſolatium ſemper affertur: erit ſanè coeleſtibus facultatibus ſemper imbutus, & maiorum virorum fidelibus amicitiis aſtrictus, & qui patrimonium dat. Et alibi. Quarta pars Geminorum maxima corporis pulchritudine facit ſpecioſos, & quos amata pulchritudo Regibus commendet. Leupoldus. Qui naſcitur per totum Geminorum ſignum, erit bonus, ſed ſterilis, iratus, & coloris ſanguinei. Ex coeleſti phyſiognomonia, quia Geminorum ſignum multas habet ſtellas ſecundae & tertiae magnitudinis, & lucidas, ideo dixerunt aequalis corporis & pulchrae formae. Quia in humeris quatuor ſunt ſtellae quartae magnitudinis, ideo ampli pectoris eſſe formatum. Dixeruntque futurum ſcribam, aut qui arithmeticis delectetur, & coeleſtibus facultatibus ob Mercurium; quia quatuor habet ſtellas in pedibus, et in capitibus alte-*

ram

ram Mercurialis naturae, & in foemoribus altera Saturnina, quae ad ſcientiam conferunt. Sed quia ſtellae natura Mercurii, & Veneris, quae calidae & frigidae & ſiccae naturae ſunt, ad prudentiam conferunt, & ad fideles amicos: ob id non abſque ratione, qui eiuſmodi temperaturam ſortietur, produnt fidelem, & ſcribam eſſe futurum. Praeterea dixit ampli pectoris, qui omnes leonis ſimilitudine liberales & magnanimi ſunt, unde non immerito in prima iuuenta facultates, & patrimonium diſſipabunt, ſed ob ſuae virtutis merita auxiliabuntur ei parentes.

De Cancri ſimulachro, & moribus, & de eiſdem rationibus phyſicis.

CAPVT VI.

HAli. Cancer eſt demiſſus & humilis, groſſorum membrorum, ſuperiora membra groſſiora habet inferioribus, magni corporis, dentaturae obliquae, & diuerſae, capillorum criſporum, tendit ad gnauum, paruorum oculorum, & humerorum amplorum, facit ſuaues, doctos, ſuas ſubſtantias ex publicis habebit, & publicis negotiis occupati. Sed Bonatus dicit hominis producere corpus incompoſitum, cutim totius corporis groſſam, redditque ſuperius ſubtile, & inferius groſſum, habentem dentes tortos, & oculos paruos. Leupoldus. Cancer totus bonus, guttur eius ex abundantia humoris nodatur. Maternus. Si horoſcopus in Cancro fuerit inuentus, facit acutos ſemper ingenio, ſed qui cuncta cum tarditatis moderatione perficiat, facit etiam hoc ſignum homines ſuaues doctos, & qui grauiter iraſci conſueuerint, & qui malos omnes ſecretis indignationibus proſequantur, fortes, moderatos, ſed quorum indignatio facillimè indignetur, & mitigetur. Habebunt ſanae vitae ſubſtantiam ex publicis, vel ex regiis & publicis locis, quibus vitae illis ſubſtantia conſeruetur, & erunt ſemper in publicis neceſſitatibus occupati, ſed illi varia

neceſ-

neceſsitate cõpulſi plurimi blãdiẽtur. Bonatus dicit producere hominis corpus incõpoſitũ, cutim totius corporis groſsã. Sed iſti Arabes ex marini Cãcri phyſiognomonia ſub eo nati corpus compoſuerunt, ob id dixerunt demiſsũ, humilẽ, qui ſemper terrã ſpectet, vt cũ capite careat, ſurſum aſpicere nequit, groſſorũ membrorũ, & ſuperiora groſsiora membra, magni corporis, humerorũ amplorum, nã Cancer totus eſt corpus, & humeri, cutim groſſam & durã, quod cruſta integatur, & oculos paruos, vt Cancri. Sed ſi ſuperius inſpexiſſent, vidiſſent profecto, quas oculos Cancri dixere ſtellas paruas, & nebuloſas eſſe. Sed Bonatus. Hali, & ſibi contrarii ſunt, ille nanq; ſuperiora maiora inferioribus, hic autẽ inferiora maiora ſuperioribus. Sed rectius Hali, nam Cancer eſt eorum ſignorum, quod paruam dat corporis formam, ſed cum corpus & humeros magnos largiatur in coeleſti phyſiognomonia, plures ſunt in corpore ſtellae, quàm in chelis. Sed quamplurimae ſunt ſtellae natura Mercurii, vt quae in oculis & in brachiis, ſunt quoque Saturniae, & Solares, ideſt eius temperamentum frigidum & ſiccum, calidum & ſiccum, ideo acutos ingenio producit, ex frigiditate, qui cuncta cum tarditatis moderatione perficiat; Facit enim hoc temperamentũ ſuaues, eloquentes & doctos, et ex vtriuſq; ſiccitate, qui grauiter iraſci conſueuerint, & ex Mercurio, ſcilicet, ex ingenio & prudentia, publicis & regiis negotiis implicitus, & in illis ſemper occupatus.

De Leonis forma & moribus, quos dat natis, & rationibus ex natura productis.

CAPVT XII.

EX Hali. Leo eſt flauus Zarchus, bonae formae, boni & clari nominis, membra ſuperiora habet inferioribus maiora, ampli pectoris, curſor, magnae & acerbae irae, acuti aſpectus, ſubtilium crurum, maligni vultus, & malae conceptionis. Quia fixum ſignum, ob id ſtabilem & fir-

& firmum natum facit in ſuis rebus, ſpiritum rectum, veracem, iuſtum, intelligentem, patientem, ſuppreſſorem inimicitiarum. Maternus. Si in Leone horoſcopus fuerit inuentus, multis periculis, & laboribus implicabitur, ſed per omne vitae tempus erit omnibus notus, & erit ſemper ingenuus habendi liberam poteſtatem, & qui non in omnibus malitiae vires exercere, viuendi & imperandi vota concipiet, & propriis laboribus acquirens ſubſtantiae facultatem. Leupoldus. Leo totus bonus, fortis, ſapiens, iracundus, dedecus ſibi facientibus, foemina virilis. Bonatus. Leo hominem induſtrium facit, notum valde, & intelligentem, ſuperiora maiora, inferna verò graciliora, nec inde efficietur indecens, crura ſubtilia. Diximus ex Ptolemaeo Leonem facere ſuperiora maiora, & inferiora graciliora, ob id dixit Hali, ſuperiora maiora, ampli pectoris, & ſubtilium crurum. Leonis imaginem efficiunt quamplurimae ſtellae, & primae magnitudinis, naturae vt plurimum Martis, vt duae illae in capite, & in corde Martis caliditate pollentes, Veneris & aliae, & Iouiae, quae nato caliditatem, et humiditatem praeſtant, ob id magnae et acerbae irae, vt leo, magnanimum animal & notum, & ideo, vt diximus in Phyſiogn. notus ſua fortitudine, libertatis cupidus, & qui aliis ſubiugari nequeat, immo imperandi, & bellandi luxuria laborabit. Diuitias acquiret, vt qui eas facile largiatur, facile aliis auxiliabitur, ob regalem ſuum animum, ob id variis periculis implicabitur ex ſe, & laboribus.

De Virginis corporatura, & moribus, & rationibus phyſicis contra Aſtrologos.

CAPVT VIII.

EX *Hali. Virgo, vt honeſtas dicet virgines, eſt pulchri corporis, bonorum morum, longa aliquantulum, bene inſtituta, non eſt pinguis, fidelis eſt et veridica. Eſſe poteſt doctrix ſcribendi, et bonae inſtitutionis, et quod*

his

his aſsimilatur. Bonatus. Virgo reddit hominem habentem pulchram perſonam, pulchros oculos, faciem decentem, & bonam voluntatem. Leupoldus. Virgo in omnibus aona, vir caſtus, amabilis, foemina caſta, bona, humilis, diues, boni moris prae omnibus praedictis. Maternus. Si in Virgine horoſcopus fuerit inuentus, erit multis laboribus, & multis ſollicitudinibus implicatus. Erit ſanè laetus, humanus, & apud quem pura amicitiae neceſsitudo permaneat, & ad quem damni alicuius ſollicitudo pertineat, multa ſciẽs, & omnium diſciplinarum ſecreta perquirens, omnia in clauſtra pectoris retinens, ſe praeconio ſimplicitatis ornatos, & cui adhuc docti ſermonis gratia, aut negotiationis officio, aut ex ſucceſsione, aut ex ſacris, aut ex virtute aliqua magna foelicitas, & magna confertur ſubſtãtia facultatis. Dicũt alii in nono gradu mulierẽ aſcendere cum facie rubra, erit vir iracundus. In duodecima facie nigra, rubris veſtibus indutus. In Virginis figura quamplurimae ſunt ſtellae Veneriae, aeedem Mercuriales Veneriae, videlicet quae ſunt in cingulo, quae in ſpica, & pedibus, in oris veſtimenti Mercuriales, quae in ala, in cingulo, in Vindemiatore, quae Saturni quoque eſt, & ex ſuis qualitatibus, quas ſaepius recitauimus, pulchri enim natus corporis, pulchri oris, & oculorum. Ex Mercurio multiſcius, nihil non inexploratum relinqueris, omnia inueſtigans, omnia tentans, maxime praeſtabit in eloquentia, & legationis officio & gubernationis fungetur, & in negotiatione, vt ex inde magnae foelicitatis facultates comparentur.

De Libræ corporis conſtitutione & moribus.

CAPVT IX.

C*Helarum aſteriſmus eſt, vt inquit Hali, diſſentionũ mediator, eſt bonae ac pulchrae formae, mediocris, in carne & corpore, ac forma, alba in facie, & nigra in corpore, & eſt eorum, qui volunt eſſe verſificatores, canto-*

res, & bene loquentes: dicta ſua bene componit. & eſt amatrix mulierum, & delectationum. Bonatus. Libra facit hominem habentem mediocrem faciem, mediocriter corpus carnoſum. Leupoldus. Librae caput malum in omnibus. Sed Libra in fine bona. Maternus. Si horoſcopus in Libra fuerit inuentus, habebit aegritudinem, & multis periculorum laqueis implicabitur, & aſsidue illum aduerſariorum turba pulſabit, ac de veris, & definitis rebus habebit contentioſa certamina, cuius vita inaequalitatis ſemper varietate mutetur. Sed in omnibus inuictus erit, & talis, vt nulla re videatur eſſe poſterior, glorioſus. Sed locus filiorum erit mutabilis: nam nunquam ei integer filiorum numerus perſeuerat. Erit talis, qui in omnibus rectum velit habere iudicium.

Quia Libra ex iis eſt, quae conformitatem, & moderationem corporibus afferunt. ob id corpus mediocriter carnoſum. Et quia in Auſtrali, & Septentrionali ore Lācis duae ſunt fulgentiſsimae ſtellae primae magnitudinis, & duae aliae inferius obſcurae & nebuloſae, ob id faciem albam, & nebuloſum largiri corpus. Erit inaequalis vitae, & numerus filiorū variabitur, qui ſub Librae mobili ſigno natus eſt. Et quia Librae Venus eſt domina, & ſtellae illius ſunt Mercuriales, & Saturninae, ob id mulieres amabit & carminū Poeta erit. Nos dicimus quia albicolores ſanguinei sūt, & multi ſeminis, & ex Saturni & Mercurii complexione, integrae fidei, & ſinceri iudicii: nam dixit Hali. Sunt bene eloquentes, & illius ſtellae Mercuriales ſunt, & complexio calida, & humida Veneris, cum ſicca Mercurii, & frigida & ſicca Saturni, nulla res prorſus infoelix, quàm in liberis procreandis: horum cum aliquos procreauerit, numerus ſtatim deficiet. Mutabilis conditio Mercurii, & ſuae complexionis multis aegritudinibus, periculorum laqueis, hoſtibus & litibus implicitum reddet: inimicorum litibus affligetur, attamen de his ſemper poſt pericula maximo praefulgebit triumpho.

Scor-

Scorpio quas dat formas & mores.

CAPVT XI.

DE Scorpione haec habet Hali. Scorpius eſt Zarchus, depreſſus et humilis, multorum capillorum, paruorum oculorum, paruae faciei, longorum crurium, magnorum pedum, curſor et agilis, deceptor, artherius, non contentus de re aliqua. Bonatus. Facit hominem habentem faciem rubicundam, et paruam, multos capillos, et oculos paruos, longa crura, pedes magnos, cito mutabilem, litigatorem. Leupoldus. Scorpio, bonum caput, in medio malus et faſtidioſus. Maternus. Tertia pars Scorpionis homines facit vanos, gibboſos, deformes, atque ridiculos. Si horoſcopus in Scorpione fuerit inuentus, in prima aetate facit acutos, iracundos, egiles, ſed hi per multa infortuniorum genera ducentur. Verùm poſtea foelici licentia ſubleuantur, et erunt magnis laetitiis dediti. Si Iuppiter uliqua radiatione reſpexerit, erunt glorioſi, et in alio loco, vel alia ciuitate ſuo ſtudio transferentur, et erunt ſemper erectò ſpiritu ſubleuati, acuti proferentes ornamenta ſermonis, erunt tales, quibus ſemper varietas placeat propter amicos, aut negotia, aut pericula ſemper occurrunt, et poſt multa ex ammiſsione filiorum infortunia, rurſus foelici ſobole gaudebunt. Alii. In decimo Scorpionis gradu inuenias collo, ore, oculis, et toto capitis geſtu tortuoſa, idque contradicentem aduerſarium ſignificare, ceruicis fore indomitae, opinioniſque deſtinatae futurum eſſe praeſagiunt. Figuram, quam innuit Maternus, homerico Tharſiti congruam iudicamus, deſcribit enim fuiſſe turpiſsimum, ſtrabonem, claudum altero pede, et ipſius humeros curuos, et in pectus contractos, acuto capite, rara in barba lanugine. Erat enim loquax, argutus, contentioſus, ignauus, et ridiculus. Zarchus color eſt flauus ad rubedinē tendēs, et eſt carbonis Martis color. Trium quae in fronte sũt, ſunt ſplendidae, et media triũ, quae in corpore,

vt carbones ſplendent, ec variae ſunt, et ſi quid ex ipſarum Phyſiognomonia diuinare licet, Mercuriales viros efficit, rixoſos, lites cum omnibus pro nihilo capientes, mutabiles, iracundos, agiles, acutae irae, qui per multa infortuniorum genera ducetur. Sed ſi Iuppiter aliqua radiatione reſpexerit, ideſt ſi eorum intenſr caliditas, aliqua humiditate mitigetur, erũt optimae temperaturae, erunt glorioſi, & foeliciter ſubleuabuntur. Erunt erecti ſpiritu, acuti, & foelices, cordati, ingenioſi, ſagaces, rerumque omniuni non inſcii, ingeniumq; ad diſciplinas omnes idoneum poſſidebunt. Longa crura et brachia, audaciam ſignificabunt, & roboris ſignum. Sed longa crura, magnum ventrem, & magnos pedes dat Scorpio, vt diximus ſupra ex Ptolemaeo, qui inferiora groſſiora, ſuperiora minora dabat. Ex hoc fingebant antiqui imaginem in Scorpione facie multum tortuoſa, innuentes hominem mutabilis opinionis.

De Sagittarij forma, moribus, & eorum phyſicis rationibus.

CAPVT XII.

IN quit Hali. *Sagittarius eſt flaui coloris, longorum crurum. & groſſorum, faciei, ac barbae longae, acuti menti, ſubtiliũ capillorum, magni ventris, apparet à tergo pulchrior, quàm anterius. Leupoldus. Sagittarius habet caput bonum, foemina morietur partu, vel ſanguine, vel in aqua. Similiter in fine. Bonatus. Delectatnr equitare. Maternus. Horoſcopus in Sagittario multos aduerſarios faciet, & collectum patrimonium, vnde non ſperauerat, confertur: peregrinis frequenter rigoribus detinebitur. Grandem fluuium, aut grandẽ pelagum nauigabit, erit ſemper in publicis conuerſationibus poſitus: in aquoſis, aut ex aquoſis locis vitam pariter habebit & fructum, plurimas artes & diſciplinas conſequetur, erit cordatus, ingenioſus, & omnium rerum ſcius. Quod ſit longorum crurium & groſſorum,*

ma-

magni ventris, & poſteriora pulchriora anterioribus, ideſt inferiora formoſiora ſuperioribus, vt ſuperius iam diximus, & ſtellae, quae in eiuſmodi imagine quāplurimae Martiae naturae, & rubicundae, & flaui coloris, ex Ariſtotele, Galeno, & Auicenna temperiem arguit inter aduſtam & frigidam, vt in Phyſiogn. & hos fortes, & animoſos, ac leonibus comparandos eſſe: ob id non immerito aduerſarios multos habebit, & quia audax in publicis conuerſationibus ſemper poſitus, ob temperiem bonum conſequetur ingenium: vnde multas artes, & diſciplinas conſequetur: ingenioſus, cordatus, & multiſcius. Et quia Martius eſt in varias regiones peregrinabitur, & multum equitabit: quia qui calidi, loco ſtare neſciunt, ſed impatientes. Sed qui longorum crurum & magnorum ſunt, & magni ventris, ſubtilium capillorum Lunares ſunt: nam ſtellae quae in acie iaculi ſunt Lunares, ſcilicet humidi & frigidi temperamenti, & participabit ſua complexio etiam de frigiditate & humiditate, ob id itinera eorum per aquas erunt, & in aquoſis morabitur, & ex iis ſuos fructus conquiret.

De Capricorni corporatura & moribus.

CAPVT XIII.

HOminem, ſcribit Hali, Capricornus facit ſubtilium crurum, ſicci corporis, & quod apparet in eius facie caprae ſimilitudinis aliquantulum: pars vultus & faciei eſt ſubtilis & acuta, & locus barbae eſt valde acutus, ac capillorum multorum. Maternus. Si Capricorni pars quintadecima in horoſcopo fuerit inuenta, homines facit nanos, gibboſos & deformes. Sextadecima pars homines facit gibboſos, & qui ſex digitos in manibus habebunt. De moribus verò. Si horoſcopus in Capricorno fuerit, ꝑ amicis puro excebit amicitiā ſemper affectu. Erit ſubdolus & laetus, & cum nihil deſit, ad vitae ſubſidium peregrinabitur, & quibus vitae alimenta praeſtiterit,

rit, ipſi ei exiſtunt ſemper ingrati, erit amabilis, parui animi, & longis, et prolixis ſemper precibus moleſtus. Erit talis, cui abundet ſubſtantia facultatis, vitae alienae, aut abſconſarum religionum ſecreta perdiſcens. Leupoldus. Capricornus totus bonus. Aſtrologi inquiunt in vigeſimoſeptimo gradu eius aſcendit vir canino capite, quod ſcilicet litigioſus fuerit Addit Hali. Peregrinabitur facile, quia inſtabilis, quia ſub ſigno mobili natus. Facit Capricornus ſubtilia crura, vt diximus, ex ſtellarum carentia in inferiori ſui parte. Dixitq; facere faciem caprae, eſt enim ex iis ſignis, quae deturpant natum, et deformem reddūt. Sed eadem hircina facies ſubtilia crura, et tibiae, mentum acutum, et barba ſubtus hirſuta, hircinum oſtendit hominem. Sunt ſtellae in eius imaimagine, vt plurimum, Martiae, et Veneriae, Saturniae, et Merculiales; ideſt quod facit hominem calidae et humidae temperaturae cum aliqua ſiccitate, et frigiditate. Ob id ſubdolus, laetus amicus, facile peregrinabitur, habebit ingratos, quibus alimenta praeſtiterit, puſillanimus ex frigiditate.

De Aquarij corporatura, moribus, & naturalibus cauſis.

CAPVT XIIII.

EX *Hali. Aquarius dat alterum crus altero maius, apparentis ſanguinis in corpore et colore. Eſt portarius, magni ſe exiſtimans, bonae famae, liber, magni ſumptus, vaſtator ſui patrimonii. Bonatus. Facit hominem album, pulchram habens faciem, et coloratam, crus alterum altero maius. Leupoldus. Aquarius in medio bonus in fine vir vilis, foemina meretrix. Maternus. Horoſcopus in Aquario, quodcunque conſecutus fuerit, qualicunque rurſus laceratione dilapidabit, et quicquid habuerit, vel quaeſierit, rurſus amittit, ſed quod amiſſum fuerit, facili ratione plerumque colligitur, multos ſuſcipiet fouens, et multis vitae alimenta praeſtabit, et erunt circa ipſum*

ſum

ſum ingrati, quibuſcunque ab ipſo aliquid fuerit forte collocatum, Et magnis viris erit bonis actibus notus. Quem album dicit Hali, et Bonatus coloratum pulchrum, nos in Phyſiogn. diximus candirubrum, qui color facit hoſpitales, munificos, etiam erga maleficos, vt quaecunque conſecutus fuerit, laceratione dilapidabit, & rurſus quicquid amiſſum fuerit, facili ratione cumulabit. Delectabitur nobilioribus artibus & ſcientiis, ob nobiliſsimam temperiem, & ob nobiliſsimos eius mores erit principibus carus & notus. Et quia praeſtantium ſcientiarum apicem tetigiſſe videbitur, inuidia proſequetur.

De Piſcium imagine & moribus.

CAPVT XV.

P*Iſcis, vt Hali ſcribit, eſt ampli pectoris, parui capitis, pulchrae barbae, magnae faciei. Deiectus dormitor, albi coloris, rotundorum oculorum, & in forma ſua habet maculam. Bonatus. Facit hominem habentem pectus amplum, caput paruum & pulchrum, barbam pulchram, atque florentem, malum faciei, reſpectu ſui capitis amplum, album colorem, rotundos habentes oculos, & magnanimum. Leupoldus. Piſcis eſt mediocris. Vir pauper, filiorum multorum, voce pauca, villicus, vel paraliticus. Si horoſcopus fuerit in Piſcibus, inquit Maternus, erit natus ingenioſus, cordatus, fidus amicus & neceſſarius, & ex quibuſdam negotiis promouebitur, ita tamen vt poteſtati eius & honoribus, alia poteſtas praeferatur. Habebit inimicos, & ex longis quibuſdam negotiis gloriam conſequetur, ſed proceſſu temporis maioris dignitatis ornamenta conſequitur, & magnae habebit foelicitatis augmenta, & aſidue cum multorum notitia peregrinationibus notus. Sed rationibus naturalibus haec eueniunt. Quia Piſcis domus eſt Iouis, & quamplurimae ſtellae in eo ſunt Iouialis virtutis, vt quae in corpore, & quae in filo ſunt Septen-*

ptentrionali, ob id fidus amicus, & ad dignitates ſubleuabitur, habebit & foelicitatis augmenta, & ex longinquis quibuſdam negotiis gloriam conſequetur. Sunt & Martiae quaedam, vt quae in corpore, & in nodo ſplendida. Sunt & Mercurii, quae in capite ſunt, in corpore, & in cauda, & in nodo: ob id erit ingenioſus, cordatus, fidus amicus, & neceſſarius, & peregrinationibus notus.

De ſignis mobilibus, fixis, & communibus.

CAPVT XVIII.

OPortet primo praefari quaedam, ſine quorum notitia ignorarentur tum coeleſtis, tum phyſicae rationes: hominum formae, & motuum. Sunt enim apud Aſtrologos ſigna aliqua Zodiaci mobilia dicta, alia fixa, alia communia. Sunt mobilia ſigna Arietis, Cancri, Librae, et Capricorni, dicuntur etiam haec cardinalia, quae quatuor Zodiaci cardines conſtituunt, temporaque anni quatuor diſtingunt. Aries vernum, Cancer aeſtiuum, Libra Autumnale, et Capricornus brumale: dicunturque mobilia, quia quando Sol ad ea peruenit, mutatur de vno tempore in aliud, nam ad Arietem perueniens, mutatur tempus ex hyeme, ad ver, et ſic de aliis quartis. Sunt et ſigna fixa Taurus. Leo, Scorpio & Aquarius, quia ſtatus temporis in illis firmatur ob id fixa dicta: nam quando Sol erat in Ariete temperatus, in Tauro fit firmior, & temperatior, et ſi in Cancro ardens, adueniens in Leonem ardentior, ſi in Scorpione humidus, in Aquario humidior. Communia dicuntur Gemini, Virgo, Sagittarius, & Piſcis, quia manifeſtae ſunt in his temporibus mutationes. Dicũtur et bicorporea ſigna, et hac de cauſa binis corporibus figurantur, nam dum ſunt in eorum medio, vim praeſentis temporis oſtendunt, et dum ſunt in fine ſuccedentis, ponuntur quae media, ſiue communia inter fixa et mobilia, quia ab extremo ad extre-

extremum abſque medio non fit tranſitus. Quae omnia à phyſicis rationibus non abhorrent. Hippocrates enim libro de aere, aquis, & locis coeli mutationes eſſe in cauſa dicit, vt homines ſtabiles, mutabiles, & communes ſint, nam vbi varia & inſtabilis eſt anni mutatio, vel Solis, & illic inſtabiles mentes, & varii mores exiſtunt, vt illis accidit, qui ſub Aequinoctiali morantur: binas enim aeſtates, hyemes, autumnos, & ver habent; & ex iam variis coeli mutationibus mentes leues fieri. Contra ſub Septentrione, ſex menſium aeſtas, ſex verò hyemis eſt, ob id ſtabiles & firmi in opinionibus: qui verò in media ſunt zona, medio modo ſegerunt. Non aliter euenire videmus in iis, qui ſub mobili zodiaci ſigno naſcuntur: nam mobiles, & varii mores, & inconſtans vita videtur, par enim eſt ratio, & ſic fixae in fixis. Sed de his latius in noſtris Phyſiogn. Ob id Hali. Similiter commixtiones formarum Planetarum habentium magnam potentiam in hac re, vt dictum eſt, & faciendae, & conferendae ſunt ad ſtatum, quem habent cum Sole, & in angulis, ſimiliter etiam ad ſtatum, & proprietatem naturalem in cuiuslibet eorum, & ad proprietates & naturas ſignorum, quia generaliter ſigna mobilia gignunt ſpiritus amantes, ad commune populi bonum pertinentes, & nitentes loqui, & agere de rebus communitatis, & ciuitatum, diligunt etiam famam bonam, & quod bonum dicatur de ſe, ſunt etiam temperati, nec facile mouentur. Leupoldus. Signa mobilia faciunt diligere vniuerſitatem, vnionem, laudem, dant ingenium, liberalem aliis, bonae opinionis, & peritum in ſtellis. Ex Leupoldo. Signa verò communia pariunt conuertibiles ſpiritus, & pernutantes ſe ex re qualibet, non firmantur in re aliqua, diuerſarum conditionum, nec poteſt quis ſcire modum morum eorum, conuertibiles ſunt, & amatores, muſicam diligunt, & ſunt vagabundi, intelligibiles, cupidi eius, quod faciunt. Sixa fixa producunt ſpiritum nati rectum, amatorem, veracem, non defraudantem, firmum in ſuis rebus, iuſtum, contentum illius, quod habet, intelligentem, patientem, diligentem la-

borare, fortem, ſuae voluntatis refrenatorem, nec parentem cupiditati, & ſuppreſſorem inimiciarum, qui eam non oſtendit, & eſt nobilitatis amator, conſtans in rebus ſuis, nec permutatur.

De variis hominum corporaturis, & moribus, quæ in quatuor anni quartis naſcuntur, & primum de vernali.

CAPVT XVII.

D*Iximus de ſignis & moribus, quae de ſignis naſcebantur ſingulis horoſcopantibus, nunc de quatuor mundi quartis dicemus. Ptolemaeus ad corporum configurationes, & temperaturas conducere dixit quatuor anni quartas, quippe à verno aequinoctio, & aeſtiuo ſolſtitio vernalis quarta intercipitur. Vernam hanc dicit facere homines coloratos, ſtaturoſos, valentes, oculis nitidis, magis ad humidam, calidamq; temperaturam accedentes. Leupoldus eadem. Ex quo Hali. Si quando natiuitas fuerit quarta anni ab aequinoctio vernali vſque ad aeſtiuale ſolſtitium, erunt nati boni ſtatus, corporis in longitudine & craſſitie, ſed quae magis tendunt ad craſſitiem, bonorum, & pulchrorum capillorum: vincet enim in eius complexione caliditas & humiditas. Mores, qui ex his naſcuntur iam diximus de ſingulis aſcendentibus ſignis, mox de mobilibus fixis, & communibus, vnde taedioſus eſſem iterum replicare eos. Sed haec hominum forma, quae ab Aſtrologis deſcripta eſt ex anni, & ſtellarum Phyſiogn. capi poteſt. Vernante enim anno, Sol ad nos accedens, poſt gelicidia, tempeſtates, & ventos & nubila aer clarior iam factus, coloratior Sol, & formoſior, & caetera ſydera conſpiciuntur, & clariori intermedio, per quod conſpicitur, & quia augeſcentia omnia, & maiora fieri conſpiciuntur, quae iam mortua, immobilia, & ſine honore ſteterant, in magnitudinem creſcunt, ob id corpora noſtra maiora naſci, & magis ſtaturoſa dixerunt, ex Solis nitiditate, ſtellarum, coeli & oculorũ noſtrorũ nitidiora coniectantur. Sunt*

enim

oculi corporis ſtellae. hyems enim ex longitudine Solis excolor, vel albus videbatur, vere coloratior, & terra variorum florum conſpicua, videbuntur corpora coloratiora fieri. Sed ſi ad phyhſicas rationes diueniemus. Exiſtente tunc anni quarta calida & humida, aëre ſic affecto, afficit corpora, quae ambit, vt calida & humida fiant, et eorum ſemen calidum & humidum efficitur, vt quae tunc corpora gignantur, calida & humida fiant. Vnde aliis non obſtantibus cauſis, quae hyeme naſcuntur corpora pleraq; vel omnia calida et humida naſcuntur ob id ſtaturoſa, coloratiora, & robuſtiora eueniunt, et eiuſmodi optima temperatura ſunt optimi mores coniectandi, magnanimi, liberales, amantes, laeti, cantores, hylares. Diuites item, nobilia magiſteria, magiſtratus, & eiuſmodi mores conſpicati, & caetera, quae de ſanguineis, Iouialibus, & Venereis diximus.

De hominum figura, & moribus, qui in æſtiua anni quarta naſcuntnr.

CAPVT XVIII.

PTolemaeus, corpora verò, inquit, quae inter aeſtiuam conuerſionem, & autumnale aequinoctium compraehendūtur, colore medio ſunt, & conformi ſtatura, valentes, oculis nigris, hirſuti, capilli criſpi, ex temperamento calidiores, & ſicciores. A quo Hali. Sed ſi in quarta fiet, quae eſt à ſolſtitio aeſtiuali vſque ad aequinoctium autumnale, facit mediocritatem in longitudine & magnitudine corporis, & ten dit ad groſsitiem, magnorum oculorum, capillorum multorum, villoſum, & vincet in eius complexione caliditas, & ſiccitas. Ex coeli Phyſiognomonia, & temperamento eueniunt forma nati, & mores. Cum enim Sol robur acceperit, facit corpora firma, & robuſta, deſiccando humores, non autem magna, vnde augmenta quae fecerant, confirmat, & conſolidat, colores in nigrum

tendunt, quia ſicciores, & robuſtiores, Criſpi capilli, & hirſuti, ex calido & ſicco temperamento proueniunt, ut frondes in arboribus, quod ſaepiſsimè diximus. Sed ad phyſicas rationes accedendo. Quia coelum aeſtate calidum & ſiccum eſt ex Solis acceſsione, calidum & ſiccum humanum fit ſemen, ſic & homines in utero generari, unde & forma, quam diximus, & mores proueniunt, iracundi, & dedignoſi, & ſimilia.

De hominum forma & moribus, qui ſub Autumnali quarta naſcuntur.

CAPVT XIX.

INquit Ptolemaeus. Et quoniam inter Autumnale aequinoctium, & conuerſionem hybernam naſcuntur, flaui, graciles, maculoſi, rarique corporis texturae, capillamenti mediocris, debilibus oculis, frigidiores, & ſicciores. Hali ab eo. Praeterea ſi natiuitas fuerit in quarta, quae eſt ab aequinoctio autumnali uſque ad Solſtitium hyemale, facit natum coloris mellis, ſubtilioris uocis, humerorum amplorum, macrum, capillorum extenſorum, pulchrorum oculorum, & uincit in eius complexione frigiditas. Phyſiognomonia huius quartae itidem ex anni Phyſiognomonia dependet. Quia in hac quarta arborum aſpectus defectuoſus eſt, nam partim folia amiſerunt, partim retinent, ob id mediocris capillamenti, rarae corporis texturae, & ſuam Sol deponens caliditatem & croceum colorem diſcedere incipiens, color nati mellei coloris, & oculi debiliores, à debiliori lucis ſplendore. Sed phyſica ratio cogit ex complexione frigida et ſicca, natos coloris mellis, ſubtilioris uocis, macros, extenſorum capillorum, rarae corporis texturae, et corporis maculoſi. Surgit enim, et creſcit in corpore melancholia, cuius proprietas eſt corpus maculare. Mores iam ſaepius diximus ex melancholia.

De

De natorum forma, & moribus eorum, qui ſub hyemali quarta Zodiaci naſcuntur.

CAPVT XX.

SVbiungit Ptolemaeus. *Qui a brumali ſolſtitio, et verno aequinoctio continentur, nigri ſunt, conformi ſtatura, capillis rigidis, ſubtenuibus, temperatura frigida et humida. Ex quo Hali. At ſi natiuitas fuerit in quarta, quae à ſolſtitio hyemali vſque ad aequinoctium vernale, erunt nati nigri coloris, aequales in magnitudine corporis, capillorum croceorum, et rarorum, membrorum bene proportionatorum, et vincet in eius complexione frigiditas, et humiditas. Haec hominum phyſiognomonia ex coeli facie deſcripta eſt. Coelum tunc caligat, et Sol nubibus, nebulis, et caligine obſitus, obſcuri ſunt dies ſine Sole; ob id non immerito nigri naſcuntur, arborum caluities facit rarorum capillorum, arborum ſarmenta, germina, et pullulationes annotinae, tenues et rigidi, ob id capilli rigidi. Sed phyſica ratio cogit nos dicere, quod frigida et humida ſunt temperatura, conformi ſunt ſtatura, nigros oculos, et pilos rigidos et ſubtenues. Mores ſunt, qui ex humida temperatura, timidi, imbecilles, miſericordes, debiles, et phlegmatici.*

De alijs imaginibus, quæ extra zodiacum reperiuntur.

CAPVT XXI.

IN *vigeſima Arietis parte hoedus oritur. Sub hoc aſteriſmo quicunque nati fuerint, vt Maternus habet, ſunt auſtera facie, prolixa barba, et obſtinata fronte; ita vt Catonis prorſus inſtitutum imitari videantur. Sed totum hoc fucato menciuntur affectu, et aliud ex fronte pollicentur, aliud latenter in moribus celant. Erunt imbecilles, timidi, et qui omne pugnarum periculum perhorreſcunt. Manilius ad id libro quinto.*

Cumq;

Cumq; decem partes Aries duplicauerit ortus,
Incipient hœdi tremulum producere mentum
Hirtaq; tum demum terris promittere terga,
Qua dexter Boreas ſpirat, nec crede ſecretæ
Frontis opus, ſigno ſtructos, nec crede Catones,
Aut Brutum, atque parem Tarquinium, & Horatia facta.
Maius onus ſigni eſt, hædis nec tanta petulcis
Conueniunt, leuibus gaudent, laſciuaq; ſignant
Pectora, & in luxus agiles, agilemque vigorem
Deſcendunt, vario ducunt in amore iuuentam.
In vulnus nunquam virtus, ſed ſæpe libido
Impellit, turpiſque emitur vel morte voluptas.

In ſexta Tauri parte Pleiades oriuntur, quibus orientibus ſi ſi quis ortus fuerit, ſemper nitida et polita fronte erunt, atque accuratis veſtibus prompti, quorum inflexi crines torqueantur ſemper in oſtro, nec non et appoſitis alienis crinibus fictam, et compoſitam pulchritudinem mentiantur, totius corporis formam vario pigmentorum genere mollientes. Hi enim demptis pilis corpus ſuum in foeminei corporis imaginem transferunt, quorum veſtes quoque ad muliebris cultus ſimilitudinem excolentur. Hi molliter ambulantes, veſtigia ſua cum moderata quadam moderatione ſuſpendunt. Hos autem ſic ambitio ſollicitat, quem morbum ſic appetunt, vt hinc putent virtutem ſibi, et maximum gaudium foelicitatis accedere. Hi praeterea ſemper amabunt, aut ſe amare ſimulabunt, ac eos poenitebit, quod viri nati ſint, luxurioſus et laſciuis voluptatibus occupabuntur, hos enim vnguentis oblitos, et nimiae deditos vinolentiae, petulantiae vitia ſemper extollunt, quae in conuiuiis, et coetu hominum, alienas vitas amari ſermonis licentia pulſent. Erunt ſanè ad omne libidinis applicati, et qui falſi ſermonis mordacibus dictis riſus hominum aſſueuerint concitare. Hunc autem locum ſi maleuola ſtella forti radiatione pulſauerit

repen-

repentinis coecitatibus opprimentur, ita vt ex hac cauſa miſeri efficiuntur. Idem alibi. Si maleuolae ſtellae hunc locum reſpiciant, aut ex venerea voluptate, aut ex nimio cibo inter epulas, ſine aliqua lamentatione mors illi amara proueniet. De hac figura Manilius.

Taurus in aduerſo præceps attollitur ortus,
Sexta parte ſui certantes lucis ad horas
Pleiades ducit, quibus aſpirantibus almam
In lucem educunt Bacchi, Veneriſque ſequaces.
Perque dapes, menſaſque ſuper petulantia corda,
Et ſale mordaci dulceis quærentia riſus,
Illis cura ſui vultus, frontiſque decoræ
Semper erit, tortoſque in flexum ponere crines.
Aut nudis reuocare, & rurſus vertice denſo
Fingere, & oppoſitis caput emutare capillis,
Pumicibuſuue cauis horrentia membra pulire,
Atque odiſſe virum, ſterileſque aptare lacertos,
Fœmineæ veſtes nec inſunt tegmina plantis,
Sed ſpecies, fieri qua placent ad mollia greſſus,
Naturæ pudet, atque habitat ſub pectore cœco
Ambitio, & morbum virtutis nomine vitant,
Semper amare parum eſt, cupient & amare videri.

Huc afferemus A. Gellii ſcriptum De P. Africano Pauli filio, qui P. Gallo homini delicato, inter pleraque alia, quae obiectabat, id quoque probro dedit, quòd tunicis vteretur manus totas operientibus, qui quotidie vngentatus aduerſus ſpeculum ornetur, cuius ſupercilia radiantur, qui barba vulſa foeminibus ſubuulſis ambulet, qui in conuiuiis adoleſcentulus cum amatore, cum chirodota tunica inferior accubuerit, qui non modo vinoſus, ſed viroſus quoque ſit, eum ne quiſquam dubitet, quin idem fecerit, quod cinaedi facere ſolent? Et refert Plutarchus Archeſilaum Philo-

ſophum

ſophum verbo vſum de quodam nimis delicato diuite, nam cum vocem eius infractam, capillorumque ante compoſitum, & oculos ludibundos, atque illecebrae voluptatiſque plenos videret, nihil intereſt, inquit, quibus membris cinaedi ſitis, poſterioribus, an prioribus. Sunt etiam Siciliae viri, qui effoeminati dicuntur, imberbes, voce gracili, muliebribus veſtibus induti, omnino ſe viros eſſe obliti, domeſticis ſeruitiis cum aliis ancillis intendunt, et virilia turpiter patiuntur. In decimaquarta parte Capricorni, oritur Ceſphaeus. Quicunque hoc ſydere nati fuerint, graues erunt, auſteri, & omni ſeueritatis atrocitate metuendi, & vultum ſemper ex morum auſteritate fingentes, qui etiam ſtoicam ſectam vero ſequantur affectu, tales enim apud veteres fuerunt Catones. Si verò hoc ſignum in Occaſu fuerit inuentum, in ſcopulis, in quibus aliquando periclitari fuerint, miſera corporis iactura morientur, aut nati ſtatim peribunt, aut propter inceſſum publica animaduerſione plectentur, ita vt nouae iis & inauditae mortis inferatur exitium. Manilius,

Sed regione means Cepheus humentis Aquari.
Non dabit in luſum mores, facit ora manere
Frontiſque, aut vultus componit pondere mentes,
Paſcentur curis, veterumque exempla reuoluent
Semper, & antiqui laudabunt verba Catonis.
Tutoriſue ſupercilium, patruiue rigorem
Component teneros etiam qui nutriet annos.
Qui etiam tragico præſtabunt verba cothurno. &c.

Quicunque prima Arietis parte Oriente, in qua canicula, natus fuerit, quae à Graecis ſyrion dicitur, vocem habebunt, creſcentibus faucibus canum latratum imitantes, ita vt ſaepius impetu, & furore commoti, aut dentes quatiant, aut attritos ſemper exacuat, effrenatos animos ad omne ſtudium praepoſteri facinoris applicabunt, erunt ab omni humanitatis gratia ſeparati, & qui libenter

omnia

omnia violentiae ſtudia ſectentur, furioſi, iracundi, terribiles, minaces & quos omnes homines & oderint pariter, & metuant. Eunt praeterea animoſi, & verboſa ſermonis affluentia inflati, & quos ad omne conuitium incautus ſermo impellat. Hi etiam noua cauſarum iurgia cogitantes, cor habent crebris agitationibus palpantes. In occaſu inuentus, à lupis comedetur, aut à canibus, ex feris diſsipati vitam ſuam miſera laceratione conſument. Et alibi. In ore canis, qui boroſcopum habent, erunt turpi vita, inquinato ore, ſed affluentia varii ſermonis ornati. A quo Manilius.

Cum verò in vaſtos ſurgit Nemeæ hiatus,
Exoritur canis, latratque canicula flammas
Et rapit igne ſuo, geminatq; incendia Solis.
Qua ſubeunte facem terris, radioſque mouente,
Dimicat in cineres orbis, fatumque ſupremum
Sortitur, languetque ſuis Neptunnus in vndis.
Effrenos animos, violentaque pectora fingit,
Irarumque dabit fluctus, diumq; metumque,
Totius vulgi præcurrunt verba loquentis.
Ante os eſt animus, nec magis condita cauſis
Corda micant, & lingua rapit, latratq; loquendo
Morſibus in crebris, dentes in voce relinquit.
Ardeſcit viſio vitium, vireſque miniſtrat
Bacchus, & in flamma ſæuas exuſcitat iras.
Nec ſyluas, rupeſq; timet, vaſtoſque leones,
Aut ſpumantis apri dentes, atque arma ferarum,
Effundit ſuas concuſſo in robore flammas.

Si natus oritur quando terremotus fuerit, aut coelum tonuerit, ſemper corpore tremulus, & inſtabilis erit, & qui dubio greſſu trepidantibus veſtigiis per omnia horarũ momenta imminentium culminum ſperet ruinas, & metuat. Huic oculi micabunt, &

cudenti omnium acie perhorreſcunt, nec ipſa verba certum ordinē ſeruabunt, ſed impeditus vocis ſonus tremulum motiuum exitilabit, ita vt ſtrictis faucibus, in quo ſemper exitu verba deficiant, putabant enim ſemper tonare coelum, terramque moueri, omnia ſemper ruere, ita vt caduci, mundi, terroribus cogitatis, rectae conuerſationis ordinem perdant.

Phyſicæ rationes de reliquis imaginibus.

CAPVT XXI.

SEd ad phyſicas rationes deueniamus, vt in reliquis fictamque aſtrologicam ſcientiam detegamus. Haedus laſciuum animal, immò omnium laſciuiſſimum in noſtris phyſiognomonicis pronunciamus, cuius efferatam libidinem diximus: ſunt enim anguſta facie, artico ſine barba ſub mento dependente, cuius qui phyſiognomoniam imitantur, ad eoſdem mores proni erunt. Qui ſub Pleiadibus naſci dicuntur, comati, deraſi, fucacique vt mulieres, qui cum viri ſint, ſe viros eſſe poeniteat, de his ſatis, ſuperque diximus in noſtris libris de Phyſiognomonia, quos qui ſcire cupit, adeat loco de comatis, fucinis, & effoeminatis. Cephei imago ex Saturninis ſtellis concinnata eſt, hominemque melancholicum deſignant, ex quibus iſti Catones in mundo naſcuntur Sed ſi ſydus in Occaſu inuentum fuerit, id eſt, ſi viri iſti melancholici, ex atra illa, & peſſima melancholiae ſpecie erunt turbidae & foeculentae, omnium infoeliciſſimi, et miſerrimi erunt. Caniculae martiales ſtellae ſunt, ob id temerarii, iniurioſi, maledicentes, inuidi, & violenti, imitanturq; caninos mores, vt ex voce ad latratum vergente fit manifeſtum, & de iis non latius alibi, Denique qui terremota naſcuntur, tremebundi ſunt in vita, quod videtur ex vtendi Phyſiognomonia recte deſumptum, mulieres enim grauidae, ſi ex deſiderio alicuius rei (vt dicunt) imprimunt notas puerorum molliſculis corporibus, quid cenſendum in ipſa terremotu,

in quo non mulierum animus, ſed fortiſsimi cuiuſq; trepidant: vt imprimere poſsit animo nati metum, horruem, trepidationem ſuam, in molliculis nati membris & voce, itaque iſti ex ſyderibus, nos ex ipſa naturali cauſa etiam decernimus.

Sol per duodecim zodiaci ſigna quos mores & formam largiatur.

CAPVT XXIII.

S*Ol in prima Arietis facie, ſubruffos facit, & ſimos, ventre exili, & anguſto, macilentos, atque ſignatos in pede ſiniſtro, vel cubito. amicos habebit plurimos ordientes malum, & perſequentes quod optimum eſt. Hali. Sol in omnibus partibus Arietis, alios facit viles, deprimit dominos, et potentiam habet in victoriis. In ſecunda facie facit nigros, quae nigredo non in vitium reputatur, ſed in venuſtatem, & maximam ciuilitatem, erit temperatae qualitatis, iracundi, ſuſpicioſi, fraudulenti, cordati, ſepti pluribus inimicis, qui eos venantur ad mortem. In tertia facie interdum ruffos, croceo permixtos colore, ſolitarios meditantes inſidias frequenter & fraudes.*

Hali. Sol in omnibus partibus Tauri, eſt Rex habens voluntatem interficiendi, praelio vircendi, faciendi theſauros propter Venerem, cuius domus eſt Taurus, & conquirendi. Alii. In prima facie facit nanum, & praegrandibus aliquando oculis, labionem, ſignatum in ceruicibus, verum feſtinum admodum, & in deliciis ſemper occupatum. In ſecunda facie laſciuum, libidinoſum, ſed non vſque adeo, vt in prima ſigni facie vagabundum, atque mutabilem. In tertia facie frigidiorem complexionem propter Saturnum, qui hanc vltimam faciem poſsidet, patietur aurium, ventris ac crurum dolores.

Hali in omnibus partibus Geminorum eſt R*ex infirmi ſpiritus, paruae potentiae, regit ſe ad voluntatem ſuam, & ad delectatio-*

nem, & facit res, quae vilem reddunt, & deprimunt ipſum. Alii. In prima facie Geminorum erit moderatae ſtaturae, corpore pulchro membris omnibus bene compoſitis, ſignatum in capite vel genibus manſuetum etiam laborioſum, & à mulieribus deformatum, ac communiter ſterilem. In ſecunda facie minuit ſtaturam, addit nigredinem, ſignat in cubito, in genitalibus, & quod in aliis diminutum videtur, in eloquentia reputatur. In tertia decreſcere faciunt nati probitatem, & debitam membrorum proportionem faciunt inſenſatum, & nugarum diſſeminatorem.

In omnibus partibus Cancri Sol, ex Hali, eſt dominus, qui diligit cantiones, iocos, ludos, romantios, & fabulas lympidatas, ſeparationem, & vitationem hominum. Alii. In prima Cancri facie facit corpore & pilis decentem, ſtrictis ſuperciliis, eruditi ingenii, ſignatum in brachio dextro, & cruribus. Praeterea propentionem influit bonam, amicorum copiam. In ſecunda, ruffo capillitio, breui ſtatura, imberbem, ſignatum in oculis. In tertia craſſum, hebetem, piloſi ſupercilii, pruriginoſum, facie quaſi inſufflata.

Hali inquit. Sol in omnibus panibus Leonis, eſt Rex oſtendens arma ſua, enſes euaginatos, ordinans ſuos equos, & ſuas militias ad vincendum, & impugnandum Reges, & vicinos ſuos. Alii. Sol in prima facie Leonis facit corpore venuſtos, rubicundos colore, modico permixto albore, oculis variegatis, corpore recto, pedibus autem morbidis, praecipue in ſenio, fama & egregiis factis agnitum pluribus, ſimplicem, dilectum ab Regibus, & Principibus terrae. In ſecunda facie pectore lato, teſticulis & membris genitalibus cordatum & honorabilem. In tertia facie ſtaturam breuem colore roſeo, permixto etiam albore, obnoxium etiam multis aegritudinibus, ſcortatorem, & mulierum amatorem.

Sol in omnibus partibus Virginis, ex Hali, eſt Rex qui diligit iocularias cantilenas, ſtare tacitus, & eius voluntas in comedendo, & bibendo, in rebus odoriferis quieſcendo, & in omnibus vitiis corporis. Alii. In prima facie facit natum decentis ſtature, corpore procero,

cero, facie pulchra, ſciolum, acutum, prudentem, criſpo capillitio. comatulum, arguta, & ſonora voce, multarum artium peritum, ſed infortunatum in procreandis liberis. In ſecunda ſimiliter facie venuſta, paruis oculis, pulchro naſo, doctum, probum, integrum, & laudis cupidiſsimum. In tertia facie ſimplicem, pulchrum, docilem, ſenſatum, prudentem.

Hali. In omnibus Librae partibus Sol eſt Rex, qui triſtis fuit, & etiam ſublatum eſt regnum ſuum, & interfectae legiones ſuae, & vadit fugiendo de vno loco in alium, qui magnum timorem habet corpus perdendi. Alii. In prima facie Librae facit natum facie pulchrum, ſimplicem, laborioſum, modeſtum, ſauciandum aliquando in capite. In ſecunda ſimiliter facie pulchra, ſed oculis interdum lippis, nam vitium aliquod illis inerit. In tertia honorabilem, obſeruandum, pulchrum in extremo verò nullius, vel cuiuſq; ſexus, caueat ne toxicum quippiam accipiat.

Hali. Sol in omnibus partibus Scorpii eſt homo elatus, magnae formoſitatis, completi corporis & lympidi, pulchrarum veſtium, inceſſus compoſiti, & qui valdè timetur. Maternus. Sol ſi in Scorpione fuerit inuentus, quicunque ſic eum habuerint, homines erunt formoſi, completi corporis, & ornati, magni nominis, & famae, & qui ornatis veſtibus delectentur. Erunt quoque tales, qui honorem, atq; exiſtimationem à Regibus conſequantur, haereditates plurimas acquirunt, & patrimonium augeant, vnde ab aliis timentur. Alii. In prima Scorpionis facie facit difformem, in capite, vel ſcapulis ſignatum, vel ſiniſtro pede, in brachio, pectore amplo, proferendis ſalibus lepidum, ſobrium, & diſcretum. In ſecunda, capite magno, multiloquum, ſignatum in genubus, vel tergo. In tertia, ſtatura puſillum, commotis oculis, comedonem, & ſcortatorem.

Hali. Sol in omnibus partibus Sagittarii eſt Rex potens, malefactor, malum facit hominibus, ſpoliat, & aufert ſine iure, interficit homines abſque ratione, deſtruit, & depopulatur loca celebria.

Alii.

Alii. Sol in prima parte Sagittarii facit prouectae ſtaturae, aulicum, ſtudioſum bonarum artium. In ſecunda facie, decenti aſpectu, pulchro, croceoque, ſuperciliis conſperſis, ſignatum in pectore. In tertia facie, procerum, pulchrum, lato & patenti corpore, ſignatum in pectore & pede.

Hali. In omnibus pvrtibus Capricorni eſt Rex magnae famae, magni nominis, & boni, & remouet malos homines, caſtigat, & punit malefacta, & prohibet ne potentes malum faciant debilibus, & plebi. Alii. Sole exiſtente in Capricorno, nati phyſiognomonia erit. Caput paruum, oculi compreſſi, & moderata loquela. Sed qui ſolum Capricornum habent, erunt iucundi, leues, & vilibus ſe aſſociabunt perſonis, ſuſpicioſi, laborioſi, variis litigiis deducti, & erunt cordati, deperibit puellas pauperculas, & ſimplices, quae eum in aegritudinem deducent, erit mediocriter diues, beneuolus, alacer, facetus, inſtabilis, in ſenecta augebit, & accumulabit diuitias, proſperabitur in nauigationiaus ad Orientem. Alii. In prima facie Capricorni. Pectore aliquando albo, tenerum, ſtatura competenti, ſed aliquantulum nigra, ſignatum notula in cubito, vel pectore, aſtutum. In ſecunda facie pulchrum, ſignatum brachio ſiniſtro, ſi natiuitas nocturna, malitioſum, naribus praelongis, ingenio acuto. In tertia. Corpore venuſto, facie citrina, ſignatum in brachio, vel genu, iracundum, amabilem, amatorem mulierum.

Hali. In omnibus partibus Aquarii eſt Rex famae, & nominis pauci, paucorum ſeruorum, facit res ſuas ipſe, & eſt potens ſupra gentem ſuam, & fortis mandati, & pluris ſe aeſtimat, quàm valeat, Alii. In prima facie Aquarii facit hominem facie formoſum, ſignatum pectore, vel ſiniſtro pede, benignum, affabilem, tractabilem apud homines. In ſecunda, oblongum, facie rubrum, ſignatum in tergo, vel cubito, tribulationibus variis obnoxium. In tertia, ſtatura breui, vultu roſeo, ſignatum ſub cubito, amatorem mulierum. Qui enim in poſtremo gradu natus fuerit, tunc non ſolum in proportione corporis, ſed in omnibus eius actibus caeteris faciet diſconuenientem.

Sol

Sol in omnibus partibus Piſcis, eſt dominus iocorum, iocularíae, riſus, pigritiae, ſtande in quiete, ſequendi voluntates ſuas, ſequendi, & adiungendi ſe rebus, quae ſibi malum videntur, & rebus, de quibus accidit male ſibi, ac timor, & eſt multorum morum, & malarum naturarum. Alii existente Sole in Piſcibus, ſignum habebit in cubito, vel in pede, fortuna illius erit in Meridiem. Alii. In prima facie piſcis facit corpore mollem, album, pectore albo, barbitio decenti, pulchra facie, clara voce, oculis patentibus, ac pulchris, carnoſum atque honeſtum. In ſecunda, ſtatura breui, aequali, nigra barba, parum hirſutum agilem, leuem. In tertia facie, & membris omnibus decorum, venuſtum, dat et vocis clangorem.

Luna per zodiacum ſigna, quos mores & formas largiatur.

CAPVT XXIIII.

HAli. Luna in omnibus partibus Arietis eſt Rex magnus, famae, et potentiae magnae, formoſus, et completus corpore, et aſpectus compoſiti et timetur. Maternus. Luna in Ariete inuenta, quicunque eam ſic habuerint. Reges erunt aut Principes, diuites, opulenti, magnae famae, ſummaeque potentiae, formoſi, venuſti, membriſque, ac toto corpore completi. fates, audaces, ab omnibus formidati, eruntque tales, qui ſuo ingenio multa conquirant honorum inſignia, etiam ex humili loco ad altum aſcendant conditionis gradum.

In omnibus partibus Tauri eſt Rex ampli regni, bene compoſitus negotia ſua aequalia, et bene compoſita ſunt, dilectus ab hominibus, et populo ſuo completus, et quadratus, et diligit quietes, et bilaritates. Maternus. Si Luna in Tauro inuenta fuerit, qui cum ſit eam habuerit, erunt venuſti aſpectus morumque compoſitorum, et qui negotia ſua modeſto quodam conſilio ad finem vſque producant, tranquilli, et quieti, alacbres, bonae complexionis, et

qui à populo maximè diligantur, nobiles ſimiliter & principes erũt, ampli nominis, multaeque famae.

In omnibus Geminorum partibus Luna eſt pauper, & miſer, membris debilis, ſua negotia mala, & malè compoſita ſunt, malarum veſtium, malarum qualitatum in ſuo corpore, & victu. Maternus. Luna in Geminis ſi fuerit inuenta, quicunque ſic eam habuerint, erunt foedi aſpectus, corpore vitiati, pauperes, miſeri, & infoelices, reſque ſuas, atque negotia, ſine vllo conſilio, vel moderatione tractantes, vnde ſibi dedecus pariant, & mala ſaepenumero detrimenta facultatum. Erunt hi quoque viles, abiecti, ruſticorum morum, foedi, ſordidèque veſtitus, anguſti victus, & in omnibus penitus deſpecti, ſed boni tamen ſenſus, acuti ingenii, & ad omnia ſatis, ſi voluerint, acta ſatis induſtrii.

Luna in omnibus partibus Cancri eſt Rex *magnae amplitudinis, alti gradus, ampli regni, dominus potentiae praecipiendi, ac prohibendi, boni aſpectus, honeſtus, pulcher, magnae ſtaturae, timetur, & habet dominium. Maternus. In Cancro Luna ſi fuerit inuenta, quicunque eam ſic habuerint, erunt pulchri aſpectus, venuſtae faciei, proceri corporis, & amabilis, & cum quadam beneuolentia metuendi, erunt Reges & principes, altique nominis, bonae famae, elati gradus, & amplae dignitatis, potentes, diuites, locupletes, & quibus multi libenter obediant.*

Luna in omnibus partibus Leonis eſt rex nobilis, coronatus, vilipendunt eum gentes, & populi ſibi praecipiunt, & prohibent in regno, & faciunt quod volunt ſine eo, & abſque mandato ſuo.

Luna in omnibgs partibus Virginis eſt triſtis, multarum cogitationum, & anxietatum, pannos habet fractos, & ſeruit hominibus, dicendo romantios & fabulas, & mala impedimenta ſibi conciliat. Maternus. Quicunq; ortum in Virgine habuerint erunt homines triſtes, ſolliciti, anxii, multarum cogitationum, variique diſcurſus, quaerentes quo pacto ſibi poſsint vitae alimenta componere. Erunt tamen boni intellectus, acuti ingenii, & multarum artium

tium exercitatione compoſiti, ſed ob malam fortunam teſtium ſemper laceratione deformes, atque cantibus, & fabulationibus ſuis multum deſeruientes, vt victum inde ſibi queritare poſsint.

Luna in omnibus partibus Capricorni eſt nobilis, altus, magnae laudis, nominis, & bonae famae, formoſus, compoſitae ſtaturae, bonarum veſtium & lympidus. Maternus. Luna in Capricorno ſi fuerit inuenta. Erunt formoſi, venuſti, decori, ac in omnibus ex toto corpore delectabili quadam proportione compoſiti, ornactis veſtibus, delectatoque apparatu gaudentes, eaq; de cauſa a multis dilecti, a pleriſque etiam venerati, nobiles erunt, diuites, & potentes, alti nominis, magnaeque exiſtimationis, & famae.

Luna in omnibus partibus Piſcis, eſt ſimilis ſeruo, & vili in habitu & veſtibus ſuis, diligit venari, gaudere, ludere, ludis nihil ſibi profuturis, ſtare quietus, & non cogitare de aliquo negotio ſuo. Maternus. Quicunque Lunam ſic habuerint, erunt humiles, abiecti, pauperes, deſpecti, veſtibus, & pannis obſiti, ac penitus ſeruis ſimiles, ocioſi, inertes, nullarum cogitationum, venatores, aucupes, & luſores, & qui huiuſmodi ſemper voluptatibus impliciti.

Saturnus per zodiaci ſigna, quam formam & mores largiatur.

CAPVT XXV.

EX *Hali. Saturnus in prima facie Tauri, eſt effoeminatus in ſuis factis, iacet cum iuuenibus, & paruis pueris, & etiam cum puellis. In aliis ambabus faciebus eſt ſenex, membris debilis, mutilus corpore, feſſus, damnatae fortitudinis, & voces emittit in dolo ſuper ſeipſum.*

Saturnus in toto Cancro eſt turpiſsimi vultus, & mirabilis creatura formae, & viſionem ſuam ita expaueſcent, & mirabuntur de figura eius quotquot eum videbunt, & audient loqui de eo. Maternus. Quod ſi in Cancro Saturnus poſitus fuerit, aut ſecum

Luna, aut etiam forti radiatione reſpexerit, filios denegabit, eruntque aliquo colorum foeditate deformes, nigri quoque, & fellis abundantia colorati, à nigro felle aſsidua contrahentes incommoda. In aegritudinibus ſanè diſperabitnr, ac poſt aegritudinem difficile conualeſcent, erunt tamen animo ſimplices, humani, miſericordes, alienas anguſtias ſubleuantes, aliena quoque patrimonia ſuſcipientes, atque ex his habentes vitae ſubſidia. Erunt alienorum filiorum patres, abſconſa vitia habentes, ac tali erunt praediti dignitate, vt etiam fratrum ſuorum domini eſſe videantur, erunt locupletes, pecunioſi.

Saturnus item in facie Scorpionis eſt mirabilis creatura foeda, multi mali, multarum rixarum, ſimilis videtur viro, qui a Raſi, & Auicenna deſcribitur, facies foeda, color cum quadam obſcuritate rubeus, cutis faciei ſicca, ac totius corporis iugoſa macies, cacies capillorum nigredinis leuitas, atque hic peſsimorum morum erit. Auicenna, de contraria corporis compoſitione, & diſsimili, & eſſe malo ingenio, intellectuq;, vt in noſtris phyſiognomon. De fatuo improbo.

Saturnus in omnibus faciebus Sagittarii eſt magnus, feſſus, incompoſitus, vel multis membris, ſpinae curuae, vel apertae, paupertatis, & miſeriae manifeſtae.

Iuppiter per zodiaci ſigna quos mores, & formas det.

CAPVT XXVI.

IVppiter in ſecunda facie Tauri, eſt obcoecatus, debilibus membris, ſtricti colli, curuae ſpinae, malae qualitatis, paupertatis apertae, & eſt vilis. In prima Aquarii eſt venator, de bonis & pulchris pannis vэſtitus, formoſus, compoſitus, lympidus & timetur. In tertia facie ſicut prima. Maternus. Si Iuppiter in Aquario fuerit inuentus, homines venatores erunt, formoſi tamen,

bene

bene compoſiti, & qui pulcherrimis, lautiſq; veſtimentis delectentur, ob eamque cauſam à pleriſq; metuantur, & diligantur. Erunt gulones, bibones, & qui poſthabita omnis rei familiaris cura nil aliud affectent, niſi Epicureorum more, ſine laboribus quiete, & rerum vbertate viuere.

Mars in zodiaci ſignis, quos mores & formas largiatur.

CAPVT XXIVI.

HAli. *Mars in tertia facie Tauri, eſt formae mirabiliter turpis, abhominabilis vultus, iocatores diligit, hilaritates, cantiones & vitia. Maternus. Si Mars in Tauro fuerit inuentus, erit homo turpiſſimi, foediſsimique aſpectus, iociſque, ioculationibus continue deditus, etiam edax, temerarius, obliguritor, hacque de cauſa infoelicitate plurima defaticabitur.*

Mars in facie tertia Geminorum, eſt vilis, pauper, defectiuus, pauperibus ſeruit, & habentibus membra debilia, & petentibus elemoſinam. Maternus. Si Mars *in Geminis fuerit inuentus, cum primum geniturae loca Saturnus pertranſierit, pauperes effecti, & fortaſſe corpore vitiati, nec neceſſaria vitae poterunt ſubſidia ſufficienti animo parare.*

In ſecunda facie Cancri Mars, eſt homo inhoneſti vultus, mirabilis figurae, mirantur homines, & rident eum. Maternus. Mars in Cancro ſi fuerit inuentus, quicunque ſic eum habuerint, erunt foediſsimi aſpectus, mirabilis formae, & quos primum omnes irrideant. Erunt equites, & qui baliſtarum, tormentorumque iaculationibus delectentur, equos nutrient, & beluas ad militiam pertinentes, erunt quoque milites, & militaribus negotiis impediti, vnde ſibi honorem quandoque, & caeterorum militum timorem acquirant.

En Attile effigies.

Fuit Athila inhumano lucidoque pallore, ac efferi oris monſtruoſo ductu, torua oculorum nictatione terribilis, ac tota forma ſaeuitiem ſpirans, vt terrifico nomine Dei flagellũ appellaretur, fuit ſui ſaeculi funeſta clades, vrbiumque portentoſus euaſtator vt ad humani generis excidium non alio lictore opus eſſet, ad immortalem potentiae, & ſaeuitiae gloriam ſuperuectus eſt, tamen ſanguine per nares erupto, coniugale totum foedauit, & ſuo ſanguine ſtrangulatur interiit.

Mars in ſecunda facie Leonis, apparet triſtis, anxius, & doloribus plenus, percutit caput, propria manu dilaceret barbam ſuam.

Ma-

Maternus. Quicunque Martem in Leonem habuerint, erunt homines potentes, audaces, fortes, & qui equeſtri praeapte iaculatione delectentur, facie triſtes erunt, ſolliciti, & multum cogitabundi, & qui ſaepius aliquo dolore perculſi, & caput plangant, & pectora pugnis obtundant, ac perplexi barbam manibus ſuis cogitationibus permulceant.

Fuit & Diomedes, ut Dares narrat, auſtero vultu, ſed corpore boneſto, quadrato, iracundus, bellax, audax, clamoſus, viuidus & impaciciens. Nepos.

Voce ferox, animo præceps, feruente cerebro,
Ardentique ira calidus, quadratus in artus,
Tytides plenis meretur tidea factis
Sic animo, ſic ore fero, ſic fulminat armis:

Hali. Mars in prima facie Virginis, eſt turpis aſpectus, moeſti vultus, diu ſeruant iram. In ſecunda & tertia facie eſt caecus, debilium membrorum, mali negotii, ſemper defectiuus, vilis & ſenex. Maternus. Quicunque Martem in Virgine habuerint, homines erunt turpiſsimi, foediſsimique aſpectus, grauiſsimae iracundiae, ſed eā intra pectus ſuū diutiſsime continentes, & qui audaci ſemper animo in res quaſcunq; ab aliis intentatas ferantur. Sed cū ad ſecundum geniturae trigonum Saturnus peruenerit, ad coecitatem fortaſſe, & membrorum laeſionem aliquam deuenient, erunt quoque pauperes, obſcuri, maliſque negotiis impediti, & qui vix ſibi neceſſaria vitae poſsint alimenta ſubminiſtrare.

Mars in prima & ſecunda facie Librae, emittet baliſtam, tenet arma, timetur, & eſt bonae exiſtimationis & boneſtus. In tertia facie iocationes, bilaritates diligit, cantiones, quietem, comedere, & bibere. Mars ſi fuerit inuentus in Libra, homines erunt boni aſpectus, pulchrae formae, deliciis dediti, & qui armis praecipue delectentur, atque equeſtri iaculatione laborent, ſed cum ad alterum geniturae trigonum Saturnus deuenerit, tunc iocoſis conuiuiis, laeuique ſodalitiis verſabuntur, tunc ioculationes, cantuſque exercebunt,

cebunt, tranquillo vitae genere foeliciſsimo perfruentes.

Mars in tertia facie Sagittarii erit effoeminatus & deriſor, aſsimilatur mulieribus in debilitate, pigritia, & loquela, veſtibus, & ſe comando. Maternus. Si Mars in Sagittario fuerit inuentus, homines erunt molles, effoeminati, ac in actibus ſuis plurimum pigri, & inertes, vocis quidem foemineae, debiles quoque; ac muliebri apparatu gaudentes. Sed cum Saturnus primum geniturae trigonum tranſierit, erunt audaces, fortes, magnanimi, & in magnis negotiis occupati, & qui viribus, & magnanimitate ſua facile ab omnibus timentur.

De forma & viribus Veneris in ſignis zodiaci.

CAPVT XXVIII.

HAli. *Venus in omnibus partibus Arietis eſt defectiua, triſtis, doloribus plena, anxia, pauper, defectiua eueniunt ei impedimenta, & occaſiones, grauamina, & cogitatus. Maternus. Venus ſi in Ariete fuerit inuenta, erunt homines triſtes, ſolitarii, anxii, vitiati corpore, & animo pauperes, & mendici, & quibus plurima noceant diuerſarum calamitatum impedimenta. Erunt hi quoque multae cogitationis, & varii diſcurſus.*

Si Venus in Geminis fuerit inuenta, ex Materno. *Erunt formoſo, delectabiliq; aſpectu, omnibus maxime grati, homines erunt boni, bonamque in omnes voluntatem habentes, & qui maximo quodam pietatis ardore omnibus hominibus & pauperibus, praecipue & afflictis ſubuenire conetur, erunt quoque ſapientes, aſtuti, ingenioſi, facundi.*

Hali. Venus in omnibus partibus Leonis eſt debilis membris, pauper, defectiua, malorum, & diuerſae formae, ac naturae. Maternus. Quicunque ſic eam habuerint, erunt pauperes, negletti, corpore vitiati, diuerſae, variaeque naturae, & qui diuerſa, vt plurimum

for-

fortuna conſtituti, crebris ſaepius laboribus fatigentur.

Venus in omnibus partibus Virginis, eſt doloribus plena, anxia, triſtis debilium membrorum, aſſotiatur pauperibus, egentibus, ac habentibus membra infirma. Maternus. Homines erunt ſemper triſtes, anxii, ſolliciti, luctuoſi, & qui corpore & animo vitiati, egenis, vt plurimum, et infirmis hominibus ſocientur.

Venus in omnibus partibus Capricorni, diligit iocationes, bibere, inebriari, canere, res formoſas, ſocietatem, et eſt bonae ſtaturae. Maternus. Si Venus in Capricorno fuerit inuenta, homines erunt honeſti, placidi, alacbres, ioculatorum, cantuum, ſodalitatumque amatores, bonae ſtaturae, pulcbri aſpectus, et qui conuiuiis potiſsimum delectentur, reſque formoſas, et ornatas ament.

De forma & moribus Mercurij per aliqua zodiaci ſigna.

CAPVT XXIX.

MErcurius in omnibus partibus Scorpionis eſt pulcher, compoſitus & bonae formae, timetur, & eſt pulchrarum veſtium, boni equitatus, ornatus & ſplendidus. Maternus. Mercurius ſi in Scorpione fuerit inuentus, homines erunt ſatis pulchri, ac venuſti, bene compoſiti, bonae apparentiae, & qui ornatis veſtibus delectentur, bene morati, honeſti, & liberales, & qui praecipue timeantur à multis, & aſsiduis gaudeant equitationibus.

Mercurius in omnibus partibus Piſcium, eſt pulcher, acutus, intelligens, ornatae formae, formoſarum veſtium, corpore completus, & membris, honeſtus, honoratus, & fortis. Maternus. Si Mercurius in Piſcibus fuerit inuentus, homines erunt pulcbri, acuti, intelligentes, legum, iudiciorumque aequiſsimi cultores, venuſti aſpectus, corpore, membriſque bene compoſiti, ornatis veſtimentis plurimum gaudentes, facundi, diſerti, in multis ſcientiis eruditi, hac

de

de cauſa ab omnibus honorati, à quibus multa conquirant ſubſidia facultatum.

Mercurius in Capricorno eſt pauper, diminutus, fatigatus, infirmus, debilis membris. Maternus. Venus ſi in Capricorno fuerit inuenta, pauperes erunt, ignobiles, omnibus facultatibus denudati, valetudinarii, membris vitiati, ac longis laboribus, vitaeque impedimentis continuè fatigati.

Finis Libri Quarti.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOLIT. COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE

LIBER QVINTVS.

PROOEMIVM.

IAM ad maculas deuentum eſt, quæ in varijs corporum partibus reperiuntur, vultu, pectore, manibus, pedibus, dentibus, vngulis & oculis. Opiniones Aſtrologorum recenſebimus, refutabimus, inde ad Phyſicas rationes accingemur. Veteres Aſtrologi has maculas ſecundas ſtellas vocabant, à ſuperioribus impreſſas, præmonſtrantes, qua ratione, prudentiaque reprimi queant, nulla tamen iniuncta noſtris moribus neceſſitate, ſed lubentia potius quadam & procliuitate ex ſanguine & ſpiritibus phyſicis. Eximiæ dicunt eſſe gloriæ, potentiæ, & fælicitatis ſigna. Suetonius de Auguſto memorat, fuiſſe corpore maculoſo, diſperſis per pectus, atque aluum genitiuis notis in modum & ordinem, ac numerum ſtellarum cœleſtis vrſæ. Seleuci anulus fuit, in quo anchora effecta viſebatur, cuius imago in fœmore poſteris familiæ, natiua apparuit, ſicut Thebis habere lanceam, genitiuis notis Satorum nomini, & familiæ datum erat. Inter quos fertur brachio Dacorum notam originis quarto quoque partu regenerari. Et Barletius in vita Scandebergi in dextro brachio enſis formam impreſſam eſſe, vt manu facta videretur, pulchrum, clarumque bellici decoris ſignum. O inſignem naturæ liberalitatem, vel naſcentibus nobis ſubiicit documenta,

& in corpore ipſo figit inſignia, quæ poſt modum ſint ſequenda. Sed oportet, quæ ſyderum conſtellationibus aſsimilantur, macularum numerum ſtellis reſpondere, quæ cum euidentia, pulchra, & abſoluta fuerint, magnam non interruptam cum fælici exitu gloriam ſignificabunt, ſed ſi exigua ſint veſtigia, eò minorem, ſi non pulchra, quandam fortunæ inæqualitatem, aduerſaque multa, & non ſuccesſibus parem ſignificabunt, ac ſecundum corporis partes euidentiores habent effectus. In pectore primo, ſecundo in ventre, vt Auguſto, dein dorſo, vt in Scanderbergo, quarto in brachio, in manibus, & in pedibus. Conſiderandum præterea ſi in dextra, vel ſiniſtra hominis parte, in dextro enim fœlicitatem, in ſiniſtro infælicitatem. Solinus de caninis dentibus loquens ait, ſi Gemini procedunt à dextra parte, fortunæ blandimenta promittant, quibus ab læua, verſa vice.

De maculis Aſtrologorum & Phyloſophorum ſententiæ.

CAPVT PRIMVM.

APparent ſaepiſsime in humano corpore quamplurimae maculae omnium generum quantitatis & formae, & coloris, quippè maximae, minimae & mediocres, minimas neuos vocat, ſed maiores medici ex humorum peruerſitate prouenire, videlicet ex phlegmate albas, ex atra bile nigras. Nos primum Aſtrologorum placita recenſebimus. Inquiunt enim, ex aſcendentium ſignorum qualitatibus, & ex planetis in eis dominantibus, ac ea loca ſignantibus, quibus dominantur. Humanum corpus in duodenas diuidunt partes, ſecundum ſignorum numerum, & ſic ſingula ſigna ſingulas partes retinent. Caput in ſigno Arietis eſt, ceruix in Tauro, humeri in Geminis.

Cor

Cor in Cancro, pectus & ſtomachus in Leone, venter in Virgine, renes & vertebrae in Libra, natura in Scorpione, foemora in Sagittario, genicula in Capricorno, tibiae in Aquario, pedes in Piſcibus, & ſic per haec ſigna vniuerſa humana membra diuiduntur, & ſic de moribus, & de futuris euentibus certiori fide nos admonebunt. nam vbi planetae in his ſignis in natalitio reperiuntur, haec loca ſignant, maculis, neuis, vel cicatricibus & planetarum coloribus. Ex his duodecim ſignis Sol & Luna ſingula ſigna ſortiti ſunt, caeteri verò quinque planetae bina, in quibus imperium & domicilium conſtituta habent. Sol in Leone ſuum habet domicilium, & poteſtatem. Luna in Cancro, Saturnus in Capricorno & Aquario ſui imperii maieſtatem exercet, Iuppiter in Sagittario & Piſcibus, Mars in Ariete & Scorpione, Venus in Tauro & Libra, Mercurius in Virgine & Geminis. Denique Martem rubra ſignare macula. Saturnum nigra, Solem crocea, Venerem roſea, Iouem & Lunam alba. Mercurium varia dat etiam. Luna corpus candidum, multarum variatum macularum. Sed res ſe aliter habet, nam maculae non ex planetis, vel ex ſignis, ſed ex humoribus proueniunt, quippe non Saturnus, ſed ara bilis atras profert maculas, & bilis croceas, ſanguis roſeas, & pituita albas, & ex humorũ mixturis variae exoriuntur, non ex Mercurio. Ex calefacto ſanguine ruffae vel flammeae, non ex Marte, & ex variis bilis generibus variae naſcuntur, ex porracea virides, & ex flaua flaueſcentes, quae in mulierum corporibus facilius percipiuntur, cum cãdidius, ac delicacius corpus habeant. Et hi humores ea praecipuè inficiunt loca, vbi reſidere ſolent, albae plerumque in facie, vbi ex cerebro deueniant, nigrae in pectore, vbi lien, ſanguineae in aluo, vbi iecur, & croceae per totum corpus, vt arquati, & in coſtis, vbi veſica reſidet fellea. Sunt & einſmodi maculae in caeteris animalibus, etiam perpetua bonitatis & vitiorum teſtimonia.

Medicorum opiniones de prægnantium maculis.

CAPVT II.

EA ſiquidem eſt imaginariae facultatis vis, & poteſtas, vt vbi mulier fixius quid intueatur in conceptu, vel praegnans aliquid impenſius exoptet, in tenello infanti corpore varias rerum formas, quaſi ſigilla, imprimit, veluti neuos, lituras, verrucaſque, quae non facile elui poſsint, ac emaculari. Plerunque ex leporum obtutu infantes edunt cum bifido ſuperiori labello. Simile quoddam in reliquis animantibus elaborare ſolent naturae artifices, obiectis ſub ipſo conceptus momento variarum rerum coloribus. Quo ſtratagemmate vſus eſt Iacob, paſsim ſtratis, obiectiſque virgulis, quibus cortices ademerat, maximam gregis partem, cum ſ[illegible]inirent, maculoſo tegmine, ac verſicolore vellere praeſtitit, ſic picturatas alites, ſic canes, ſcutulatos equos, ac ſignatos perfecimus. Plinius. Compraehenſae, hauſtaeque ſub ipſo conceptu imegines, tum ſubito oborta cuiuſque rei cogitatio effingere ſimilitudinem, formaſque miſcere credatur, ideoque plures in homine, quàm in caeteris animalibus, differentiae, quoniam velocitas cogitationum, animique celeritas, & ingenii varietas multiformes notas imprimit, cum caeteris animantibus immobiles ſint animi, & ſimiles omnibus, ſinguliſque in ſuo cuique genere. Sic etiam videmus Syluestris ſuis carnem cum ſuis pilis in facie puerorum, rubras vini maculas, ac mori arboris fructus, & eiuſmodi ſexcenta alia, ſed haec non ex imaginatione mulierum fixa, aut eius ſpiritibus omni conatu in cogitationibus conuerſis. Sed id alia de cauſa euenire putandum eſt, quippe ex redundantibus in corpore humoribus animalibus illis ſimilibus, ſic porcinam ſimilitudinem in vultu referunt, & corpore: & Phyſiognomones ex eorum animalium vultus ſimilitudine mores praeſagiant. Cum enim leporini humores, aut ſuilli, in corpore redundant (diximus enim

in humana Phyſiogn. ex Ariſtotele, quod in homine ſunt omnium animalium mores, ſic etiam & humores, per mores & ſimilitudines illas faciunt) naturae impulſu, omni conamine facto, ſi praeualida ſit, & robuſta, vt proximius poterit, & citius expellere, vultu, pectore, manibus, aliisq; partibus eiicit. Et nos ex eiuſmodi notis non parum lucis nacti ſumus in cognoſcendis hominum moribus, quippè qui in vini notas in corpore habent, ebrii, vinoſiq; ſunt, qui apri ſylueſtres, & efferati, qui leporis, timidi, & ſic de caeteris. Et quemadmodum de moribus multa coniiciuntur, ſic etiã de futuris, vt ſuo loco dicemus. Nos ſaepius experti ſumus, mulieres filios cum bifido labro, genuiſſe, quae nunquam leporem viderunt, & quae filias vinoſa facie, quae vinum oderint: nec biberint, nec vnquam concupierint. Sed cognouimus certiſſime mores illis animalibus ſimiles retinuiſſe.

Cur ſiniſtræ partes dextris infæliciores.

CAPVT III.

IN Aſtrologorum ſcholis ſancitum eſt, Orientales partes foelices & fortunatas eſſe, ac dextris dominari: ſecus autem Occidentales partes foelices & fortunatas eſſe, ac dextris dominati: ſecus autem Occidentales, nam infoelices, ac infortunatas, ac ſiniſtris praeeſſe. Ptolemaeus ait Solem dextrae corporis parti dominari, Lunam ſiniſtrae. Alii dicunt Solem in viris dextrae parti praeeſſe, in mulieribus ſiniſtrae, Lunam verò foeminis dextrae, viris ſiniſtrae. Meſſahala. Quando Mars erit ſignificator nati, & fuerit Orientalis, ſignabit natum in dextro pede, ſi fuerit Occidentalis in ſiniſtro, & hoc nunquam fallere, quod & alii idem affirmant. Melampus de neuis ſcribens ait. Mas, vel foemina, quae à dextra corporis parte ſigna continet, foelices erunt, vnde & probi, & diuites, ſecus autem euenit laeua: nam calamitatibus

tatibus omnibus obnoxii, & pauperes omnino reddentur. Sed hi falluntur, quod id ſtellis, non phyſicis rationibus aſcribant. Dicunt enim Medici dextram hominis partem calidiorem eſſe, ob id robuſtiorem, vehementioremque eſſe: argumento mares in dextra vteri parte concipi, foeminas in ſiniſtro, & dextras partes ſiniſtris praepollere, vt ſuperiores inferioribus, vt ex Hippocrate habetur. Et Galenus ſi dextra praegrandis mammilla graueſcit, abortit mulier, ſiniſtrum teſticulum in maribus, & ſiniſtram matricis partem frigidiorem eſſe, & ſanguinem impurum, excrementoſum, humidum, & ſetoſum recipere, & ſi ſanguis purus, calidior, dextrae partes ſiniſtris calidiores. Supera pars inferiori calidior eſt, quia calor ſurſum euehitur, vt ex Ariſtotele in Problematibus habetur. Ex his habetur, quod dextra pars robuſtior eſt, & ſua robuſtitate facile ſuperfluitates expellit, ſiniſtra verò minus: vnde quando vtraque pars excrementoſos & corruptos humores foras expellit, maxima in corpore & copioſa ineſt materia, ob id ſemper animi moeſtitias, infirmitates, & noxia gignunt, & infoelicia praeſagiunt. Sed animaduertendum in iis id verum eſſe, qui dextras partes communiter calidiores habent: nam ſunt ſcaeuae, qui ſiniſtras calidiores habent, & in his aliter ſe habebit iudicium. Sed ſunt etiam ambidexteri qui vtraque manu aequaliter vtantur, & de his etiam aliter ſentiendum.

Quid ſignificet neuus in fronte.

CAPVT IIII.

HAli libro De aſtrorum iudiciis, docet ex ſignis facie apparentibus quomodo abſcondita in corporis partibus reperiantur, inquit enim. Si videris in homine notam, vel neuum in fronte, aliam notam habet in pendili, cuius rationem naturalem in Phyſiogn. attulimus. Melampus verò Graecus de neuis ſcripſit, & quae bona vel mala praeſagierint exponit

ponit Aſtrologorum opiniones hoc modo ſecutus. Neuus in fronte maris, dicit plurima bona poſſeſſurum, at in foeminae fronte poſitus, regnaturam, vel magnae poteſtatis futuram denotat. Sed quia haec ſigna bona portendunt, ideo in dextra corporis parte eſſe oportet, nam in laeua contrarium denotarent. Rationes ipſe ex Aſtrologicis quaeſiuit, vt ſupra diximus, qui neuum in fronte habuerit, aliũ in pectore habebit, non in pendili, vt dixit Hali. Sed pectori praeeſt Cancer, cui Luna dominatur. Erit igitur locuples, bonae famae, alti gradus, & amplae dignitatis. Haec Maternus, à quo Melampus. Sed naturalis ratio ita ſe habet. Frigidae maculae ad ima tendunt: nam frigidi eſt ad ima deſcendere, ad nates, coxas, & ſuras, at quae ex calido eueniunt, in pectore, ac ſuperiori corporis parte. Qui verò calidi cordis ac pectoris ſunt, magnanimi ſunt, fortes, viriles, nobiles, & optime morati, vnde non ab re erit, ſi eiuſmodi homines, elati gradus, locupletes, & quamplurima bona in vita poſſidebunt.

De neuis in aure, & fœmoribus, & quid portendant.

CAPVT V.

IDem quoque Melampus ait. Si neuus in aure maris apparebit, diues, ac celeberrimus fiet, eadem & foemina, quod neuo in foemore ſignata eadẽ ſortietur. Idem quoque Melampus dum de foemore ageret, ait. Tale ſignum in foemore in vtroque ſexu, diuitiarum exuberantiam denotabit, ipſeq; rationes ab Aſtrologis deducere videtur: nam foemora Sagittarium poſſident, cui Iuppiter dominatur: & exiſtens Iuppiter in Sagittario in ſua domo, facit glorioſos, potentcs, nobiles, locupletes, copioſos, doctos, hilares, & humiles, & qui aliena patrimonia poſſideant. At ſi in ſiniſtra parte erit, ſcilicet ſi infortunatus, vel Occidentalis, vel à Saturno, & Marte *ſauciatus eo loco conſtitutus, odioſos, turbatos,*

tos, laborioſos, & quaecunque complere voluerit, proſperum non habebit effectum. Praeterea Aſtrologi quibuſcunque corporis partibus planetas praeeſſe volunt. Ptolemaeus Saturnus poſsidere auditum dextrum, ſplenem, veſicam, & phlegma, Iouem tactum, pulmonem, coſtas, carthilagines, & ſperma, Martem ſiniſtrum auditum, renes, & teſticulos, Venerem odoratum, epar, carnem, Mercurius locutionem, deliberationem, memoriam, linguam, fel, & nares, Lunam, guſtum, deglutiuam, ſtomachum, ventrem, mulierum pudenda, & omnia ſiniſtrae partis membra. Vnde quia auris dextra à Saturno poſsidetur, promittere libere poteſt ſibi haereditatem, & diuitias ex nigro ſigno in aure dextra.

De neuo in ſupercilio, & in pectine, & extra ſupercilia.

CAPVT VI.

ET *Hali Abenragel ait. Si homini videris notam inter ſupercilium & palpebras, alteram notam habebit in vultu inferiori, & alteram inter vmbilicum & pendile, & hoc vaticinium ex aſtrologicis rationibus deſumpſit: nam pectini praeeſt Scorpio, cui Mars dominatur, & Mars in Scorpione, vt ex Materno habetur, facit viros mulieribus deditos, vt omni poſthabita pudoris honeſtate, & illis quandoque vim inferre conetur, & cum eis ſaepius irati lites exerceant, demonſtrat enim mulieroſum hominem, & quibus vim inferre conetur, etiam vſq; ad neuum, vnde multas docturus vxores, & cum multis mulieribus tractabit, ſatis infoeliciter. Dares Phrygius narrat Helenam notam inter duo ſupercilia habuiſſe. Cornelius Nepos ita vertit.*

Sola ſupercilijs labes interflua raris
Audaci macula tenues diſcriminat artus.

Hinc antiquitus orta opinio exiſtimatur, q̃ neuũ inter ſupercilia habuerit, male fuiſſe marito fida. Et vt ex Hali ſuperius vidimus

mus, ſi extra ſupercilium fuerit, aut ſupra illa, aut infra, & palpebras, non in pectine, ſed infra pecten & vmbilicum. Macula, quia rubra Martis erit, ideſt ſanguinis, & ſanguinis notae, optimae, moderateque.

Quid neui in naſo recti & obliqui, & abditis; & quid demonſtrent.

CAPVT VII.

SI rutilus neuus in maris naſo viſitur, eum talem etiam in abditis habeat. In naſo verò foeminae, ſiue in oculo conſpectus, quod & ipſa illum in ſecretiori corporis parte contineat. Si marem vel foeminam in manibus neuum habentes videris, ille mares, foemina ab eo diuerſum ſexum progenerabit. Hali. Si aſpexeris hominem, & inuenies in eo notam in nare, dic quod habet alium in virga virili, & alium in coſtis à parte ſiniſtra, & aliũ in loco, vbi ſunt capilli in pedili. Naturalis ratio eadem eſt, quam ſupra diximus, nam qui in luxuriae membris aliquò ſignò notatus, & praeſertim ignei coloris, haud dubio procul luxurioſiſſimus erit. Sequitur Melampus. Si tale ſignum in maris naſo ex obliquo conſtiterit, per vrbes huic inde vagari demonſtrat. In foemina ibidem poſitus, eam diuerſa à pedibus paſſuram iudicium eſt, quoniam & in abditis naeuum habet. Cauſam ab Aſtrologis deducit, per neuum in naſo obliquum intelligit, quando erit in ſiniſtra parte, vel ad ſiniſtram partem vergens, vnde Martem infortunatum indicat, & ob id infoelicitates portendit, mobiles homines peregrinos & quamplurima in itineribus paſſuros dicit, vt diximus in capite de Marte. Sed in foeminis peius erit: nam pedibus minatur, ſcilicet mala in pedibus, compodes, dolores, & eiuſmodi ſimilia, ſed naturalis ratio eſt, quod complexio ſupra modum calida, quam Martiam diximus, homines mobiles, praecipitoſos, inſtabiles,

furioſos, & peregrinos facit, & in continuis motionibus, & itineribus ſunt, non niſi mala in pedibus patientur, & in ſiniſtra hominis parte, deprauationis naturae ſigna diximus.

Neui in labijs quid portendant.

CAPVT VIII.

IN *labiis tam maris, quàm foeminae conſpectus neuus, gulones, voraceſque notat, ex Melampo. Diximus in Phyſiognomonicis, vt qui neuum in labiis haberent, alterum in teſticulis habituros, & mulier in labiis vuluae, quibus Scorpio praeſt, cui Mars dominatur, & diximus millies Martem gulones & edaces facere, qui cum calidiſsimos procreet, multum cibum appetant, & concoquant, & hoc ſignum Melampus ab ab Aſtrologis accepit. Edaces calidi ſunt, & caliditas ſuperfluos humores eiicit per ea membra, quae exercet, videlicet per labia, gulam, & aluum. Et diximus qui in labiis ſignati ſunt, & in teſticulis, & vuluae labiis ſigna eadem habere. Sed quia labia ſunt quoque loquelae inſtrumenta, quoſcunque nobis viros videre licuit, tali nota praeſignatos, videlicet nigra ex melancholico humore in labiis & lingua, omnes loquaces, oratores, facundos, concionatores, hiſtriones, agirtas, & qui loquelis dant operam, eaque in re diſertiſsimi fiunt.*

Ma-

Maculæ in dentibus quid ſignificent.

CAPVT IX.

IVppiter geniturae dominus dat maculas in dentibus, & qui Iouem in aſcendente habuerit, vel eius geniturae dominus fuerit, erit diues, praepotens, officioſus, & eiuſmodi talia, vt multoties in hoc libro ex Materno replicauimus. Cardanus maculas in dentibus albas & nigras euenit dixit, quae cum dentibus naſcuntur, & abolentur duodecim annorum ſpatio albae & pituitae redundantia, nigrae, ex melancholiae.

Aſpice ſemiuiri figuram, in qua vtriuſque ſexus neuos valeas iudicare, lineis à facie ad corporis partes reſpondentibus.

99

De ijs qui in mento & liene neuum habuerint.

CAPVT X.

SI neuum in mento mas habuerit, diues auri, argentiue efficietur, idem & de foemina putandum, eo quod ad lienis partem alterum continebit. Et paulo inferius Melampus. Si vterque in ea corporis parte, qua lien neuo affectus fuerit, valetudinarii vitam peraget. Et paulo poſt, Si vterque ſub aluo ſignabitur, eoſdem valetudinarios fore contendas. Is ex Aſtrologis rationem petiit: nam lieni praeeſt Saturnus, melancholiae dominus, & melancholia in ſplene reſidet. Saturnus infirmitates longas, vel chronicas largitur, & ob id ſemper valetudinarii. Sed naturalis cauſa eſt, quod quibus ſplen tumet, vel ſignatum nigra erit nota, ii melancholia ſemper abundabunt, & atrabiliarii morbi longaeui ſunt, & nunquam deſinentes, ob id valetudinarii. Ob eandem etiam rationem paulo inferius ſubdit. Qui in ſplene ſignati, valetudinarii. Sed prius, vbi dixerat. Qui in mento neuum habent, diuites erit, auri, & argenti: quod in liene alterum habeant, ne videantur haec dicta ſimul aduerſari. Sciendum, quod qui in mento neuum habent, alterum non propè lien, ſed ſub pectore, paulo liene ſuperius, circa cor, vbi leo reſidet, cui Sol praeeſt, qui auri diuitias pollicetur, & prope hunc locum pectus eſt, cui cancer praeſidet, cuius domina Luna, ob id argenti diuitias praebere dixit: nam ex Aſtrologis habetur, Sol aurum, Luna argentum pollicetur, nam inſignia coeli luminaria, inſignibus terrae metallis praeſident, ſi Ptolemaeo credimus. Lieni Saturnus praeſidet, qui etiam diuitias ex haereditate pollicetur.

Neuus in maxilla inferiori, & hipogaſtrio quid ſignificet.

CAPVT XI.

INquit Melampus. *Si mas neuum in gula obtinuerit, diues euadet: & foemina ſi illo in inferiori maxilla praedita fuerit, diues efficietur: eo quod illum, qua venter deſinit, habet, ſcilicet in hipogaſtrio. Vbi animaduerſione dignum neuum in maxilla inferiori, vel gula, non in eodem eſſe loco, nam gula intelligitur, vbi nodus prominet, & illa pars, vt diximus, reſpondet coſtis. Et Hali dicit. Cui videris neuum in gula, habebit alterum in coſtis partis dextrae. Sed ſub maxilla, vel gula intelligitur pars in mento ſuppoſita, & qui talem habuerit, diuites, tam mulier, quàm homo futuri, & in superna gulae parte, in hypogaſtrio, vt rectè monet Melampus. In ventre enim paulo infra pectus Leo dominatur, cui Sol praeeminet, diuitiarum dator. Hoc autem dicimus, quod tali loco ſignati, magnanimi ſunt, liberales valde, & optimatum amici, & iis diuitiae, vt ſaepius hoc opere meminimus, et nummi nunquam deerunt.*

Neuus in collo, & ventre quid portendat.

CAPVT XI.

SI in collo mas neuum poſſidebit, ditiſſimum indicat, *& foeminam etiam eandem fortunam conſecuturam. Collo praeſidet Taurus cui dominatur Venus, & cui Taurus aſcendit, & ſi ſua bona in iuuentute prima amiſerit, poſtea cum laetitia ea denuo cumulabit, & augebit, & habebit bonae foelicitatis ornatum, ex Materno. Sed ego non diuites, ſed voraces dicerem: nam quibus locis neui foras expelluntur, in his potiſſimum robuſtitas & caliditas naturae augurarer, & qui calidam & robuſtam habent gulam, ſemper eſurientes & edaces ſunt.*

ſunt. Praeterea, vt in ſupeoiori ſigno iam diximus, qui in gula, vel collo neuum habent, & alium in aluo, vel ventre habebunt, & qui in ventre habuerint, demonſtrant ibi robuſtitatem & naturae caliditatem in concoquendo, & qui recte concoquunt, voraces ſunt, & gulones: Ob id Melampus, In ventre, ait, tam maris, quàm foeminae neuus conſtitutus, voracem vtrumque, & gulonem deſignat: Et nos vniuerſo hoc volumiue vidimus: quando Natura inſtrumenta corporis ſignat, ea ſigna ad ſuam operationem exercendam, & hominis qualitates deſignandum appoſuiſſe.

Quid portendat neuus in humeris, & alis.

CAPVT XII.

ASTrologi humeros Geminis dant, et iis Mercurium, qui ſagaces, pronos iurgiis et litibus implicitos facit, at ſi in ſiniſtra parte peior erit. Dicunt enim à Saturno trigono radiati, dãna, detrimẽta, et calamitates ſignificare: Sub alis, ideſt, circa pectus, vbi cancer, Lunae domus, quae pulchritudinem aſpectus, et diuitias praebet, et famam cum beneuolentia. Et naturaliter pectus bene diſpoſitum, mores, fortitudinem, et virtutem praebet, et eiuſmodi hominibus diuitiae non deſunt, nec locupletes vxores.

Maculæ in vnguibus quid præiudicent.

CAPVT XIII.

ET ſi in aliquibus videatur neuos in vnguibus obſeruare nimis vitioſum, aut ſuperſtitioſum, nobis tamen aliter videtur, nil enim fruſtra agitur in naturae officina, et praeſertim in maximo naturae miraculo homine, praeſertim cum videantur aliquae albae, croceae, caeruleae, variarumque formarum, rotundae, angulares, lineares, et in variis vnguibus,

bus, tantoque tempore durant, quanto vngues creſcunt, et reciduntur, ſed videamus de iis, quae Aſtrologi dicant. Ipſi digitos Planetis aſcribunt, & colores. Videlicet Veneri pollicem, indicem Ioui, Saturno medium, anularem Soli, Mercurio minimum. Alii maioris digiti pars, quae extra tumet, Marti *& quae indicem reſpicit, Lunae. Colorem Saturno nigrum aſcribunt, Lunae album,* Martirubeum*, Soli croceum, Ioui & Veneri roſeum. Sed haec futilia, & anilia ſunt. Colores enim non à planetis, ſed ab humoribus corporis pendent, vt ſaepius decantauimus, melancholiae nigrum, phlegmati album, ſanguini roſeum, flauae bili croceum, incenſae album. Aſtrologi dicunt. Si macula in digiti vnguae Martis accidet, peregrinationem oſtendit. Si miles, cum gloria & vtilitate. Si nigra erit, noxia demonſtrat, lites, rixas. Si Veneris alba, munera, & victorias ex ludo, at ſi nigra, luctus, faſtidia. Si index albas oſtendit maculas, lucra, vtilitates, nummos, inopinatas vtilitates, at ſi nigras, bonorum amiſsionem, infoelicem fortunam, & ſimilia. Pars altera medii digiti, quae haeret indici, Saturnus datur, altera Lunae. Si in Saturni parte macula erit alba, haereditates poſsidebit, donationes, aedificia, ſi nigra, iuſtitias, & melancholicas paſsiones & erumnas. Si in alia parte erit macula alba, vtilitatem, honorem, negotia aliena, itinera. Si nigra, quae diximus in Luna demonſtrabit. Si in vngue anularis punctus albus conſpicietur, rotundus & clarus, dignitates demonſtrat, bonorum augmentum, honorum, & boni nominis, & ſi minor punctus, minores dignitates, ſed ſi niger erumnas, ex indice honores, & ſimilia.*

Si in minimo punctus albus, oſtendet merces, ſcribas, ſenatus, ſi niger, afflictiones, & eiuſmodi res. At ſi lineae albae erunt, demonſtrant vitae mutationes, ſecundum planetarum ſignificationes. Si autem virides, manifeſtas, ſi obſcurae, obſcuras, ſi magnae magnas, & ſi paruae paruas. In dextra magnis parte ex induſtria, in ſiniſtra ex fottuna.

Y Quan-

Quando exierit macula ab vngue, incipit effectus, quando autem in medio, erit in augmento, & ſic de fine. Sed haec ridicula ſunt, & quae ex aſtris iſti euenire contendunt, phyſica ratione oriuntur. Sunt enim excrementa cordis: eſt enim cor validiſsimum viſcus: quod à ſe noxia omnia propellit, ſed minus nobilia membra cum conatu, & minus viſibiles: quae in vnguibus eueniunt, maxime viſibiles, quia tranſpvrentes, vnde in his, & oculis facilius obſeruantur. Vnde quando ex aliquo intenſo, & vehementiſſimo timore, labore, maeſtitia cor, nobiliſsimum membrum obſidetur, ſua pellit robuſtitate. Si atrabiliaris humor, nigras maculas eiicit, & caetera, ſed praecipue in anulari, ibi enim ex corde venae ſunt, ex hoc Medicorum iuſſu aurei anuli in eo geſtantur digito, vt cor laetificetur, vnde prius aduerſa, poſtea maculae oſtenduntur, ſed ob obſeruantium imperitiam non animaduertuntur: nam maculas videndo, ſuarum erumnarum meminerint praeſentium, & futurarum. Sed ego ex paterna haereditate cum aduerſa aliqua, & maxime melancholica paterer, vnde exilia, & perſecutiones ſufferrem, nigerrimae maculae in vnguibus per totum ſeptennium apparuerunt, ob ſollicitudines, labores, honoris timorem, & exilia, quae ſubſtinebam, quae iura cum moleſtiis euanuerunt, & hoc verum obſeruaui. Albae nimirum ex phlegmate, cum corpus ea redundat, et maximè in vnguibus emergunt, cum corporis partes caeterae non ita conſpicuae, cum phlegmaticis conſiderationibus ſtimulamur.

Maculæ in oculis quid.

CAPVT XIIII.

M*Aculae in oculis duplices ſunt, aut in albo, & tunc eueniet, quando melancholicus humor multum abundat, vt v.detur aliquando in moribundis, vel quando eiuſmodi oculi maculoſi ſunt nigris maculis, & habitu ſunt melancholico, vnde animi paſsiones ſubſequi certum eſt.*

Vel

Vel ſunt maculae in oculis, vt grana milii, vel quadrangulae diuerſorum colorum, ignitae, rubrae, ceruleae, iridis coloris, quae veneficos, & efferatos homines indicant, vnde horribiles euentus, & peſſimas mortes pronunciant, vt diximus in Phyſiognomonia.

De neuis in manibus, pedibus, & virga quid portendant.

CAPVT XV.

NEuus in manibus vtriuſque foecundos in ſobole procreanda monet viros & foeminas. Ex Melampo. Idemque. Neuus in pedibus vtriuſque conſpectus liberorum plurimae in ipſis foecunditatis ſignum eſt. Sed quemadmodum diximus in Phyſiognomonicis brachia, & crura eandem ſubeunt rationem, ſic manus & pedes, & qui in manibus ſignatus erit, idem & ſcroto, ſed qui in ſcroto ſignati, luxurioſi et foecundi ſunt. Mars etiam in aſcendente dat ſignum in pede dextro, occidente in ſiniſtro. Et Hali dixit. Si videris notam in manibus, aliam videbis in ſcroto, & pendilibus.

Neuus in lumbis quid portendat.

CAPVT XVI.

SI tam maris, quàm foeminae neuus in lumbis adhaerebit, vterque inopia, & generis infoelicitate praemetur. Ipſe ab Aſtrologis cauſam petit, lumbis enim Libra praeeſt, vti Venus dominatur. Sed ſi in ſiniſtra parte ſignatus erit, Venerem demonſtrabit infoelicem, et qui eam contraria habebunt non mediocria patientur detrimenta, et aduerſitates, idque ex rebus Venereis. Poſſumus & aſtrologicam cauſam adducere ex Materno. Ait enim. Iuppiter in Libra, dat quoddam ſignum in corpore. Idemque de Ioue loquens in Libra.

Neui in pectore quid notent.

CAPVT XVII.

MElampus ait, cum neuum in pectore vterque geſtat, paupertatis obnoxios fore iudicabis. Hali Abenragel ait. Si aliquis notam habuerit in ſuperciliis, aliam notam habebit in pectore. Legimus item apud Meſſabalac, quod Saturnus in Leone ſignat in quadam corporis parte, quod non alibi, quàm in pectore eſſe poteſt, cui praeeſt Leo, & Saturnus dat paupertates, & erumnas, damna, & ſimilia.

Si neuus ſupra cor apparuerit, quid ſperandum.

CAPVT XVIII.

SI neuus in parte ſiniſtra, facinoroſum notat, cordi Leonem praeeſſe iudicandum, quod uidelicet viri ſint ignei, & praeferuidi cordis: Naturalis cauſa eſſe poteſt, quia quandocor ſignatum eſt, igneae, & praeferuidae irae ſunt viri, ideo praecipites, ſine conſilio irruentes, ob id ſaucii, exules, ac carceribus detenti, vitam finiunt, derelicti, & ab omnibus odio habiti.

De ijs, qui habent neuum in ventre, quid præſagiendum.

CAPVT XIX.

IN ventre tam maris, quàm foeminae neuus conſiſtens, voracem vtrumque, gulonemque deſignat. Aſtrologi imo ventri & pectini dicunt Scorpionem praeeſſe, vti Mars dominatur, qui calidiſsimus eſt, & qui ventrem calidum habent, voraces ſunt, & gulones.

De

De neuo in genibus.

CAPVT XX.

MElampus. Si mas in genubus neuum obtinebit, coniugem diuitem obtinebit. In foeminae dextro genu ſignum huiuſmodi probitatis, in laeuo verò liberorum faecunditatis inditium interpretaberis. Genua Capricornus obtinet, cui dominatur Saturnus. Vel ſi in dextra parte ſignati ſunt, denotat foelicem Saturnum in Leone, & ibi perueniens à tempeſtatibus liberatus, ad ſerenitates & laetitias & diuitias deueniet. Sed audiendi non ſunt. Ratio naturalis eſt, quod virtus expulſiua debilis, & humores peſſimi ſunt et melancholici, et ex ſe ipſis cadunt in partes inferiores, vnde materiei paucitas demonſtratur, et quod corpus huiuſmodi humoribus vacet, et qui ita puguati ſunt, probi ſunt.

De neuis qui in talis; quid?

CAPVT XXI.

NEuum ſi mas in pedis talo geſtitat, vxori veſtiū vſum, foemina verò viri poteſtatam intercipiet. Iuppiter Piſcibus dominatur, qui pedibus dominatur, & ipſe homines ſapientes, legum peritos, & multarum ſcientiarum ſolertes inquiſitores, ob id non mirum ſi eorum vxoribus veſtium vſum intercipient, & ſi in mulieribus in ſiniſtro genu, prudentes, decoras, honeſtaſque producet, ob id non mirum ſi virilis poteſtas ſibi adſciuerit.

Finis Libri Quinti.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOLIT.

COELESTIS PHYSIOGNOMONIAE

LIBER SEXTVS.

PROOEMIVM.

SVPEREST optima noſtræ Cœleſtis Phyſiognomoniæ pars, ſcilicet quæ ex defectibus, & exceſsibus humani corporis partium, aliqua de moribus, & venturis præſagiri poſsimus. Difficilima nempe pars, & quæ reliquas difficultate ſuperabit, videbiturque aliquibus ſciolis quaſi præpoſtera Aſtrologia, quæ non niſi ex Medicinæ, & Phyloſophiæ fontibus hauſta ſunt.

Facie pulcherrimi quid portendant.

CAPVT PRIMVM.

LOquemur de pulcherrimis, mox de deformibus ratio habebitur, ſi corpore pulchri ſint, & animo pulchriores, vel deformis moribus, & ſi fortunatos, vel infelices eos reddant, qui cum illis conſortium inibunt. Sed principio Ptolemaei placita videamus. Ipſe enim à Ioue, & Venere venuſtatem homines ſortiri narrat, & demunt, adduntque Sol ſtellarum princeps ſplendorem, dignitatemque, ingerens ſe Luna, vt ſuperius libri initio quoque vidimus. Iuppiter facit albos cum quadam coloris commen-

mendatione, oculos nigros & magnos, & forma venerabili, & Venus ſimilia his facit, quae Iuppiter, niſi quod elegantiora, & plauſibiliora, muliebremque magis habitum decentia, omnia habitiora, ſucculentiora, ac denique teneriora. Peculiariter oculos dat decenter ſublucidos, opitulantur autem vnicuique horum configurati, Sol quidem ad formam decentem producendam & habitiorem, Luna ad maiorem conformitatem, & robur, ac temperaturam viuidiorem. Rurſus matutinae ſtellae & apparentes. Praeterea pauiculatim conſtellationes, tam intra ſigniferum, quàm extra humanae formae conducunt: nam Libra, Virgo, & Sagittarius conformitatem addunt, & moderationem, & vocantur haec ſigna humanae configurationis. Ad id Hali. Virgo, vt honeſtas decet mulieres dat pulchrum corpus, aliquantulum longum, bene conſtitutum, non pingue. Libra pulchrae formae, mediocris in carne & corpore, alba in carne. Idemque de Sagittario. Sed quae longo temporis curriculo, longaque annorum ſerie Aſtrologi contemplati ſunt, & obſeruarunt, et in eorum dogmatibus ſancitum eſt, ſi oculos in coelum eleuaſſent, breui temporis momento poterant idem aſſequi ex ipſo ſyderum aſpectu, ſitu, motu, et quantitate. Quid formoſius in coelo Iouis, aut Veneris ſydere? Iuppiter amoeno colore praefulgens, magna ſplendoris praerogatiua, ac maieſtate ad ſe oculos allicit, trahitque, vt vix ab eo poſsis diſtorquere, Venus roſeo, albicanti, aureo, blandoque colore radians, mane coelum exornat, vt nil, demptis Sole et Luna, in toto coelo ea venuſtius. Sol et Lana luminum magnitudine, affluentia et decore omnia ſuperat ſydera, vt tanquam reges aliis lumen, dignitates, et praerogatiuas communicent. Dicunt etiam propter ſitum diuitias eorum abundantius polliceri, nam orientales ſplendidiores, ac lumine auctiores conſpiciuntur, vt Venus mare phoſphoros dicatur, quaſi Lucifer, contra occidentales, lumine orbati, ac veluti viles et deiecti, cadentes dicantur. Formam, quam à ſignis prouenire dixerunt, non aliunde prouenire conſpicati ſunt, quàm à

pri-

primae, vel ſecundae magnitudinis ſtellis, atque à Iouis et Veneris naturis, quippe eodem lumine, colore, & pulchritudine refulgent. In Geminorum pedibus ſtellae ſunt, quorum naturae Veneris & Mercurii. In Virgine ſtellae ſunt in ala, in ſpica, in extremis pedibus, & veſtibus: & ſic de reliquis. Vnde ad rem redeuntes, ſi eiuſmodi formae in ſtellis conſpiciuntur, coloratae, ſplendentes, ſcintillanteſque, & laeto aſpectu conſpicuae, ex iis optimi mores, & fortunati euentus euenire coniiciuntur. Sed his, quae diximus antiquorum hiſtoriae contrariae ſunt, in quibus varii leguntur viri forma conſpicui, ſed prauorum morum inſignes, quemadmodum Alcibiades fuit, qui oris pulchritudine, & totius corporis compoſitione omnes ſui temporis natos ſuperauit. In pueritia viros ab vxoribus abſtulit, in iuuentute vxores à maritis, ſed moribus fuit contentioſus, incontinens, luxurioſiſſimus, omnibus voluptatum generibus maxime procliuis, qui & de occupanda patriae libertate cogitauit. Idem de Pſedomante alibi diximus, qui omnium formoſiſſimus erat, atque omnium flagioſiſſimus. Fuit & ſpecioſus Diocles, ſed omni virtute refertus, qui ne ſua pudicitia à Demetrio contaminaretur, cum ab eo nudus in balneo deprehenſus eſſet, in feruentem aquam ſe coniecit, & mori maluit, quàm pollui. Scipio Aphricanus eximia fuit forma, eximiae quoque virtutis, vt ambigendum ſit, num forma boni quidpiam, vel mali adferat. Nos hac quaeſtionem ita abſoluemus. Duplicem dicimus eſſe formam, iocundam alteram, delicatam, teneritudine, ſucculentia, carnium laeuitate, alteram elegantem, & partium concinnitate, decora maieſtate, ac diuina quadam gratia plena, ad eam reuerendam, obſequendamque homines cogit, haec Iouia erit, altera venerea, haec ob Veneris dominium, luxurioſos, tripudiis, voluptatibus, cantilenis, conuiuiis, & delitiis deditos, & intemperantes facit, illa dignitates, magiſtratus, honores & magiſtratus conſequitur optimaque morum praerogatiua principibus, optimatibus, & magnatibus familiaritate deuincit, vt quamplurima ab

eis bona conſequantur. Huiuſmodi erat Alcibiadis, & Pſeudomanti pulchritudo, altera Dioclis, & Scipionis Iouia erat. Sed nos phyſicas rationes aſsignabimus & coeleſtes, vtpote commentitias & illuſorias confutabimus. Praeſtantiſsima Veneris & Iouis compoſitio ex noſtri corporis craſi reſultat, calida, videlicet, & humida temperata, ſed Iouia paululum ad bilem vergens, ad humiditatem, ob id haec optimis moribus, prudentia, ſcientia, & omnibus animi dotibus inſignis. Vnde facile ex eiuſmodi moribus, magnatum & principum familiaritates & congreſſus, magiſteria, & officia panciſcuntur, altera magis calida & humida ad luxuriā prona, ex alia diuitiae, & omnia vitae commoda proueniunt.

Facie & corpore deformes quid præſtent.

CAPVT II.

Porphyrius Platonicus Phyloſophus, quorum animi iniqui ſunt, corpora item deformia habere dixit: nobiſque natura datum eſt, vt contemptui nobis ſint, qui turpi corpore, aut non ita eleganti: contra qui corpore formoſos ſtatim veneremur & diligamus, vſque adeo, vt ſi duo aliqua animi dote, inſigniti ſint, longe magis exiſtimemus in formato, quàm in turpi. Idque etiam ſenſis Virgilius.

Gratior & pulchro veniens in corpore virtus.

Pythagoras exiſtimabat corporum ſtructuram ingeniis non diſsimilem, & diſtorta membra diſtortum, ferre animum, eumque prauitate & paſsionibus immutatum, corpos conforme ſortiri. Ob id ſcholae ſuae appoſuit titulum, ne quis eo compange male conſtructa, deformique vultu ingredetur, pro certo habens, naturae ſecreto, nulli corpori vitium accidere, nullaque corporis prauitatem, quin animi vitium, intemperantiamque ſequatur. Nec ſolum mala exiſtimantur, quae deformia, ſed inauſpicatiſsima ſunt, occurrens cuippiam diſtortus, mali ominis, ſi formoſus boni. Brutus apud

Philippos infauſtum pugnae exitum ſibi ſignificari praedixit, cum procedentibus aciebus deformi Aethiopi occurriſſet, vt ex Plutarcho habetur. Simile accidit Hadriano Imperatori ex occurſu diſtortiſsimi Aethiopis, omnia ſibi extrema ingruere coniecit. Ad id Iuuenalis

Et cui per mediam nolis occurrere noctem

Legitur etiam de Ageſilao Spartarum Rege claudo, cui ab oraculo pronunciatum eſt belli exitium.

Sis inuicta licet tibi dico comparta cauebis,
Ne claudo victrix patiare incommoda Rege,
Includent ſubito multo cum tempore morbi.
Et ſæuo bellum proſternens omnia fluctu.

Sed accedamus ad Aſtrologorum placita. Ptolemaeus. Saturnus occidentalis natos facit macilentos, paruos, & nigros, ſic Mars rubentes, ac exiguo capite. Praeterea occidentales imbecillia corpora, dignitate prorſus nulla, ſimiliter Scorpius, Piſces, & Capricornus incommenſuratam ſtaturam conſtituunt. Sed ſi quis coelum aſpiciat, videbit Martis ſydus obtuſo ignis ſplendore rutilare, & Saturni lurido pallore, & horribiliter minaci, vt nemo ſit ſanae mentis compos, qui ex ſolo eorum aſpectu non coniiciat hominibus noxia ſydera, & minimè ſalutaria eſſe. Ita etiam occidentales ſtellae, ſplendore orbatae, minimae magnitudinis, ac omni honore & dignitate cadere conſpiciuntur, & ſtellae, quae in Scorpionis fronte ſunt Saturniae & Martiae naturae ſunt, & quae in corpore graeco nomine, Martis, & in nexu dorſi, Saturni, quae in ipſa cauda Mercuriales, & gyrus etiam nebuloſus, & Martius eſt: & quae in cornibus Capricorni, Martis, quae in pedibus, & aluo, Martis, quae in cauda, Saturni quippiam, quae in cauda, Saturni. Quae in capite Piſcis habet Saturni quippiam, quae in cauda Saturni, quae in ſpica Martiae, quae in filo Septentrionali Saturniae, quae in nodo Martiae. Ex his igitur ſtellis, quae non ſolum deformes, ſed horribiles ſunt, non immerito

rito deformes, & incommenſuratos homines producere dixerunt. Sed vt ſuperius diximus, etiã hiſtoriarũ fides nobis aduerſa eſt, nam ſunt & deformes multi, & vitiorum pleni: ſunt etiam & turpes laudabilium morum, & conſpicuarum virtutum. Fuit & Therſites protenſo capite, deformi vultu, ac nimium breui ſtatura, quem non minus reprobis moribus Homerus eum deſcribit, quem ſine iudicio, & menſura locutum eſſe dixit. Aeſopus omnium ſuae aetatis hominum deformiſſimus fuit, acuto capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, ventricoſus, valgus, & incuruus, tandem ſui temporis omnium ſapientiſſimus fuit: nam, vt ſaepius diximus, rem ito abſoluemus, eſt deformis facies, cadentium, & occidentalium Saturni, & Martis, quae vltra deformitatem, habet vilitatem deiectionem, & abbominationem, eſt tamen vtrorumque altera deformis, ſed partium concinnitate non adeo incongrua, ſed ſuas habet quodammodo dignitates, & venerationes, vti erat Aeſopi illa, altera erit Therſitis. Sed ad naturales qualitates deueniendo, eſt Saturni qualitas frigida & ſicca, Martis illa calida, aridaque vehementer, quae omnium peſſimae ſunt, ex his non niſi paupertates, carcercs, miſeriae, exilia eueniunt, vt ſexcentis in locis epilogauimus, & haec non ex coelorum, & planetarum influentiis, ſed ex ipſa peſſima eorum temperie, & morum inſtitutione.

Vtrum corpore vitiati, ſint moribus vitiati.

CAPVT III.

AStrologi ad ſtellas referentes, quae ex naturalibus cauſis eueniunt, inquiunt, corpore vitiatos, eſſe etiam moribus vitiatos & infoeliciſſimae vitae, quibus infortunata omnia eueniant. Ptolemaeus corporis vitia accidere ſolere dixit, cum maleficae ſtellae fuerint orientales, & planetae orientales potentiores ſunt,

& quanto maleficae potentiores, eo deteriores, quia plus affligũt, Maternus autem Venerem in Leone corpore vitiatos reddere, et propterea pauperes, neglectos, varios, et natura diuerſos, maliſque facinoribus ſemper intentos, crebriſque ſaepius laboribus fatigatos. Eandemque in Virgine non ſolum corpore, ſed animo vitiatos facere, ſemper triſtes, anxios, ſollicitos, luctuoſos, & qui infimis hominibus ſemper aſſociatur, hi igitur, vt à ſtellis corporis vitia, ita & animi, & fortunae accidere dicunt. Nos autem ſecus: nam & cauſae naturales ſunt, & non ab aſtris: videmus enim naturam aliquando in facillimis aberraſſe, & ideo non mirum ſi in difficillimis, vt cum mutilos videamus, naturae vitia videamus, & ſi circa corpus aberrauit, facile anima, quae ipſum informat, vitiari ſolet, & fortuna hominis mores ſequitur, ſi fortuna eſt: nam caeca & oculata hominis prouidentia fortuna eſt: nam ignoti, improuidique ſunt, qui infortunati, prouidi verò felices & Phyſiognomones ſemper praecauendum cenſent ab ouiatione, & ſocietate infortunati hominis, per opus naturae ſuperioris, ſcilicet ab homine, cui aliquod praecipuum organicum membrum deficiat. Et Ariſtoteles ad Alexandrum ſcribens ait, caue, praecaue ab homine infelice, & diminuto in aliquo membro, ſicut ab inimico vt prouerbio abierit; Cauete à ſignatis, ne confidatis homini, cui aliquod membrum deficiat. Et ſeptimo Paliticorum vltimo, dicit exponendos eſſe pueros natura orbatos, ideſt vitiatos, & non nutriendos, quaſi id legẽ ſancitum ſit, impoſsibile exiſtimans ab corpore male organizato laudabiles actiones oriri poſſe, vnde ad bene eſſe & ad bene viuendum congrua, & ſufficiens organorum vel partium compoſitio. Videmus quod homo partes magis congruas, bene diſpoſitas & formatas habet, quàm foemina, ob id iuſtior virtuoſior, perfectiorque, foemina iniuſtior, doloſior, magiſque imperfecta, Ex optima complexione, optima prouenit corporis compoſitio, ſic ex humorum diſtemperantia, mala corporis & morum congruentia: virtus formatiua, quando in ortu valida,

robuſta,

robuſta , & perfecta eſt, dominatur humoribus & naturae , tun omnia optime diſponit , & cogit obedire , ſecus autem in imbecilli. Dicunt Aſtrologi, quod in decimo Scorpii gradu aſcendit homo facie , collo, oculis, & toto capitis geſtu tortuoſus , & contradicens, ceruicis indomitae, & oſtinatae opinionis . In priſca Romanorum Theologia à conſecratione arcebantur manci , quique corpore debiles , aut membro vitiati , cenſebantur enim indigni , qui ſacra tractarent , & M. Sergium ob prauitatem, imminutionemque corporis à ſacris fuiſſe amotum . Et Dominus ad Moyſen locutus, iuſsit , ne claudus , vel paruo & grandi naſo , vel torto , vel fracto pede , aut manu , nec gibboſus vel lippus , nec albuginem habens in oculo ad ſacerdotium aſſumatur. His aſſentire videtur Auguſtinus ſanctus, qui dixerit, corporis incompoſitionem mentis inaequalitatem indicare . Regnorum libro Rex Dauid inquit. Non ingredieris huc, niſi abſtuleris caecos, & claudos: & propoſuit premium, qui abſtuliſſet caecos & claudos, & iccirco prouerbio dicitur , caecus & claudus non intrabunt in templum.

En monſtruoſi hominis Imago.

Monſtruoſos corporibus eſſe & moribus & fortunis monſtruoſos.

CAPVT IIII.

ET ſi id cum ſuperiori adſimile videtur, Ptolemaeus tamen differens fecit, demonſtratque ex tribus colligi debere, primo vt luminaria cadunt ab angulis, nulla familiaritate cum aſcendente haerente, ſecundo vt muleficae ſint in angulis, & maxime in aſcendente, & decima, vltimo vt dominus loci coniunctionis, vel oppoſitionis natiuitatem praecedentis, neque aſcendenti, aut loco Lunae, neque geniturae domino aliqua familiaritate iungatur, vnde maleficis dominantibus, & in angulis conſtitutis, neceſſe eſt eſſe malorum morum, & peſſimae fortunae. Maternus verò dicit. Vt nil iſte appetat, nullam rem audeat, cum ſciat, ſe ſic poſito Sole in omnibus ſuis actibus infoeliciter impediri. Sed vulgo à Philoſophis decantatum eſt, monſtrum in corpore, monſtrum in anima, quod monſtrum in anima, quid ex euentibus conſequi poteſt, niſi mala, & infortunia.

Vnde ſacitum in Philoſophia eſſe iudico, qui aliquo deficit memb-o & principali, & monſtruoſum eſſe, & male fortunatum, & ei aliquid deficere de p raecognitione & prudentia, & eis qui male morati, & minime prudentes, ſemper noxia eueniunt, cum nec praeuidere, nec praecauere cognoſcant, & hominum fortunae & infortunae ſunt praecognitio, & ignorantia. Maternus haec habet. Si maleuolae ſtellae in cardinibus fuerint collocatae partiliter, Sol verò, & Luna in cardinibus poſiti diametra ſe radiatione percutiant, & beneuolae ſtellae neque in cardinibus poſitae, aut radiis Solis abſconſae ſint, aut quadrupes, aut monſtrum naſcetur. Si Mars aut Solem, aut Lunam, aut horoſcopum quadrata, aut

dia-

diametra radiatione reſpiciat. Si Luna in contortis ſignis fuerit, Geminis, Tauro, Ariete, Piſcibus, Aquario, aut Capricorno. Sed poterant Aſtrologi in coelū reſpicientes, videre ſigna tortuosè aſcendentia in Zodiaco, iudicare, quod nati ſub eis, non niſi tortuoſi eſſe poterant, ſed tortuosè aſcendentia ſigna ſunt, quae breuiori tempore peroriuntur, cùm in eorum aſcenſione plus de equatore, quàm de ecliptica, & haec computantur, vt à medietate ſigniferi deſcendente à principio Capricorni vſque ad finem Geminorum. Contra ſigna, quae directè aſcendunt, rectos homines progignere, & bene diſpoſitos. Signa bicorporea ſunt Gemini, Sagittarius, & Capricornus, dixeruntque Aſtrologi bicorporea, quod in eis quamplurima reperiebantur ſydera, natura bonorum planetarum, quod oculis & coloribus poterant diuinare, ſine tanti temporis curriculo. In Geminorum pedibus ſtellae ſunt natura Mercurii & Veneris, in capite duae Mercurii & Martis, in cuſpide Sagittarii, Lunae & Martis, in arcu, vbi manus, Iouis & Martis, in ore, Solis & Martis, in dorſo, Iouis & Mercurii, in pedibus Iouis & Saturni, in cauda, Veneris & Martis, in ore, Saturni & Veneris in pedibus & aluo, Martis & Mercurii, in cauda, Saturni & Iouis. Summa igitur Aſtrologorum erit, Si maleuolae ſtellae in cardinibus poſitae, vel Luna & Sol inimica radiatione eas ſauciabunt, ſine auxilio fortunarum, ſunt cauſae monſtruoſorum. Sed quid optimi, vel boni ſaltem in moribus, in fortuna & vita portendere poterant? Sed ad phyſicas rationes reducendo, tanta humorum, complexionum & qualitatum diſcrepantia, & contrarietas, ex qua monſtra, & non naturae ordine generata, quomodo bonos mores, vitam, fortunas portendere poterunt? Legimus in hiſtoriis, monſtra illicò nata regni amiſsionem praedixiſſe, mortes, peſtes, praelia, ſanguinis effuſiones, & tunc expiraſſe, idque naturali euenit ratione, nam praeter naturae ordinem nati, breuiſsimae ſunt vitae, & anima quicquid longo tempore factura erat, hoc breui temporis interuallo demonſtrat, & melancholici etiam propè morituri futura ſolent diuinare.

De

De longioribus, & breuioribus viris.

CAPVT V.

LOquendum de iis hoominibus, qui longitudine ſuper alios attollantur, & de breuiori ſtatura praeditis, quid morum, & vitae contingentiũ portẽdãt. Ptolemaeus in Cẽtiloquio. Dominus geniturae in ſublimitatibus, et horoſcopi ipſorum in ſignorum principiis, et in ſignis rectae aſcenſionis, longioris ſtaturae natos producit. Haec quoque ex coeleſti Phyſiognomonia apparent, et à ſimilitudine quoque deſumptum eſt: nam quando Sol, vel alter planeta in ſui deferentis auge, in ſublimi orbis eleuatione, quia maxime à nobis longè abeſt, longos homines facere, et cum in oppoſito augis, atq; propè nos eſt, breues corpore facere. Et in ſignis rectae aſcenſionis videntur recte aſcendere: ob id rectos facere, & longos: in tortuoſis verò breues. Idem quoque initio ſignorum. Rectae aſcenſionis ſigna ſunt, quae dum in ſphaera obliqua aſcendunt, plus temporis occupant, quàm cum ininori arcus aequinoctialis, quàm eclipticae peroriuntur, & ſunt ab initio Cancri vſque ad finem Sagittarii. Sed hoc non ex aſtrorum principiis, ſed naturae. Planetae autem, quae longe à nobis abſunt, leuius operantur & ſunt effetarum virtutum, ob id languidos, imbecilles, & emaſculatos, contra autem breues, quia virtutes arctius coguntur in corpore, fortiores, & validiores, & robuſtioris virtutis. Phyſica ratio eſt, in breuibus corporibus ſanguis paruo loco continetur, vnde motiones veloces, & operando & intelligendo ſatis ſunt celeres, & in breui corpore breue eſt inter cor & cerebrum iter, vbi ſpiritus accenduntur: ob id fortiores, & fortunatiores quoque, contra autem in magnis corporibus exiſtente magna latione ſpirituum, tardius ad ſupera, & ad operationes accedunt, ob id in his non viuidi ſpiritus, & illuſtres

Aa appa-

apparent, ſed effoetus & debiles, vnde omnes debiles, timidi & infoelices in votis conſequendis, quàm breuiores, vt latius in noſtris Phyſiognomonicis.

De corporibus magnis, & paruis,

CAPVT VI.

DIcemus de corporibus magnis & paruis. Dicimus magna corpora non longa, vt paulo ante diximus, ſed lata, & magna, & parua corpora, quae macilenta & imbecillia ſunt. Ptolemaeus Sol & Luna maxime opitulantur ad decentiorem formam producendam: & habitiorem. Inter planetas reliquos Iupiter & Venus, quia reliquis maiores. Saturnus verò, & Mercurius parui. Praeterea matutinae ſtellae apparentes ingentia efficiunt corpora, & praeeuntes moderata. Et quarta vernalis ſcilicet Aries, Taurus, & Gemini ſtaturoſos efficiunt, magis ad calidam, humidamque naturam accedentes. Praeterea ſigna, quae corpulentos faciunt & ſtaturoſos homines eſſe Leonem, Virginem. & Sagittarium. Contra verò cum ſtellae occidentales conſtiterint, imbecillia corpora, dignitate prorſus nulla. Et autumnalis quarta Libra, Scorpio, & Sagittarius, graciles efficit, & ſicciores, & ſigna, quae parua producunt corpora Piſcis, Cancer, et Capricornus. Tandem in Centiloquio. Domini geniturae macilentorum hominum latitudinem non habent, quod ſi latitudo auſtralis, agiles erunt, ſin borealis, pigri. Haec ex ſuperiorum ſyderum Phyſiognomonia addiſci poterant: nam Sol et Luna ſunt omnium planetarum maximi, ideo imaginari poterant ex eorum magnitudinibus corporum quantitates poſſe peruenire. Praeterea orientes planetae, mane per interpoſitos humores conſpiciuntur, ideo videntur ſolito maiores, imò decuplo ampliores, orientales poſtea macilentos, deiectos. Et verna

quarta

quarta, quia hilaris annus, rident omnia, videntur floridiores homines gigni, et pinguiores: contra autumnalis moeſta, nebuloſa, et triſtis, quia arbores fructibus ſpoliantur, et videtur mundus veluti moeſtus. Omnes planetae ab ecliptica latitudinem magnam habentes, videntur corporis latitudinem gignere, et qui latitudine carent, macilentiam. Et ſigna corpulenta, quae maior ſtellarum caterua decorat, videntur etiam habitiora, opulentioraque corpora largiri: ſic vbi minor ſtellarum numerus, minus pinguedinis. Sed ad phyſicas rationes redeundo, non ex aſtris, ſed naturali ratione prouenire. Vernalis quarta ideo homines corpulentiores facit, quia qui ſub ea naſcuntur, ſaepenumero ex calida humidaque complexione conſtant, et nos hic ſaepius, et alibi diximus, qui calida, humidaque conſtant temperie, pingues, carnoſi, & qui ſub autumnali quarta frigidi, & ſicci, et qui eiuſmodi temperie conſtant, ſicci et macilenti. Praeterea Luna frigida et humida, ex quibus pinguedo, et Sol calidus et ſiccus, fit ex his temperies ad corporis habitudinem. Et in reliquis planetis Venus et Iuppiter ſunt etiam calidi et humidi, et ideo efficiunt ſtaturoſos, ex Marte et Saturno calido et ſicco et frigido et ſicco minor pinguedo. Planetae latitudinem habentes faciunt homines pingues, quia minus calidi, ex qua macies, ſed latitudo auſtralis, quia calidior, agiles facit, borealis tardos et hebetes, quia magis humida. Ex his igitur colligunt Aſtrologi Iouem et Venerem dominantes in horoſcopo planetas orientales, latitudinem habentes, et in vernali quarta, et in ſignis Leone, Virgine, et Sagittario, praecipua, et fortunata ſigna, quae in ſuis domiciliis Iouem, Mercurium, et Solem recipiunt, natos faciunt bene moratos, amatos, glorioſos, dignos, fideles, et huiuſmodi ſimiles, contra ſigna à Marte et Saturno dominata, in latitudine Septentrionali, occidentalia, et cadentia, natos formare immorigeratos, macilentos, triſtes et infoelices, et qui corpulenti, deſides, ad acquirendas opes minus paratos, et ex ſicca et frigida, et calida temperie malignos, et peſsimos.

De eunuchis, & quid portendant.

CAPVT VI.

INquit Ptolemaeus. Si Venus maſculina, & luminaria, & Verna occidentalis, maleficae proximè ſequentes partes aſcendant, mares euirati naſcuntur, & teſtium vitiis affecti, praecipuè in Ariete & Libra, & aliquando ab oculorum vitiis non liberi. Quod Ptolemaeus dixit maxima euenit ratione: nam Venus male affecta, genitalia officit, & ratione luminariorum malè affectorum lumina male officiuntur. Maternus. Si Luna cum Saturno fuerit partiliter collocata, & Venus eam qualibet radiatione proſpexerit, & Saturnus in finibus Veneris, aut Venus in finibus Saturni, nec Iuppiter Lunam aliqua radiatione reſpiciet, eunuchi fiunt. Sol & Luna in foemininis ſignis inuenti, aut ſimul poſiti, aduerſis locis collocati, & Venus in foeminino conſtituatur. Luna & Mars in quocunque cardine partiliter collocati eunuchos faciunt. Si Mars aut Luna diametra ſibi fuerint radiatione contrarii, Venus in dextro eorum quadrato fuerit, & Venus de diametro Saturnum reſpiciet per ſiniſtrum quadratum, Lunam, & Martem pulſauerint, vt Venus de diametro Lunam et Martem de quadrato reſpicient, eunuchi naſcuntur. Sed phyſica nos admonet ratio, frigidos et ſiccos, vel frigidos et humidos minime ſalaces eſſe, et ſi virilia habent frugi non ſunt, ſed complexio calida et humida, vel calida et ſicca luxurioſos reddit. Luna frigida et humida, Saturnus frigidus et ſiccus, et hi planetae contrarii ſunt luxuriae, et ſauciauerint Venerem, ideſt complexionem calidam et humidam de oppoſito, ideſt maxima oppoſitione, nam calidum oppoſitum frigido, et ſiccum humido, aut quadrata radiatione, ſcilicet calida et humida Venus, calidus et ſiccus Mars*, cum in vna qualitate diſcordant,*

ſcordant, in altera conſentiunt ſimul, vt ſint apertae inimicitiae. Ex his ſaepe orbamur lumine, nam ſicut inordinati coitus viſum debilitant, ſic ſuperfluum ſperma in corpore retentum venenum generat.

De cæcis, & quid portendant.

CAPVT VII.

PTolemaeus oculorum orbitas à luminaribus cauſatur, male in coelo conſtitutis. Videlicet ſi in angulis prima, & decima conſtituantur, in anaphoris infortunarum. Si Luna in aſcendente ſolitaria, alterius oculi orbitatem portendit cum Sole congrediens, aut ex aduerſo poſita, ambobus oculis orbati. A quo Maternus. Sol in aſcendente, Luna in medio coeli in angulis infortunarum, & ab hinc longe abſint beneficae ſtellae, coecos, aut luminibus vitiatos reddit. Ptolemaeus. Vel ſi eadem luminaria in ſtellis nebuloſis ſigniferi reperiuntur, vt in Pleiadibus Tauri, aſellis, Cancri cuſpide ſagittae Sagittarii, in vrna Aquarii, vel Leone, vel Berenicis crine, vel nebuloſis ſtellis extra zodiacum lactea via, ſtellis occultis, aut nebuloſis, vel obſcuris ſtellis nubis naturae, Martis & Solis. Et in centiloquio. Si Luna Soli aduerſa in nebuloſis ſtellis adiungitur, erit in nati viſu malum. Qui enim ſub eclipſi naſcuntur, oculis turbabuntur. Praeterea Saturnus & Mars minantur etiam luminibus. Si ſunt in occiduo cardine, & ambae maleficae ſtellae in cardine orientali, & Sol quoque in cardine, oculis capietur. Praeterea Si Mars aut Saturnus, Lunam in angulis ſitam occidentalem, & hi ipſi in centris conſtituti Solem acceſſerint, vtrique oculo minantur. Mars quidem à plaga, aut pulſatione, ferro, aut actione coecitatem adducit. Si Mercurius concitatus in paleſtris & gymnaſiis, aut malorum hominum in curſibus, Saturnus per ſuffuſionem,

nem, frigus, glaucomata, & ſimilia. Et in Centiloquio. Si Luna in occiduo cardine, ambaeque maleficae ſtellae in cardine orientali, & Sol quoque cardinalis, natus ipſe oculis capietur. Ab eo Maternus. Saturnus & Mars in cardinibus partiliter conſtitutus, vel Sol & Luna in horoſcopo, & Mars in ſeptima, & beneuolae non aliqua radiatione reſpiciant. Sed quae Aſtrologi ex variis experientiis emendicati ſunt, poterant ex ſtellarū phyſiognomonia illicò edocere. Quis non videt Solem & Lunam eſſe, veluti coeli oculos? vt enim oculi noſtrum corpus illuminant, ita & luminaria haec magna coelum & mundum illuminant? Quid in homine illuſtrius quàm oculo? quid in coelo nobilius, quàm duo haec luminaria, vt oculi hominum ſtellae, ita & ſtellae ſunt mundi oculi. Aequum igitur erat, vt cum ea luminaria in coelo lumine orbarentur, vt vt in eclypſi, vt qui ſub ea naſcerentur, eſſent & luminibus orbati, & qui ſub ſtellis illis nebuloſis, obſcuriſq; naſcerentur, & oculi quoque eorum caligarent. Sunt enim Pleiades in Tauro, aſelli in Cancro, nebuloſae & obſcurae, vt caecos & lumine orbatos diceres: Et quia in coelo lactea via conſpicitur, non aliunde lac illud euenit; niſi ex obſcuris ſtellis, & vix viſu pelceptibilibus, vt in metheoris noſtris latius explicauimus. Sic & Martis ſydus retuſe rubet, & Saturni plumbeo colore liueſcit, vt non immerito hominum luminibus impedimenta minentur.

Sed ex eornm ſcriptis colligere poterimus, luminaria, vt potiſsimum in angulis infeliciter collocata portendunt natis maxima difficultate magiſtratus, officia, & dignitates conſecuturos, cum ipſi ſint, qui eiuſmodi dignitates largiantur. Item Saturnus & Mars infeſti, infirmitates, vulnera & ignes decernunt, & eorum aſpectus infortunati, violenta etiam morte necati minantur. Idemq; promittitur ex Luna in aſcendente infoeliciter collocata. Sed haec non ex coeleſti influxu portendi: Sed ex ipſa morum qualitate, nam qui coeci ſunt, ex affecto cerebro malum prouenit, & maximus defectus in maximo viſcere, maximum eſt, vnde & maximè, eo-

ru actiones laedũtur, et qui eiuſmodi viſcere vitiati sũt, coeleſti sũt, vnde facile in rixas & mortes peruẽturi ſunt. Vnde nõ infoeliciter dictum fuit, cauete a diminutis, quia infortunati. Et per diminutos maxime omnium intelliguntur caeci, & gibboſi, quia diminutio cecidit circa principalia viſcera, cerebrum, & cor.

Quæ dicta ſunt de corporibus cęleſtibus, aut naturali temperamento qualitatum, aut humorum, ſic ſunt accipienda, vt intelligatur poſſe quidem humanam voluptatem ex his moueri ad eum modum, quo mouetur ab exteriore obiecto, non tamen quantum ad exercitium actus, vt explicat S. Thomas 1.2.q.4.a ter, 5. Vnde & Ariſtoteles a it, Sapiens dominabitur aſtris.

Ex commiſsione Reuerendiſs. Patris Magiſtri Sacri Palatij vidi & examinaui præſentem librum cæleſtis Phyſiognomoniæ in ſex libros diuiſum, & nihil inueni catholicæ doctrinæ, aut bonis moribus aduerſum. Vnde typis poterit excludi: in quorum fidem præ ſentem ſubſcripſi, in conuento S. Mariæ ſuper Mineruam. 12. Aprilis. 1603.

Fr. Didacus Aluarez Magiſter & Regens.

Fr. Io. Maria Braſichellen. Sac. Pal. Apoſtolici Magiſter non impedit, quin liber hic imprimatur, non tamen in Vrbe.

Imprimatur.

Alexander Gratianus Vicarius Capitularis Neap.

D. Gabriel Lottherius Deput. Vidit.

M. Cherubinus Veron. Auguſt. Theologus Curiæ Archiep. Neap. vidit. Reg. fo. xxvij.

Q 13